De purificatõe beate marie uirgĩs.

Nam p̄mo candele bñdicũt ⁊ exorcizãt. Se
cũdo accẽdũt ⁊ in manib⁹ fideliũ dant. Ter
tio ecciam cũ cãticis ingrediũt. Quarto pe-
nes triplicẽ h⁹ festi denoĩatiões. Nã dr puri
ficatio q̊ ad purgationez culpe p h ꝙ dr salu
tare. Dicit cãdelaria q̊ ad illuminatõez grẽ.
p h ꝙ dr lumẽ. Dicit ypopanti q̊ ad collatõz
glĩe. p h ꝙ dr gliam plebis israhel. Tũc ei oc-
currem⁹ obuiam xpo in aera. Vel p̄t dici ꝙ
laudat xp̄s in h cãtico. vt pax. vt sal⁹. vt lux.
vt glĩa. Pax qꝛ mediatoꝛ ẽ. Sal⁹ qꝛ redem-
ptoꝛ. Lux qꝛ doctoꝛ. Gloria quia p̄miatoꝛ.
¶ Dicit et tertio h festũ candelaria. ex eo ꝙ
candele accẽse in manib⁹ portãt. ¶ Quare
aũt eccia h ordinauerit. vt scʒ in hac die cãde
le accẽse in manib⁹ portent pñt assigñri quat-
tuor rõnes. Primo ppt remouendaz erro-
neã ꝯsuetudinẽ. Romani ei olim in kalend
februarij ad honorez februe matris martis.
q̊ erat de⁹ belli. vrbẽ de qnto ĩ qntũ annũ cũ
cereis ⁊ facib⁹ tota nocte lustrabãt. vt filius
suus scʒ mars eis victoriã de inimicis cõce-
deret. cui⁹ matrẽ tam solenniter honorarẽt.
Et illud spaciũ dicebat lustrũ. Romani etiã
in februario sacrificabãt februo. i. plutoni et
ceteris dijs infernalib⁹. et h p aĩab⁹ antecel-
soꝝ suoꝝ. Vt ergo ppiciarent eoꝝ. ido et eis
solennes hostias offerebãt. ⁊ tota nocte eoꝝ
laudib⁹ insistentes cũ cereis ⁊ accẽsis facib⁹
vigilabant. Mulieres etiã romanoꝝ vt ait
innocenti⁹ papa his dieb⁹ festũ luminariuʒ
exercebãt. qđ a quibusdã fabulis poetarum
originẽ traxit. Aiũt ei ꝙ proserpina fuit ado
speciosa. ꝙ pluto de⁹ infernalis eã ꝯcupiscẽs
ipam rapuit. ⁊ deam eã fecit. Parentes aũt
sui p siluas ⁊ nemora cũ facibus ⁊ luminari
bus eaʒ multo tp̄e quesierũt. Et istud mulie
res romanoꝝ rep̄sentãtes cũ facib⁹ ⁊ lumia
rib⁹ circuibãt. Et quoniã difficile est ꝯsueta
relinquere xp̄iani de gentib⁹ ad fidẽ cõuersi
difficile poterãt relinquere hmõi cõsuetudi
nes paganoꝝ. ideoqʒ sergius papa hanc cõ
suetudinẽ in meli⁹ cõmutauit. vt scilʒ xp̄iani
ad honorẽ sancte matris dñi oĩ anno in hac
die totũ mũdũ cuʒ accẽsis cãdelis ⁊ bñdictis
cereis illustrarẽt. vt solẽnitas q̊dẽ staret. sed
alia intentõe fieret. ¶ Scđo ppt ondendaʒ
v̉ginis puritatẽ. Aliq̇ ei audiẽtes v̉ginẽ pu
rificatã possent credere ipam purificatõe in
diguisse. Vt ergo ostendat ꝙ tota fuit puris-
sima et splendida. ideo ordinauit eccia vt lu
minosos cereos baiulemus ac si ipo fctõ di
cat eccia. Virgo beata purificatõne nõ indi
ges. sed tota rutilas. tota splendes. Vere ei
purificatõe nõ indigebat. q̄ et nõ suscepto se
mine cõceperat. ⁊ ĩ matris vtero p̄fectissime
mũdata et sanctificata erat. Adeo aũt fuit ĩ
matris vtero et in aduentu spũs sancti sctifi-
cata et mundata. ꝙ nõ solum aliq̊d inclina
mentũ ad peccatũ in ea penit⁹ nõ remansit
sed etiaʒ v̉tus sanctitatis ei⁹ vsqʒ ad alios ex
tendebat. et transfundebat. ita ꝙ in alijs om
nes mot⁹ carnalis ꝯcupiscentie extinguebat
Vnde dicunt iudei ꝙ cũ maria pulcerrima
fuerit. a nullo tñ vnq̃ʒ potuit ꝯcupisci. ⁊ rõ ẽ
qꝛ virt⁹ sue castitatis cũctos aspiciẽtes pene
trabat. et omnẽ in eis cõcupiscentiã repelle
bat. Vnde cõparat cedro. qꝛ sicut cedrus ser
pentes odore suo interficit ita ei⁹ sanctifica
tio in alijs radiabat et oẽs mot⁹ in carne ser
pẽtinos occidebat. Compat etiam mirre. qꝛ
sicut mirra interficit vermes. Sic ei⁹ sancti
tas ꝯcupiscentias carnales. Et hãc p̄rogati
uã habuit p̄ ceteris sãctificatis in vtero et v̉
ginibus. qꝛ eoꝝ sanctitas et castitas in alios
nõ transfundebat. nec carnales mot⁹ ĩ alijs
extinguebat. Virtus aũt castitatis virginis
etiã impudicoꝝ corda medullitus penetra
bat. et ea quo ad ipam protinus casta red
debat. ¶ Tertio ppter representandaʒ hodi
ernam processionem. Nam maria ⁊ ioseph
⁊ symon et anna hodie honorabilem proces
sionem fecerunt et puerum iesum ĩ templũ
presentauerunt. Sic et nos ꝓcessionem faci
mus. et cereum accensum. per quem signifi
catur iesus in manibus baiulamus. et vsqʒ
in ecclias deferimus. Tria enĩ sunt in cereo
scilicʒ cera lichinius et ignis. et per hec tria si
gnificant tria que fuerunt in christo. Nam
cera significat carnem christi. que nata ẽ de
maria virgine sine corruptione carnis. sicut
apes cerã gignũt sine alterutrum cõmixtio
ne. Lichinius in cera latens significat aĩam
candidissimã in carne latentez. Ignis v̉o si-

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

ue lumē ſiḡficat diuītatē q̄a deus noſter igꝰ
ꝯſumens eſt. vñ quidā ſic ait. Hāc in bono
re pie candelaꝫ porto marie. Accipe ꝑ ceraꝫ
carnē de v̄gine veraꝫ Per lumē numen ma
ieſtatiſqꝫ cacumē. Lichinꝰ et eſt aīa ſub car:
ne latēs ꝑopima. ¶ Quarto ꝓpter inſtructi
oneꝫ noſtrā. In hoc ei inſtruimur ꝙ ſi volu:
mꝰ eē ante deū purificati et mūdi. tria ī nob
habere debemꝰ. ſ. fidē verā. actōꝫ bonā. intē:
tionē rectā. Nā candela in manu accēſa eſt
fides cū opatione bona et ſicut candela ſine
lumine dr̄ eē mortua et lumē ꝑ ſe ſine cādela
non lucet ſed mortuū eē videt. ſic et operatō
ſine fide et fides ſine bono ope mortua eē dr̄
Lichinꝰ aūt intꝰ in cera occultatꝰ eſt intētio
recta. vñ greḡ. lic ſit opꝰ in publico vt tñ intē
tio maneat in occulto ¶ Quedā mrō:
na nobilis in beatā v̄ginē maximā deuotio:
nē habebat. Hec q̄ndā capellā iuxta domuꝫ
ſuaꝫ ꝯſtruxerat. et ꝓꝓiuꝫ capellanuꝫ hñs om
ni die miſſaꝫ de beata v̄gine audire volebat
Appropiquāte aūt feſto purificatiōis beate
v̄ginis. ſacerdos ob q̄ddā ſuū negociuꝫ lon
gius receſſit. et dña die illo miſſam hr̄e nō po
tuit. vł vt alibi legit̄ oīa que habere potat. et
veſtimēta ꝑ amore v̄ginis dabat. Vñ cū cla
midē dediſſet. et ad eccleſiā ire nō poſſet. ſine
miſſa illā ea die manere oportebat. De q̄ cū
ꝑlimū doleret eccl'iaꝫ ꝓꝓaꝫ ſeu camerā intra
uit et añ altare btē v̄gis ſe ꝓſtrauit. Tūc ſubi
to in exceſſu mentis facta. videbat̄ ſibi ſe in q̄
dā eccl'ia pulcerrima et ſpecioſa collocatā eē
Et reſpiciēs vidit turbā maximā v̄ginuꝫ ī ec
cleſiam venīētē quas quedā v̄go pulcerria
dyademate coronata ꝑibat. Cūqꝫ oēs p or:
dinē ꝯſediſſent. ecce turba alia iuuenū. q̄ ⁊ ipi
iuxta ordinē ꝯſederūt. Et ecce q̄daꝫ maximū
cereoꝝ faſcē deferēs. cereū ꝑmo v̄gini q̄ cete:
ras anteibat dedit. et poſtea alijs v̄ginibus
et iuuenibus tribuit. Deinde ad illā matro
nā venit. et cereū ei obtulit. quē illa libent̄ ac:
cepit. Tūc ꝑ choꝝ reſpiciēs. vidit duos cero:
ferarios. ſubdiaconū diaconū. et ſacerdoteꝫ
ſacris indutos veſtibꝰ ad altare ꝓcedentes
tanq̄ꝫ miſſarū ſolēnia celebrare volētes. Vi:
debatur aūt ſibi ꝙ acoliti eēnt vincētiꝰ et lau
rētiꝰ. diaconꝰ ⁊ ſb̄diacōꝰ duo āgeli. ſacerdoſ
autē xp̄s. Facta aūt cōfeſſione duo pulcerri:
mi iuuenes in mediū choꝛi ierūt. et officiuꝫ
miſſe alta voce et deuotiſſime inceperūt. ⁊ ce
teri q̄ in choro erāt ꝓſequūt̄. Cū aūt ad obla
tionē ventū fuiſſet. regina v̄ginū ⁊ cetere v̄gi
nes cuꝫ alijs q̄ erant in choro. cereos ſuos ſa
cerdoti vt moꝛiſ eſt flexiſ genibus obtulerūt
Cū aūt ſacerdos illā matronā expectaret vt
ſibi cereū ſuū offerret. ⁊ illa ire nollꝫ. miſit ad
eā regina v̄ginū ꝑ nūciuꝫ ꝙ ruſticitateꝫ face
ret ꝙ ſacerdotē tādiu expectare ꝑmitteret. Il
la autē rñdit ꝙ ſacerdos ī miſſa ſua ꝓcederꝫ
quia cereū ſuū ſibi non offerꝛꝫ. Tūc iterum
regina aliū nūciū miſit. Cui ſilr̄ illa rñdit. ꝙ
cereū ſibi datū penitꝰ nulli daret. ſꝫ illū ex de
uotione teneret. Regina autē virginuꝫ nun
cio ꝑcepit dicēs. Vade ⁊ iterū eā roga vt ce:
reū offerat ſin autē ip̄m de manibꝰ eiꝰ violē
ter auferas. Cūqꝫ nūciꝰ iuiſſet. et illa rogan
tē audire recuſaret. dixit ſe in mādatis habe
re vt ip̄m ab ea violent̄ auferret. Tūc ille cū
magna violētia cereū cepit ⁊ ip̄m auferꝛe co
nabatur. Illa autē fortiꝰ tenebat ⁊ ſe viriliter
defendebat. Cūqꝫ lōga fieret altercatio. ⁊ hic
inde cereꝰ violētiꝰ traheret̄. ſubito cereꝰ fra
ctus eſt ⁊ medietas in manu nūcij et alia me
dietas in manu ipſius dñe remāſit. Ad hāc
igit̄ vehemētē fractionē illa ſubito ad ſe redi
it. et ſe iuxta altare vbi ſe poſuerat inueniens
cereū fractuꝫ in manu ſua repit. De q̄ valde
admirans īmēſaſ grās beate v̄gini reddidit
que eā ſine miſſa illa die remanere non ꝑmi
ſit. ſed tali officio intēē fecit. Illa aūt cereū di
ligent̄ repoſuit et ꝑ maximis reliquijs reſer
uauit. Sed et oēs vt dr̄ qui tūc tangebantur
de eo a q̄cūqꝫ detinebant̄ infirmitate ꝓtinꝰ
liberabant̄. ¶ Quedā alia mrōna dū eēt ḡ
uida quadaꝫ nocte in ſōnis vidit ſe portare
q̄ddaꝫ vexillū. q̄d colore ſanḡneo erat tinctū
Euigilās autē ꝯtinuo ſenſū amiſit. Quā dy
abolus adeo ludificabat vt videret̄ ſibi ꝙ xp̄i
anaꝫ fidē quā hactenꝰ hūerat int̄ mamillas
haberet. ⁊ inde ꝯtinuo exiret Que cū nulla te
nus curari poſſet in quadā eccl'ia beate v̄gi
nis in feſto purificatiōis ꝑnoctauit. ⁊ itegrā
ſanitatem recepit.

¶ De ſancto blaſio.

Blaſius quaſi blan
dus vel blaſiꝰ q̄ſi belaſiꝰ. a bela qḋ ē
habitꝰ et ſyon puulꝰ. Fuit enī blandꝰ ꝑ dulce
dinē ſmonū. habitꝰ ꝑ habitꝰ v̄tutū. puulus
ꝑ humilitatē moꝝ. A

Blaſiꝰ cū oī manſuetudine et ſancti
tate polleret xp̄iani eū in ſebaſte ci
uitate capadocie in ep̄m elegerunt
Qui ep̄atu ſuſcepto ad dyocleciā̄ ꝑſecutōꝫ
ſpelūcā petiit. et ibi hemiticā vitā duxit. Cui
aues pabulū afferebant. ac fere ad eū vnani
mit̄ ꝯfluebāt. et vſqꝫ dū imponeret manum
eis benedicēs. nō recedebant ab eo. Deniqꝫ
ſi que infirmabant̄. ad eū ꝯtinuo veniebant.
et ſanitatē ad integrū reportabāt. Preſes igi
tur illiꝰ regiōis dū milites ſuos ad venādū
miſiſſet. ⁊ illi in vanū alibi laborantes ad an
trū ſcti blaſij caſu ꝑueniſſent. magnā ibidem
beſtiarū multitudinē ante ipſū ſtantium re
pererūt. Quas dū nullatenꝰ capere poſſent
attoniti dn̄o ſuo nūciauerūt. Qui ſtatī mili
tes plēs miſit. ⁊ vt ip̄m cū oībꝰ xp̄ianis ad ſe
adduceret̄ p̄cepit. In ipſa autē nocte ter xp̄s
ei apparuit dicens. Surge et offer mihi ſacri
ficiū. Ecce autē aduenerūt milites dicentes
Egredere. vocat te p̄ſes. Quibus rn̄dit ſanctꝰ
blaſius. Beneueniſtis filij. Nūc vido q̄a de
us nō eſt oblitꝰ mei. Pergēs v̄o cū eis nun
q̄ꝫ a p̄dicatiōe ceſſauit. et corā eis miracula
mlta fecit. ¶ Tūc mulier q̄dā filiū ſuū mo
rientē ī cuiꝰ gutture os piſcis trāſuerſū erat
ad pedes eiꝰ attulit. et vt ſanaret̄ cū lacrimis
poſtulabat. Sctūs v̄o blaſiꝰ ſuꝑ eū manus
imponēs orauit. vt puer ille et oēs q̄ in eꝰ no
mine aliqḋ peterēt ſanitatis bn̄ficiū obtine
rēt. Et ſtatī ſanatꝰ eſt. B ¶ Mulier q̄dā
paupcl'a vnū ſolū porcū hn̄s. quem tn̄ violē
ter lupꝰ rapuerat. ſctūm blaſiū deprecabat̄.
vt ſibi reddi faceret ſuū porcū Qui ſubridēs
dixit. Mulier noli cōtriſtari. reddet̄ tibi por
cus tuus. ꝯtinuo lupꝰ venit et porcū vidue
reddidit. ¶ Ingrediēs v̄o blaſiꝰ ciuitatem
iuſſu p̄ncipis carceri mancipat̄. Alia v̄o die
iuſſit p̄ſes ip̄m ſibi p̄ntari quē vidēs blādis
ſmonibus ſalutauit dicēſ. Gaude blaſi ami
ce deoꝝ. Cui blaſius. Gaude tu optime p̄ſeſ
ſed ne dicas eos deos ſed demones. q̄ꝫ eter
no igni cū his q̄ eos honorāt tradunt̄. Iratꝰ
preſes eū fuſtibꝰ cedi iuſſit et ī carcerē retru
di fecit. Cui blaſius dixit. Inſenſate ſperas ꝑ
penas tuas dei mei a me auferre amorē qui
ip̄m in me habeo corroboratorē. Audiēs h
vidua illa cui porcū reddiderat. porcū ipſū
occidit et caput cū pedibꝰ cādela et pane ad
ſanctū blaſiū deportauit Ille ḡrās agēs co
medit ſibiqꝫ dixit Singulis annis cādelam
in eccleſia noīs mei offeras. et tibi et q̄cunqꝫ
h fecerit bene erit. Qḋ ſemꝑ egit et ſibi ꝓſpe
ritas multa fuit ¶ Poſt hoc cum eductū
a carcere p̄ſes ad deos inclinare nō poſſꝫ iuſ
ſit eū in ligno ſuſpendi. et carnes eiꝰ cū ferre
is pectinibꝰ laniari. et ſic iteꝝ in carcerē repor
tari C ¶ Septē ergo mulieres ſequen
tes guttas ſanḡnis colligebāt. Que mox te
nent̄ et ad deoꝝ ſacrificiū cōpellūt̄. Que di
xerūt. Si vis vt deos tuos adoremꝰ cū reue
rentia. mitte eos ad ſtagnū vt ibi faciebꝰ ab
lutis mundius adorare poſſimꝰ. Letus pre
ſes efficit̄. et citiꝰ qḋ dixerāt adiplet̄. Ille vero
deos arripuerunt. et eos in ſtagni medium
proiecerunt dicētes. Si dij ſunt videbimus
Qḋ p̄ſes audiēs et pre ira inſaniēs et ſe ip̄m
percutiēs dixit miniſtris. Cur nō tenuiſtis
deos noſtros vt nō mitterētur in ꝓfūdū laci
Qui dixerūt. Doloſe tecū locute ſunt mulie
res. et eos in ſtagnū ꝓiecerūt. Cui mulieres
Deꝰ verꝰ dolos nō patit̄. Sꝫ et ſi dij fuiſſent
p̄ſciuiſſent vtiqꝫ q̄ḋ eis facere volebamꝰ. Et
iratꝰ p̄ſes iuſſit plūbū liq̄factū ⁊ pectines fer
reos. ⁊ vij. loricas igne cādētes ex vna parte
pari. et ex alia camiſias afferri lineas. Qꝰ di
cente vt ex his qḋ mallēt eligerent vna illa
rum duos ꝑuulos habēs audacter cucurrit
et lineas camiſias accipiēs in caminū ꝓie
cit. Pueri vero matri dixerūt. Nō nos ma
ter dulciſſima pꝰ te relinq̄s. ſed ſicut nos re
pleſti dulcedine lactis. ſic nos reple dulcedi
ne regni celeſtis. Tūc p̄ſes iuſſit eas ſuſpen
di. et carnes eaꝝ pectibꝰ ferreis lāiari. Quaꝝ
carnes vt nix albiſſime erant et ꝓ ſanḡne lac
fluebat. Cū autē ſupplicia inuite ferrēt. ange
lꝰ dn̄i ad eas venit et eas viriliē ꝯfortauit di.

cens. Nolite timere. bonꝰ enī opariꝰ q̄ bñ in
cipit et bene ꝑficit. et a ꝓducēte ſe benedictio
nē meret̄ ꝓ cōpleto ope. et mercedē accipit ꝓ
labore et gaudiū poſſidet ꝓ mercede. Tūc p̄
ſes iuſſit eas deponi. et in caminū mitti. que
diuinitꝰ igne extincto exierūt illeſe. Quibus
preſes. Iā nūc magicā artē dimittite et deos
noſtros adorate. Que reſpōderūt. Perfice
qđ cepiſti. q̄a iā ad regnū celeſte vocate ſūꝰ.
Tūc ille data ſnīa eas decollari mandauit.
Que dū decollari deberēt. flexis genibꝰ ado
rauerūt dicētes. Deꝰ q̄ nos a tenebris ſepa-
ſti. et in hāc lucē dulciſſimā adduxiſti. q̄ nos
ſacrificiū tuū feciſti. aīas nr̄as ſuſcipe. et ad
vitā eternā facias ꝑuenire. ⁊ ſic truncatis ca
pitibꝰ ad dn̄m migrauerūt. B ¶ Pꝰ h iuſ
ſit preſes blaſiū ſibi p̄ſētari. et dixit ei. Vł nūc
adoras deos vel nō. Cui blaſiꝰ. Impie nō ti
meo minas tuas age vt vis. corpꝰ enī meū
penitꝰ tibi trado. Tūc iuſſit eū mitti ī ſtagnū
Ipſe vō aquā ſignauit. ⁊ mox ſicut terra arida
ſicca permāſit. Dixitq̄ʒ eis. Si veri ſūt dij vr̄i
oſtēdite v̄tutē eoꝝ ⁊ ingredimini huc. Ingreſ
ſiq̄ʒ. lxv. viri ſtagnū. ꝯtinuo ſūt ſubmerſi. An
gelꝰ aūt dn̄i deſcēdens dixit ei. Egredere bla-
ſi. et coronā tibi a deo parataʒ ſuſcipe. Cūq̄ʒ ex
iſſet dixit ad eū p̄ſes. Omnino decreuiſti nō ad
orare deos. Cui blaſiꝰ. Cognoſce miſer quia
xp̄i huꝰ ſū. nec demones adoro. Et ſtatiʒ iuſ-
ſit eū decollari. Ipſe aūt orauit ad dn̄m. vt q̄
cūq̄ʒ ꝓ infirmitate gutturis vel alia quacū-
q̄ʒ infirmitate eiꝰ patrocinia poſtularet. exau
diri continuo mereret̄. Et ecce vox de celo ad
eū venit ꝙ ſic fieret vt orauit. Sicq̄ʒ p̄nomi-
natꝰ ſanctꝰ cū duobꝰ puerulis decollatꝰ eſt cir
ca annos dn̄i. cclxxxiij.

XXXIX. A

¶ De ſancta Agatha virgine.

Agatha dicitur ab
agyos qđ eſt ſanctꝰ et theos deus
q̄ſi ſancta dei. Tria eī ſūt ſc̄ʒ dī. Chryſ. q̄ ſctūʒ
faciūt et illa ꝑfecte fuerūt in ea. ſ. cordis mū
dicia. ſpūſſancti preſētia. et bonoꝝ operū af
fluentia. Vel dr̄ ab a qđ eſt ſine et geos terra
⁊ theos deus. quaſi dea ſine terra. i. ſine amo
re terrenoꝝ. Vel ab aga qđ eſt loquēs. ⁊ thau
cōſūmatio q̄ſi ꝯſūmate et ꝑfecte loquēs qđ
patet in ſuis reſponſis. Vel ab agad qđ eſt ſer
uitꝰ et thaas ſupior. q̄ſi ſuitꝰ ſupior. et hꝰ ꝓpt̄
illđ qđ dixit. Sūma ingenuitas eſt iſta ⁊c. vł
ab aga qđ eſt ſolēnis et thau ꝯſūmatio. qua
ſi ſolēnit̄ ꝯſūmata. i. ſepulta qđ pʒ in angelis
qui eaʒ ſepelierūt. B

Agatha v̄go ingenua mēte et corpe
pulcerrima in vrbe cathanēſiū deū
ſemꝑ in oī ſanctitate colebat. Qui
cianꝰ aūt ꝯſularis ſicilie cū eēt ignobił libidi
noſꝰ auarꝰ et ydolł deditꝰ beatā agathā cōp
hendere nitebat̄ vt q̄a erat ignobił cōprehē
dendo nobilē timeret̄. q̄ʒ libidinoſꝰ eiꝰ pulcri
tudine frueret̄. q̄a auarꝰ eiꝰ diuitias raperet
q̄a ydolatra dijs eā faceret imolare. Fecitq̄ʒ
eā ad ſe adduci. Que cū adducta eēt. et eius
īmobile ꝓpoſitū cognouiſſet. tradidit eā cui
dā meretrici noīe affrodiſie. et nouē filiabuſ
eiꝰ eiuſdē turpitudinis. vt ꝑ triginta dies ſua
derent ei q̄uo eiꝰ animū īmutarēt. Et modo
ꝓmittēdo leta. mō terrēdo ꝑ aſpa. ſperabāt
eā a bono ꝓpoſito reuocare. Quibuſ beata
agatha dixit. Mēs mea ſupꝑ petrā ſolidata ē
et ī xp̄o fūdata. v̄ba vr̄a vēti ſt̄. ꝓmiſſiōes vr̄e
pluuie ſunt. terrores vr̄i flumina ſt̄. Que quātū-
uis īpugnāt fūdamētū domꝰ mee. cadere n̄
valebit. Hec aūt dicēs flebat quotidie ⁊ ora
bat ſitiēs ad martirij palmā ꝑuenire. Videns
igitur affrodiſia ipam īmobilē ꝑmanere di
xit q̄nciano. Faciliꝰ p̄nt ſaxa molliri. et ferrū
in plūbi molliciē ꝯuerti. q̄ʒ ab intentiōe xp̄ia
na mens iſtiꝰ puelle conuerti ſeu reuocari.
Tūc q̄ncianꝰ fecit eā ad ſe adduci. et ait illi.
Cuiꝰ cōditionis es. Cui illa. Nō ſoluʒ inge
nua ſed et ſpectabił genere. vt omnis paren
tela mea teſtatur. Cui q̄ncianꝰ. Si ingenua
es cur moribꝰ te ſuilē ꝑſonā habere oſtēdis
Illa rn̄dit. Quia ancilla xp̄i ſū ideo ſuilem
me exhibeo ꝑſonā. Quincianꝰ dixit. Si te in
genuā dicis q̄uo ancillam aſſeris. Illa rn̄dit
Sūma igenuitas iſta eſt in q̄ ſuitus xp̄i cō
probat̄. Quincianꝰ dixit elige qđ volueris.
aut ſcʒ dijs ſacrificare. aut diuerſa ſupplicia
ſuſtinere. Cui agatha. Sit tał vxor tua. q̄lis
fuit venꝰ dea tua. et tu talis ſis q̄lis fuit deꝰ
tuꝰ iupit̄. Tūc q̄ncianꝰ iuſſit eaʒ alapis cedi

dicens. In iniuriā iudicis noli temerario ore
garrire. Agatha rñdit. Miror te virū pru
dentē ad tantā ſtulticiā deuolutū. vt illos di
cas deos tuos ee͂ qrū vitā nō cupias tuā cō
iugē vel te imitari. vt dicas tibi iniuriā fieri ſi
eorū viuas exēplo. Nā ſi dij tui ſūt bonū tibi
optaui. Si aūt execraris eorū cōſortia mecū
ſentis. Quincian⁹ dixit. Quid mihi verborū
ſuperflu⁹ curſ⁹. aut ſacrifica dijs. aut te faciā
diuerſ ſupplicijs interire. Agatha rñdit. Si
feras mihi pmittas. audito xp̄i noīe māſue
ſcūt. Si ignē adhibeas de celo mihi rorē ſal
uificū angeli miniſtrabūt. Si plagas vl' tor
menta ingeras hēo ſpūm ſcūm p quē deſpi
cio vniuerſa. C ¶ Tūc iuſſit eā tradi ad
carcerem. qa voce eū publica cōfūdebat. Ad
quem letiſſime et glorianſ ibat. et qſi ad epu
las inuitata agonē ſuū dño cōmēdabat.

¶ Seqnti die dixit ei qncian⁹. Abnega xp̄m
et adora deos. Que cū renueret iuſſit eā i ecu
leo ſuſpēdi et torqri. Dixitqꝫ agatha. Ego in
his penis ita delector ſicut q bonū nūciū audit
aut q videt quē diu deſiderauit. aut q m'ltos
theſauros inuenit. Nō enī poteſt triticū in
horreū poni niſi teca ei⁹ fuerit fortiť cōculca
ta et in paleas redacta. Sic aīa mea nō pōt
intrare in padiſū cū palma martirij niſi dili
gentť feceris corp⁹ meū a carnificib⁹ attrecta
ri. Tūc irat⁹ qncian⁹ iuſſit ei⁹ mamillā torq
ri et tortā diutiſſime iuſſit abſcidi. Cui aga
tha. Impie crudel' et dire tiranne nō es cōfu
ſ⁹ amputare in fēia qđ ipſe in matre ſuxiſti.
Ego habeo mamillas integras int⁹ in aīa
mea. ex qb⁹ nutrio omnes ſenſus meos. qs
ab infantia dño cōſecraui B ¶ Tūc iuſſit
eā in carcerem recipi. phibēs ingreſſū medi
corū. et panē vel aquā ſibi ab aliq miniſtrari
Et ecce circa mediam noctem venit ad eā q
dam ſenex quē antecedebat puer lumīs por
titor. diuerſa ſecū ferens medicamēta ꝛ dixit
ei. Licet cōſularis inſan⁹ tormentis te afflixe
rit. tu eū tuis reſponſ ampli⁹ afflixiſti. Et lꝫ
vbera tua torſerit. ſed illi⁹ vbertas in amari
tudinem cōuertet. Et qniā ibi erā qñ hec pati
eharis. vidi qꝛ mamilla tua pōt curā ſalutiſ
ſuſcipe. Cui agatha. Medicinā carnalē cor
pi meo nūqꝫ exhibui. et turpe eſt vt qđ tam
diu ſuaui nūc pdā. Dixit ei ſenex. Filia ego
xp̄ian⁹ ſū. ne verecūderiſ. Cui agatha. Et vn
de vecūdari poſſū. cū tu ſis ſenex ꝛ grādeu⁹.
ego vo ita crudeliter lacerata qꝛ nemo de me
poſſit cōcipe voluptatē. Sed ago tibi grās
dñe pater. qꝛ ſolicitudinē tuā mihi impende
re dignat⁹ es. Cui ille. Et qre non pmittis vt
curem te. Agatha reſpōdit. Quia habeo do
minum ieſum xp̄um q ſolo verbo curat oīa
et ſmone reſtaurat vniuerſa. hic ſi vl't pt me
ptiuo curare. et ſubridēs ſenior dixit. et ego a
poſtol⁹ ei⁹ ſū. et ipſe me miſit ad te. et in noīe
ei⁹ ſcias te eē ſanatā. Et cōtinuo petr⁹ apl's
diſparuit. et pcidēs beata agatha gratias a
gens inuenit ſe vndiqꝫ ſanatā. et mamillam
ſuo pectori reſtitutā. Cū ergo ex immēſo lu
mine cuſtodes territi aufugiſſent ꝛ aptū car
cerē reliqſſent. rogabāt eam qdam vt abiret.
Abſit inqt vt fugiam. et coronam patientie
perdā et cuſtodes meos tribulationib⁹ tra
dam. E ¶ Poſt dies qttuor dixit ei qnci
an⁹ vt deos adoraret ne grauiora ſupplicia ſu
ſtineret. Cui agatha. Verba tua fatua ſūt et
vana. aerē maculātia et iniq. Miſer ſine itel
lectu qūo vis vt lapides adorē. et deū celi q
me ſanauit dimittā. Quīcian⁹ dixit. Et quiſ
te ſanauit. Cui agatha. Chriſt⁹ fili⁹ dei. Quī
cian⁹ dixit. Iterū tu xp̄m audes noīare. quē
ego nolo audire. Agatha dixit. Quādiu vi
xero xp̄m corde et labijs inuocabo. Quinci
an⁹ dixit. Nūc videbo ſi xp̄s te curabit. et iuſ
ſit teſtas fractas ſpargi. ꝛ ſub teſtas carbōeſ
ignitos mitti et ipſā deſup nudo corpe volu
tari. Qđ cū fieret ecce iremot⁹ nimi⁹ fact⁹ ē.
q totā ciuitatē ita cōcuſſit vt pars corruēs
duos cōſiliarios qnciani oppmeret. et om
nis pp̄ls ad eū ɔcurreret ɔclamās qꝛ ppter in
iuſtū agathe cruciatū talia pateret. Tūc qn
cian⁹ ex vna pte terremotū ex alia ſeditionē
ppli metuēs. ipſā iterū in carcerē recipi iuſſit
vbi ſic orauit dicēs. Dñe ieſu xp̄e q me crea
ſti ꝛ ab infātia cuſtodiſti. q corp⁹ meū a pol
lutōne ſuaſti. et a me amorē ſeculi abſtuliſti
et q tormenta me vincere feciſti. et in eis vtu
tem patientie tribuiſti. accipe ſpūm meū. et iu
be me ad tuā miſcdiā ɔuenire. Hec cū oraſ
ſet cū ingenti voce ſpūm tradidit circa ānū

dñi.cclııȷ.ſub daciano alias decio impatore
F ¶ Cũ autẽ fideles cũ aromatibꝰ corpꝰ
eiꝰ cõdirent et in ſarcofago collocarẽt.q̇daꝫ
iuuenis ſericis indutꝰ cũ pluſq̃ꝫ cẽtum viris
pulcerrimis et ornatis ac albiſ indutis.q̇ nũ
q̃ꝫ in illis ptibꝰ viſi fuerãt.ad corpꝰ eꝰ venit.⁊
tabulã marmoreã ad caput eiꝰ ponẽs ab o=
culis oĩm ſtatĩ diſparuit.Erat aũt in p̄dicta
tabula ſcptuꝫ Mẽtem ſctãm.ſpontaneam
honorẽ deo et patrie liberationẽ.Qđ ſic itel=
ligit.Mentẽ ſctãm habuit.ſpõtaneã ſe obtu
lit.honorẽ deo dedit.et patrie liberationẽ fe=
cit.Et h̄ miracl̄o diuul̄gato etiã gẽtiles ⁊ iudi
ſepulcrũ eiꝰ plimũ venerari cepũt. ¶ Qui=
cianꝰ aũt duꝫ ad eiꝰ inueſtigandas diuitias
pgeret.duobꝰ eq̇s int̄ ſe fremitũ dantibꝰ.cal
ceſq̃ꝫ iactãtibꝰ.vnꝰ eũ morſu appetijt.alt̄ cal
ce pcuſſũ in flumīe piecit.ita q̄ corpꝰ eiꝰ nuſ=
q̃ꝫ potuit inueniri. ¶ Reuoluto anno circa
diẽ natalis eiꝰ mons q̇dam maximꝰ circa ci=
uitatem ruptꝰ eructauit incendiũ.qđ q̄ſi tor
rens de monte deſcendẽs et ſaxa terraq̃ꝫ liq̄=
faciens ad vrbeꝫ cuꝫ magno impetu veïebat
Tũc paganoꝝ multitudo deſcẽdit de mõte.
et ad ſepulcrũ eiꝰ cõfugiẽs veluꝫ vnde coop
tũ erat ſepulcrũ arripuit.et ipſuꝫ ſtatuit ↄtra
ignẽ.ſtatĩq̃ꝫ in die natal̄ ipſiꝰ v̓gis ignis ſte
tit et vltra vllatenꝰ non pceſſit. ¶ De hac v̓
gine dicit Amb̄.in p̄fatõne.O felix et inclita
v̓go que meruit dñi p laude fidelis martiriſ
ſang̃nem clarificare ſuũ.O illuſtris ⁊ glioſa
gemīo illuſtrata decore.que inter tot tormẽ
ta aſpa cunctis p̄lata miracul̄.⁊ miſtico pol
lens ſuffragio.apl̄i meruit viſitatõne curari
Sic nuptã xp̄o ſuſceperunt ethera.Sic hu
mandi artꝰ glorioſa fulgẽt obſeq̄a vbi ange
lorum chorꝰ ſanctitatẽ mentis et patrie indi
cat liberationẽ

XL.

¶ De ſancto vedaſto.

VEdaſtꝰ quaſi uere
dans eſtꝰ.q2 v̓e ſibi dedit eſtꝰ affli=
ctionis et penitentie.Vel q̄ſi ve di
ſtans q̄a ve eternũ ab eo diſtat.Naꝫ dãnati
ſemp dicẽt.ve ſcꝫ q̄a deũ offendi.ve quia dy
abolo cõſenſi.ve quia natꝰ fui.ve quia mori
non valeo.ve q̄a tam male torq̃or.ve q̄a nũ
q̃ꝫ liberabor.
V
VEdaſtus a beato remigio in atraba
tenſẽ ep̄m ordinatꝰ fuit.Qui cũ ad
portaꝫ ciuitatis veniſſet.et ibidẽ du
os paupes vnũ cecũ et aliũ claudũ.petẽtes
elemoſinã reperiſſet dixit eis.Argentũ ⁊ au
rum nõ eſt mihi.qđ autẽ habeo vob̄ do.Et
facta oratione vtroſq̃ꝫ ſanauit.Cũq̃ꝫ aũt ī q̄
daꝫ eccleſia derelicta.ve pṙbꝰ opta lupꝰ habi
taret.eideꝫ precepit vt inde fugeret.nec vltra
illuc redire auderet.Qđ et factuꝫ eſt.Deni
q̃ꝫ cũ verbo et ope multos conuertiſſet.qua
drageſimo anno ſui ep̄atus vidit colũnam
igneaꝫ.a celo vſq̃ꝫ in domũ ſuã deſcendentẽ
Qui finẽ ſuũ adeſſe cõſiderãs poſt modicũ
ī pace q̇euit circa ãnũ dñi q̇ngẽteſimuꝫ q̇nq̄
geſimũ.Cũ autem corpꝰ eiꝰ trãſferret audo
matꝰ pre ſenio cecꝰ dolẽs q̄ corpꝰ ep̄i videre
non poterat.mox lumẽ recepit.ſed poſtmo
dum ad votum ſuum lumẽ amiſit.

XLI.

¶ De ſancto Amando.

AMandus dicitur
q2 amabil̄ fuit.Habuit eniꝫ tria ī
ſe q̄ faciũt hoīem amabilẽ.Pri
muꝫ eſt ſocietas g̃ta.Prouerb̄.xviij.Vir a
mabilis ad ſocietatem mag̃ amicꝰ eſt q̃ꝫ fra
ter.Scđm eſt cõuerſationis honeſtas.et ſic
d2 de heſter.ij.q̄ oīm oculis amabilis vidba
tur.Tertiũ eſt pbitatis v̓tuoſitas.ij.Reguꝫ.
ij.Saul.et Jonathas amabiles et decori
A
AMandus ex nobilibꝰ parentibꝰ or
tus monaſteriũ introiuit.Qui dũ
p monaſteriũ ambularet.quẽdam
maximũ ſerpentẽ inuenit queꝫ ſtatim v̓tute
crucis et oratione ad foueaꝫ vnde exierat re
dire coegit nunq̃ꝫ inde exiturũ.Veniẽs au
teꝫ ad ſepulcrũ ſãcti martini.ãnis.xv.ibi mã
ſit.cilicio indutꝰ ⁊ aq̄ ac pane ordeaceo ſuſtẽ
tatꝰ.Poſthoc dũ romã iuiſſet.et in eccl̄ia ſan
cti petri in oratione pnoctaret.cuſtos eccl̄ie
ipſũ irreuerentẽ foras eiecit.Qui duꝫ ad am
monitionẽ ſãcti petri q̄ ſibi ante fores eccl̄ie
dormiẽti apparuit ad gallias iuiſſet.et ibideꝫ

regē dagobtū ꝓ ſuis crimib⁹ increparet. ira
t⁹ rex eū de ſuo regno eiecit. Deniq̃ʒ cū rex
filiū nō haberet. et oratione facta ad dn̄m fi
liuʒ habuiſſet. cogitare cepit a q̊ infantē ſuū
faceret baptizari. Uenitq̃ʒ in mētē ei⁹ vt ab a
mādo eū baptizari faceret. Queſito igitur
amādo et ad regē adducto. rex ad pedes ei⁹
ꝓſternit̄. rogauitq̃ʒ vt ſibi indulgeret. et ſuū
filiū quē ſibi dn̄s dederat baptizaret. Jlle vo
ꝑmā petitionē benigne cōceſſit. ſed ſeculari
b⁹ negocijs īplicari metuēs ſcdam renuit et
abſceſſit. Tādē vict⁹ ꝑcib⁹ annuit voto regis
Quē cū baptizaret tacētib⁹ cūctis infans re
ſpondit amē. Pꝰ hoc rex ipſū in traiectēſem
epm̄ ſublimari fecit. Qui cū a pleriſq̃ʒ v̄bū ꝑ
dicatōis ꝯtēni videret. in vaſconiā iuit. Ubi
cū q̄dā ioculator v̄ba ei⁹ irrideret a demone
arripitur. et ꝓꝑijs dentib⁹ ſe diſcerpēs ꝙ viro
dei iniuriā fecerit cōfitet̄. et ſtatim miſerabili
ter moritur ❡ Dū aūt q̄dā vice man⁹
lauaret. q̄dam eps aquā illā ſeruari fecit. de
qua q̄dam cec⁹ poſtmodū curat⁹ fuit ❡ Cū
in q̄dam loco de volūtate regis mōaſteriū
conſtruere vellet. q̄dam eps ꝓxime ciuitatis
moleſte hoc ſuſtinēs miſit famulos ſuos. vt
aut ipm̄ occiderēt vel inde eijcerēt. Qui vei
entes eidē doloſe dixerunt vt ſecum ꝑgerēt. et
ſibi locū aptum ad monaſteriū oſtēderēt. Jl
le autē maliciā eoꝝ ꝑcognoſcens. vſq̃ʒ ad ca
cumen montis. vbi eū occidere cupiebāt cū
eis iuit. eo ꝙ multū martiriū affectaret. Sʒ
ecce tanta pluuia et tēpeſtate mons tegitur
vt ſe mutuo videre nō poſſent. et iam ſe mo
ri putātes ꝓſtrati veniā poſtulabāt. ⁊ vt eos
viuos abire ꝑmitteret exorabāt. Qui orōeʒ
effudit. et ſerenitatē maximā īpetrauit. Jlli
ergo ad ꝓpa redierūt. et ſctūs amād⁹ eua
dens et multa alia miracula faciēs in pace q̄
euit. Floruit circa annum domini. dclij. tem
pore eraclij.

XLII.

❡ De ſancto valentino.

Ualentin⁹ dicitur
quaſi valorē tenēs. s. eſt in ſancti
tate pſeuerās. vel dr̄ valentinus
quaſi valens tyro. i. miles xp̄i. Miles dr̄ va
lens qui nūq̃ʒ cedit. fortiter ferit. ſe valent̄ de
fendit. potent̄ vincit. ſic valentinus nō ceſſit
martiriū vitando. ꝑcuſſit ydolatriā euacuā
do defendit fidē ꝯmuniendo. vicit patiendo

Ualentin⁹ reuerend⁹ pſbiter fuit q̄ʒ
claudi⁹ impator ad ſe adduci faci
ens īterrogauit dicens. Quid ē va
lētine. cur amicicia nrā n̄ frueris. vt deos no
ſtros adorās ſupſtitionem tue abijcias va
nitatis. Cui valētin⁹. Si grāʒ dei ſcires. iſta
nequaq̃ʒ diceres. ſed ab ydol' animū reuoca
res. et deū q̄ eſt in celis adorares. Tūc q̄daʒ
q̄ claudio aſtabat dixit. Quid vis dicere va
lentine de ſanctitate deoꝝ nr̄oꝝ. Cui valenti
n⁹. Ego nil de eis dico. niſi ꝙ fuerūt hoīes
miſeri. et oī immundicia pleni. Ad quē clau
di⁹ Si xp̄s ver⁹ de⁹ eſt. cur mihi nō dicis qd̄
verū eſt. Cui valētin⁹. Uere xp̄s ſol⁹ eſt de⁹
in quē ſi credideris aīa tua ſaluabit̄. reſpubli
ca augebit̄ oīm inimicoꝝ tibi victoria cōce
det̄. Rn̄dens aūt claudi⁹ aſtātib⁹ dixit. Uiri
romani audite q̄ʒ ſapient̄ et recte loq̄tur hō
iſte. Tūc dixit ꝑfect⁹. Seduct⁹ eſt impator.
Quō deſerem⁹ qd̄ ab infātia tenuim⁹ ⁊ tūc
cor claudij īmutatū eſt. Tradit̄ autē cuidaʒ
ꝑncipi in cuſtodiā. Et cū in domū ei⁹ duct⁹
fuiſſet dixit. Dn̄e ieſu xp̄e verū lumē illumīa
domū iſtā vt te verū deū cognoſcant. Cui ꝑ
fect⁹. Miror te dicentem ꝙ xp̄s eſt lumē. Ecq̄
dē ſi filiā meā diu cecā illumiauerit. faciam
q̄cūq̃ʒ preceperis. Tūc valentin⁹ orās ei⁹ filiā
cecā illuminauit. ⁊ oēs de domo ſua ꝯuertit
Tūc impator valētinū decollari ꝑcepit circa
annū dn̄i. cclxxx.

XLIII.

❡ De ſancta Juliana.

Juliana dū eulo
gio prefecto nicomedie deſpōſata
eēt. et nollet ſibi aliq̄tenus copulari. niſi reci
peret fidē xp̄i. iuſſit eā pater ſu⁹ expoliari ⁊ g̃
uiſſime cedi ac ipſi prefecto tradi. Cui prefe
ctus ait. Dulciſſima mea iuliana cur me ita
deluſiſti. vt me ſic renueres. Cui illa. Si tu
adoraueris deū meum acq̄ſcā tibi. alioq̄n
nunq̄ʒ dn̄s meus eris. Cui ꝑfectus. Domia

mea hoc facere non poſſū. q2 impator āputa
ri faceret caput meū. Cui iuliana. Si ita ti-
mes impatorē mortalē quō vis vt impatorē
nō timeā imortalē Fac qcqd vis. q2 me deci
pe non valebis. Tūc pfect⁹ iuſſit eā grauiſſime
vgis cedi. et dimidia die per capillos appen
di. et plūbū liqfactū i capite e⁹ fundi. Qd cū
nihil ei nocuiſſet ipſā cathenis ligauit. et icar
cerē recluſit. Ad quā venit dyabol⁹ in ſpē an
geli dicens. Juliana ego ſū angel⁹ dñi. q me
ad te miſit vt te debeā cōmonere vt dijs ſa
crifices. ne tā diu crucieris et tam mala mor
te moriaris. Tūc Juliana flens orauit dicēs
Dñe de⁹ me⁹ ne permittas me perire. ſed o
ſtende mihi q̄s eſt iſte q mihi talia perſuadet
Factaq3 eſt ad eā vox vt ipſum apprehēderet
et q̄s eēt ipſum cogeret confiteri. Que cum
eū tenuiſſet. et q̄s eēt interrogaſſet. dixit ei q
demon eēt. et q ad eam decipiendā pat̄ ſuus
ipſū miſiſſet. Cui Juliana Et q̄s eſt pat̄ tu
us. Reſpondit beelzebub q ad omnia mala
nos dirigit. et facit nos grauiter vberari q̄ti
ens a xpianis fuerim⁹ ſupati. et ideo ſcio q
malo meo huc veni. quia te ſupare nō potui
Jnt̄ alia q confeſſus eſt dixit. q̄ tūc maxime
a xpianis elongabat̄. qn miſteriū dominici
corpis agebat̄. et qn orōnes et pdicationes
fiebant. Tūc Juliana manib⁹ retrorſū ipm li
gauit. et ad terrā ipm deijciēs cū cathena q̄
erat ligata ipſū duriſſime verberauit. Dya
bol⁹ vero clamans rogabat eam dicēs. Do
mina mea Juliana miſerere mei. Tūc iuſſit
prefect⁹ vt Juliana de carcere educeretur. et
exiens trahebat poſt ſe demonem alligatū
Demon autem rogabat eā dicens. Domi
na mea Juliana noli āpli⁹ de me ridiculū fa
cere. Nō enī potero vltra in quēpiā pualere
re. Chriſtiani dicuntur miſericordes eē. et tu
nullam de me miſc̄diam habes. Sicq3 pto
tū forū ipſū traxit. et poſtea in quādā latri
nā ipſū piecit B ¶ Cū autē ad pfectū p
ueniſſet. in quadā rota adeo ē extēſa. q oīa ei⁹
oſſa vſq3 ad medullarū exitū ſūt cōfracta. An
gel⁹ aūt dñi rotā cōminuēs ipā i momēto
ſanauit. Qd vidētes q aderāt crediderūt. Et
ſtatī decollati ſūt viri q̄ngenti et mulieres. c.
xxx. Deinde cū in q̄ndam ollam plumbo li
quefacto plenā miſſa fuiſſet. ſed plūbū velut
temperatū balneū factū eſſet. maledixit pre
fect⁹ dijs ſuis. q vnam puellam punire non
poterant. q tantam iniuriam eis irrogabat
Tūc iuſſit eam decollari. Que dū ad decol
landū duceretur. demon quē verberauerat
in ſpē iuuenis apparens clamabat dicens.
Nolite ei parcere quoniā deos veſtros vitu
perauit. et me hac nocte verberauit. reddite
ergo ſibi qd meruit. Cumq3 Juliana paulu
lum oculos aperuiſſet vt videret q̄s eēt qui
talia loqueret̄. demon aufugiēs exclamauit
Heu heu me miſerū adhuc puto q me velit
cape et ligare. ¶ Cū ergo btā Juliana decol
lata fuiſſet pfect⁹ nauigās in mari cū. xxxiiij.
viris orta tēpeſtate ſubmerſ⁹ eſt. Hoꝝ autē
corpa cum mare iactaſſet a feris et auib⁹ ſūt
comeſta.

XLIIII A

De cathedra ſancti petri apoſtoli.

Cathedra triplex
eē dr. ſ. regal. ij. Reg. xxiij. Dauid
ſedens in cathedra ꝛc. Sacerdo
talis. j. Reg. j. Heli ſacerdote ſedente ſup ſel
lam ꝛc. Magiſtralis. Matth. xxiij. Super
cathedrā moyſi ꝛc. Beat⁹ ergo petr⁹ ſedit i ca
thedra regali. quia fuit princeps omnium re
gū. Sacerdotali. quia fuit paſtor omnium
clericoꝝ. Magiſtrali. quia fuit doctor oīm
xpianoꝝ. B

Cathedra ſācti petri ab eccleſia feſti
ue colitur. q̄ tūc beat⁹ Petr⁹ apd
antiochiam in cathedrali honore
ſublimat⁹ fuiſſe perhibet̄ Hui⁹ aūt ſolēni
tatis inſtitutio q̄druplicē cām habere videt̄.
Prima cā eſt. Cū enim beat⁹ Petr⁹ apud
antiochiā predicaret. Theophil⁹ princeps
ciuitatis illi⁹ dixit ei. Petre q̄ ratione popu
lū meū ſubuertis. Cū ergo Petr⁹ ſibi fidem
xpi predicaret ille eū vinculari fecit. et ſine ci
bo et potu eū manere permiſit. Sed cū Pe
tr⁹ iam pene deficeret reſūptis tamen virib⁹
eleuās oculos ad celū ait. Jeſu xpe miſeroꝝ
adiutor. adiuua me in his tribulationib⁹ de
ficientē. Cui domin⁹ rñdit. Petre credis te
derelictū a me. Mee bonitati derogas. ſi ta

lis cōtra me dicere nō formidas Preſto ē q̄ tue ſubueniat miſerie. Audiens autē paulꝰ de incarceratōe petri ad theophilū venit. et ſe ī multis opibꝰ ⁊ artibꝰ ſūmū opificē eſſe aſſeruit. Lig̃ et tabl'as ſeſcire ſculpe. tētoria pigere. ⁊ m̄lta alia īduſtrie opari dixit Qui a theophilo obnixe rogaṫ. vt i eꝰ curia ſecū ꝯſiſtat Euolutiſ paucis diebꝰ paulꝰ ad petrū abſcōſe in carcerē ītroiuit Quē vidēs pene mortuū et ꝯſūptū amariſſīe flere cepit ⁊ ī āplexus eiꝰ q̄ſi flēdo d̄ficiebat. ⁊ prūpēs ſic inq̄t. O petre frat meꝰ. g'lia mea gaudiū meū. dimidiū aīe mee. meo ītroitu reſume vires. Tūc Petrꝰ oculos apiēs. ⁊ ipum cognoſcēs. lacriari cepit. ſʒ ſibi loq̄ nō potuit. et accurrēs paulus vix os eiꝰ apuit. et iponēs cibū ipm refocillauit. ¶ Cū āt petrꝰ cibo ꝯfortatꝰ fuiſſʒ. accurrēs ī oſcula pauli ruit. ⁊ ābo p̄l'imū fleuerūt. Paulꝰ aūt occulte rediēs theophilo dixit. O bōe theophile mag̃c g'la tua. ⁊ curialitas tua boneſtatis aīca. Deboneſtat m̄lta bōa exiguū malū. remiſcere q̄d feciſti illi dicole q̄ dr petrꝰ. velut eē aliq̄d magnū. Pānoſꝰ. deformis. macie ꝯſūptꝰ. p oīa vileſcit. ſolo ſmone clareſcit. et talē te decet in carcereʒ ponere Qui potius ſi libertate ſolita frueret. poſſet tibi in aliquo vtilior eē Nā ſicut de illo boīes q̄daʒ aiūt. infirmos ſanat. mortuos ſuſcitat. Cui Theophilꝰ Fabuloſa ſūt iſta paule que dicis. q̄a ſi mortuos ſuſcitare poſſet. et ſeipm de carcere liberaret. Cui paulꝰ. Sicut xpus ſuus a mortuis reſurrexit vt dicūt. q̄ tn̄ d̄ cruce deſcendere noluit ſic petrꝰ vt aiūt B exēplo ſe nō libat. ⁊ pati p xpo nō formidat. Cui theophilꝰ. Dic ḡ ei vt filiū meū iaʒ p. xiiij. ānos mortuū reſuſcitet. ⁊ ī columē eū reddā ⁊ liberū. Ingrediēs igiṫ paulꝰ dixit. q̄uo reſuſcitationē filij pncipis ſpopōdiſſʒ. Cui petrꝰ. Rē grandē paule pmiſiſti. ſed dñi virtute facillimam Sed cū petrꝰ eductꝰ de carcere monumēto aperto pro eo oraſſet continuo reſurrexit. Sed pene per oīa veriſile ñ videṫ. vt aut paulꝰ bumana aſtutia ſe talia fabulia ſcire cōponere fingeret. aut vt ſnīa iuuenis p q̄tuordecī ānos ſuſpēſa fuiſſet. Tūc Theophilꝰ et vniuerſꝰ populꝰ antiochie et alij q̄ʒ plures dño crediderūt. et glorioſam eccleſiaʒ fabricauerūt. In cuiꝰ medio excelſaʒ cathedrā collocauerunt. et petrū vt ab omnibꝰ videri et audiri poſſet exaltauerunt. In qua ſepteʒ annis ſedit. Sed poſtmodū veniēs romaʒ ī romana cathedra ſedit vigintiquiq̄ʒ annis. De primo tamē honore eccleſia celebrat. q̄a tūc primo plati eccīe ceperūt loco ptāte ⁊ noīe ſublimari. Tūc ergo impletū eſt illd̄ q̄d legiṫ in pſalmis. Exaltēt eū in eccleſia ⁊c. ¶ Et notandū q̄ triplex eſt eccleſia in q̄ beatꝰ petrꝰ fuit exaltatꝰ. ſcʒ eccleſia militantiū. malignātiū et triūphantiū. In bāc triplicē eccl'iaʒ exaltatꝰ eſt ſm triplicē feſtiuitatē quam d̄ ipſo eccl'ia celebrat. Eſt enim exaltatꝰ in eccl'ia militantiū eidem preſidendo. et eā in anio ī fide et moribꝰ laudabiliṫ regēdo et B q̄ntū ad ſolēnitatem bodiernā q̄ dr cathedra. q̄a tūc ſuper anthiocenam eccl'iaʒ pōtificatū accepit. et eam ſeptē ānis laudabiliter rexit. Scd̄o ē exaltatꝰ in eccl'ia malignantiū. ipſam ſcʒ diſſipando. et eam ad fidem ꝯuertēdo. ⁊ boc pertinet ad ſecūdam feſtiuitatem q̄ dr ad vincula. tūc enī malignātiū eccl'iaʒ diſſipauit. ⁊ m̄ltos ad fidē ꝯuertit. Tertio eſt exaltatꝰ in eccleſia triūphantiū in ipſam feliciter introeūdo. et boc q̄ntū ad tertiam ſolennitatem que eſt paſſionis eiꝰ. q̄a tūc eccleſiam triūphantiū introiuit. ¶ Notanduʒ etiam q̄ pluribꝰ alijs rationibꝰ eccleſia ter in anno d̄ eo feſtiuitatem facit. ſ. propter priuilegiū ppter officiū. propter beneficiū. propter debitū et propter exemplū ¶ Propter priuilegiuʒ q̄niā beatꝰ petrꝰ ab alijs apoſtolis in tribꝰ fuit ꝓuilegiatꝰ ꝓpter q̄ tria priuilegia eccl'ia ter in anno eū bonorat. Fuit enim pre ceteris dignior in autoritate. q̄niam pnceps apl'oruʒ extitit et claues regni celorū accepit. Feruentior in amore. cū maiore enī feruore xpm dilexit q̄ʒ ceteri ſicut in multis locis euangelij manifeſtaṫ. Et efficacior in v̄tute. Nā ad vmbraʒ petri vt legiṫ in actibꝰ ſanabanṫ infirmi ¶ Secūdo propter officiū. Ipſe enim officiū prelationis ſup vniuerſam eccl'iam babuit. et ideo ſicut petrꝰ fuit princeps ⁊ prelatꝰ totiꝰ eccleſie que diffuſa eſt in tribꝰ partibus mūdi. ſ. aſia. affrica et europa. ita eccleſia ter ī anno celebrat feſtū eiꝰ. ¶ Tertio propter

beneficiū. q̄a ipſe q̄ poteſtatem accepit ligan
di atq3 ſoluendi. liberat nos a trib⁹ generib⁹
peccatorum. ſ. cogitationis. locutionis. et o/
perationis Uel ꝙ in deum ꝙ in proprium ꝙ
in nos peccauim⁹. Uel iſtud beneficiu3 pōt
eſſe triplex beneficiū aliud quod virtute cla/
uium peccator in eccleſia conſequitur. Pri
mū eſt abſolutionis a reatu oſtenſo. Scōm
pene ſempiternalis in tempalem cōmutatō
Tertiū pene tēpalis ſm ptem relaxatio. Et p
pter h̄ triplex beneficiū ſanct⁹ petr⁹ eſt tripli
citer honorand⁹. Quarto ꝑpter debitū. quia
enim ipſe tripliciter pauit et paſcit nos. ſ. ver
bo exemplo et tēpali ſubſidio ſiue orationis
ſuffragio. ideo obligamur vt ipſū tripliciter
honorem⁹ Quinto propter exemplū. vt nul
lus peccator deſperet. etiam ſi tertio ſicut pe
trus deū negauerit. ſi tamē eu3 ſicut ipſe ve
lit corde ore et ope cōfiteri B ¶ Scda cā
inſtitutionis eſt hec. q̄ q̄dem de itinerario cle
mētis eſt ſumpta. Cum enim petr⁹ vbū dei
p̄dicans antiochiā appropinq̄ret. omnes d̄
de ciuitate illa ei obuiauerūt nudis pedib⁹
ꝑgentes. ciliciis ſe induentes et caput pulue
re aſpgentes. agentes penitentiā ꝙ contra eū
ſymoni mago conſenſiſſent. Petr⁹ vero eo/
rum pniam videns gratias deo egit. Tunc
illi obtulerunt ei omnes vexatos lāguorib⁹
et demonib⁹ fatigatos. Quos dū petrus ā/
te ſe poni iuſſiſſet. et ſup eos nomē domini i
uocaſſ3. immenſu3 lumen ibidem apparuit.
omnes ꝑtinus ſunt ſanati currentes ⁊ oſcu
lantes veſtigia ſancti petri Tunc intra ſeptē
dies pluſq3 decē milia hoīu3 baptiſma ſuſce
perūt. ita vt theophilus p̄nceps ciuitatis illi
us domū ſuā in baſilicam fecerit conſecrari
et ibidem petro excelſam cathedra3 colloca
ri. vt ab omnibus videretur et audiret. Nec
iſtud contrarium eſt his q̄ ſuperi⁹ dicta ſūt.
Potuit enim fieri ꝙ petr⁹ per operatione3
pauli a theophilo et toto populo magnifice
ſit ſuſceptus. Sed recedente petro Simon
magus ipſum puertit. et contra petrum gui
ter incitauit Poſtmodum vero penitentiā
agens iterum honorabiliter eum recepit
¶ Hoc autem feſtum de incathedratiōe
beati petri conſueuit appellari feſtum epula
rum beati petri. et hinc tertia ratio ſumit̄ in
ſtitutionis huius feſti. Conſuetudo eni ſuit
antiq̄tus gentilium vt ait magiſter Johes
beleth ſingulis annis ī menſe februario cer
to die epulas offerre ſup tumulos pentū ſu
oru3 et eas de nocte demones ꝯſumebāt Ipi
aūt ab aīabus circa tumulos errantib⁹ quas
vmbras vocabāt vaſtari putabāt. Solebāt
eni antiq̄ dicere. vt idē ait. ꝙ quando in hūa
nis corpibus ſunt dicunt̄ aīe. in inferis ma
nes. ſpūs vero vocabāt quādo ad celos aſcē
debāt. vmbras quādo recēs erat ſepultura.
ſiue quādo circa tumulos errabāt. Hec aūt
conſuetudo de ipſis epulis vix a xp̄ianis po
tuit extirpari Qd̄ ſancti patres attendētes
et hoc penitus extirpare volentes. feſtum de
icathedratōe btī petri. tū d̄ illa q̄ fuit rome. tū
d̄ illa q̄ fuit ātiochie ſtatuerūt illo. ſ. eod̄ die q̄
tlia fiebant. vñ ab illis epulis adhuc ab aliq̄
bus feſtum beati peti epularū vocatur.
¶ Quarto inſtituta eſt propter reuerentiā
corone clericalis. Notandu3 eni ꝙ iuxta ali
quorum traditionē corona clericoꝝ hic pri
mo ſūpſit initium. Nam dum petr⁹ antio
chie predicaret in contumelia3 nominis xp̄i
ani ſummitatem eius capitis abraſerunt.
Quod quidem poſtmodu3 toti clero tradi
tur in honorem. quod pro xp̄o apoſtoloru3
principi in contumeliam fuerat irrogatum
¶ Circa autem ipſam coronam clericoꝝ
tria attenduntur. ſ. capitis abraſio capillorū
detruncatio. et forme circulatio. Abraſio au
tem in ſuperiore parte capitis fit triplici rati
one. quarum duas aſſignat Dyonyſius ī ec
cleſiaſtica gerarchia dicens Detonſio capil
lorum ſignat mundam et non formabilem
vitam. Ad capillorum etiam detonſionem
ſiue capitis abraſionem tria ſequuntur. ſcili
cet mundicie conſeruatio. deformatio. et de
nudatio. Mundicie conſeruatio. quia ex ca
pillis ſordes in capite aggregantur. Defor
matio. quia capilli ad ornatum ſunt Signi
ficat ergo tonſura mundam et non forma
bilem vitam. hoc eſt ꝙ clerici debent habe
re mundiciam mentis interius. et non for
mabilē. i. nō exq̄ſitū habitū exterius. Denu
datio autē ſigſicat ꝙ inter ſe et deum nihil de

bet eē mediuȝ. ſȝ immediate debēt do vniri.
ꝛ reuelata facie dñi gloriam ſpeculari Capil
loꝝ detrūcatio fit vt ex h̄ detꝰ intelligi ꝙ cleri
ci oēs cogitationes ſupfluas a mēte ſua de-
bent abſcidere. ꝛ ad verbū dei ſemꝑ audituȝ
paratū et expeditū habere et oīa tpalia ꝑter
q̄ȝ ad neceſſitatē a ſe penitꝰ remouere. Fit au
teȝ circularis figura multiplici rōne. Prio.
q̊niā hec figura nō habet finē neqȝ pncipiū.
Per quod datur intelligi ꝙ clerici ſūt mini-
ſtri dei qui nec habet pricipiū neqȝ fineȝ Se
cundo q̊niā hec figura nullū angulum ha-
bet et ſignificat ꝙ clerici nō debēt habere ſor
des in vita q̊niā vbi angulꝰ ibi ſordes. vt di
cit Bern̄. Et debēt habere veritatē in doctri-
na. q̊niā veritas angulos nō amat ſicut dic
Hieroꝰ. Tertio q̊niā hec figura eſt oīum fi-
gurarū pulcerrima. Unde in hac deus cele-
ſtes creatas fecit. Per qđ ſignificatur ꝙ cle-
rici debēt hrē pulcritudinē interiꝰ in mēte et
exteriꝰ in ꝯuerſatione. Quarto q̊niā h̄ figu
ra ē oīȝ figurarū ſiplicíſſima. Nulla eni figu
ra vt dicit aug̊. ex vna linea conſiſtit. ſola cir
cularis figura eſt q̄ vna tantū linea claudit
Per qđ ſignificat ꝙ clerici habere debēt ſim
plicitatē colūbaꝝ iuxta illud. Et ſimplices ſi-
cut colūbe. XLV M

De ſancto Mathia aplo.

Mathias hebraice
latine dr̄ donatꝰ dño. vl' donatō do
mini. vl' humilis ſiue puꝰ. Nā do-
natꝰ a dño fuit qñ ipſū de mundo elegit. ꝛ i-
ter. lxxij. diſcipulos deſignauit. Donatō do-
mini fuit quando ſorte electus inter apoſto
los noīari ꝓmeruit. Paruꝰ fuit. qa veram
ſemꝑ humilitatē ſeruauit. Eſt autem triplex
humilitas ſicut dicit Ambroſiꝰ. Prima eſt
afflictiōis. qua q̊s dicitur humiliatꝰ. Secū
do cōſiderationis. q̄ procedit ex conſideratō
ne ſui Tertia deuotionis. q̄ procedit ex cogti
one creatoris. Primā habuit beatꝰ mathi-
as martiriū patiēdo. Secūdā ſeipm deſpici
endo. Tertiā maieſtatē dei admirando. Vl'
dicitur a manu qđ eſt bonū et theſis poſitō.
inde mathias. bonum poſitum pro malo. ſ.
pro iuda. Eiꝰ vitā q̄ per eccleſias legit beda.
ſcpſiſſe credit. B

Mathias apl's in locū iude ſubſtitu-
tus eſt. Sed pmo ortum et origieȝ
ipſius iude proditoris breuit' vide-
amꝰ. Legitur in quadā hiſtoria licet apocri
fa ꝙ fuit quidā vir in hierl'm nomie ruben q̊
alio nomie dicꝰ eſt ſymon de tribu dan. vel
ſm Hieronimū đ tribu iſachar. qui habuit
vxorem q̄ cyborea nuncupata eſt. Quadaȝ
igitur nocte cum ſibi mutuo debitum exol-
uiſſent. cyborea obdormiēs ſomnium vidit
qđ perterrita cū gemitibus et ſuſpirijs viro
ſuo retulit dicēs. Uidebatur mihi ꝙ filiū fla
gicioſū parerē. qui totius gentis noſtre cau
ſa perditionis exiſteret. Cui ruben. Nefariā
inq̊t rē nec relatu dignā ꝓfaris et ſpiritu ceu
puto phitonico raperis. Cui illa. Si me cō-
cepiſſe ſenſero et filium pepero. abſqȝ dubio
nō ſpiritꝰ phitonicꝰ extitit. ſed reuelatō certa
fuit. Procedēte igit' tempe cū filiū peperiſſet
parētes plurimū timuerunt. et q̊d de eo face
rēt cogitare ceperunt. Cumqȝ filium abhor-
rerent occidere. nec vellent deſtructorem ſui
generis enutrire. ipſum in fiſcella poſitum
mari exponunt. Quem marini fluctus ad i
ſulam propulerunt. que ſcarioth dicit'. Ab il
la igitur inſula iudas ſcariothis appellatꝰ ē.
Regina autem illiꝰ loci carens liberis ad li-
tus maris cauſa ſpaciandi proceſſit. et fiſcel
lam a marinis fluctibus iactari videns ipaȝ
aperiri precepit. inueniens qȝ ibi puerum ele
gantis forme ſuſpirans ait. O ſi ſolatijs tan
te ſubleuarer ſobolis. ne regni mei priuarer
ſucceſſore. Puerum igitur ſecreto nutriri fe
cit. et ſe grauidam ſimulauit. Tandem ſe fili
um periſſe mentitur et per totum regnuȝ fa
ma hec celebris diuulgatur Principes pro
ſuſcepta ſobole vehementer exultāt. et ingēti
gaudio plebs letatur Ipſum igitur ſm ma-
gnificentiam regiā regina educari fecit. Nō
poſt multum vero temporis regina de rege
concepit. et ſuo tempore filiū parturiuit. Cū
āt pueri aliq̄ntulū iā creuiſſēt ad inuicē ſepꝰ
colludēbāt. ꝛ pueꝝ regiū iudas crebꝰ moleſti
is ꝛ iniurijs moleſtabat. ꝛ ad fletū ſepꝰ ꝓuoca
bat. regia āt h̄ moleſte ferēs ꝛ iudā ad ſe ñ pti
nere ſciēs ipȝ crebꝰ v'babat. ſȝ nꝰ ſic a moleſtia

pueri deſiſtebat. Tandem res pādit. ⁊ iudaſ
non verus regine filius ſ; inuētꝰ fuiſſe aperi
tur. Q̄d iudaſ vt cōperit vehemēter erubuit ⁊
frēm ſuū putatiuū filiū regis latēter occidit.
Ob hoc capitalē ſniam timēs cū tributarijſ
in hierl'm aufugit. ſeqꝫ curie pilati tūc p̄ſidiſ
mancipauit. Et q̄niā res ſiles ſibi ſūt habileſ
pilatus iudā ſuis morib' inuenit ꝯgruere. ⁊
ideo cepit ip̄m valde carū habere. Uniuerſe
igit̄ curie pilati iudas p̄ficit̄. et ad eiꝰ nutum
oīa diſponūt̄. Quadā igit̄ die pilatꝰ de pala
cio ſuo in q̄ddaꝫ pomeriū aſpiciēs. illorū po
moꝝ tanto deſiderio captꝰ eſt vt pene defice
re videret̄. Erat aūt illō pomeriuꝫ rubē patꝭ
iude. Sed nec iudas patrē neqꝫ rubē filiū a
gnoſcebat. q̄a et rubē ip̄ꝫ ī marinis fluctibꝰ
piſſe putabat. ⁊ iudas q̄s pat̄ aut q̄ patꝛ̄a ſua
fuerit penitꝰ ignorabat. Pilatꝰ itaqꝫ accerſi
to iuda ait. Tāto illoꝝ fructuū captꝰ ſū deſid̄
rio. ꝙ ſi his fruſtratꝰ fuero ſp̄ūꝫ exalabo. Cō
citus igit̄ iudas ī pomeriū inſilijt. et velocius
mala carpit. Interea rubē venit et iudaꝫ ma-
la ſua carpentem inuenit. Fortiter igitur am
bo contendunt. et iurgia ſuperaddunt. Poſt
iurgia ſurgunt ad verbera. et mutuis ſe in
iurijs affecerūt. Tandē iudas rubē in ea p̄te
q̄ ceruix collo ꝯnectit̄ lapide pcuſſit pariter ⁊
occidit. Poma igit̄ ſuſtulit. ⁊ pilato q̄d acci-
derit enarrauit. Iā die iclināte. ⁊ nocte ſuper
ueniēte rubē mortuꝰ inuenit̄. ⁊ ſbitanea mor
te p̄uentꝰ eē putat̄. Tūc pilatꝰ oēs facultateſ
rubē iude tradidit. ⁊ cyboreā vxorē rubē ī cō
iugē iude dedit. Quadā igit̄ die dū cyborea
g̃uit̄ ſuſpiraret. et iudas vir eiꝰ q̄d haberꝫ di-
ligent̄ introgaret. illa rn̄dit. Heu infeliciſſia
ſū oīm feīaꝝ. q2 infātulū meuꝫ marinis flu
ctibꝰ imerſi. et virū meū morte p̄uentū inueī
ſed et dolori miſere pilatꝰ addidit dolorē. q̄
me meſtiſſimaꝫ nuptui tradidit ⁊ inuitiſſiaꝫ
tibi ī ꝯiugiū copulauit. Cūqꝫ illa oīa de illo
infātulo enarraſſet. et iudas illa q̄ ſibi accide
rāt retuliſſet. inuētū eſt ꝙ iudas mrēꝫ ſuā in
vxorē duxerit. ⁊ p̄rēꝫ ſuū occiderit. Pn̄ia igi
tur ductꝰ ſuadēte cyborea dn̄m nr̄ꝫ ieſum
xp̄m adijt ⁊ ſuoꝝ delictoꝝ veniam iplorauit.
Hucuſqꝫ in p̄dicta hiſtoria apocrifa legit̄. q̄
vtrū recitanda ſit lectoris arbitrio relinq̄t̄. lꝫ
ſit potiꝰ relinq̄nda q̄ꝫ aſſerēda. Dn̄s aūt ſu
uꝫ eū fecit diſcipulū ⁊ de diſcipulo in ſuū ele-
git ap̄lm. Qui adeo ſibi familiaris extitit et
dilectꝰ. vt eū faceret ſuū ꝓcuratorē quē poſt-
modū ptulit ſuū ꝓditorēꝫ. Portabat eñi lo
culos ⁊ ea q̄ xp̄o dabant̄ furabat̄. Dolēs vo
tp̄e dn̄ice paſſionis ꝙ vnguētū q̄d tricētoſ d-
narios valebat nō fuerat vēditū vt illos etiā
denarios furaret̄. abijt et dn̄m. xxx. denarijs
vendidit. q̄rū vnuſqſqꝫ valebat decē denari-
os vſuales. et ita dānū trecētoꝝ denarioꝝ re
cōpēſauit. Uel vt q̄dā aiūt. oīm q̄ xp̄o dabā
tur decimā p̄tē furabat̄. et ideo ꝓ decia parte
quā in vnguēto amiſerat. ſ. pro. xxx. denarijs
dn̄m vēdidit. Quos tn̄ pn̄ia ductꝰ retulit. et
abiēs laqueo ſe ſuſpēdit ⁊ ſuſpēſꝰ crepuit me
diꝰ. et diffuſa ſūt viſcera eiꝰ. In hoc aūt delatū
eſt ori ne ꝑ os effūderet̄. Nō eñi dignū erat
vt os tā vilit̄ inq̄naret̄ q̄d tā gl'oſū os. ſ. xp̄i ꝯ
tigerat. Dignū etiā erat vt viſcera q̄ ꝓditōeꝫ
ꝯcepāt. rupta caderēt. et guttur a q̄ vox ꝓdi-
tionis exierat laq̄o artaret̄. In aere etiā inijt
vt q̄ angelos ī celo et hoīes in t̄ra offenderat
ab angeloꝝ et hoīm regiōe ſeparet̄. et in aere
cū demonibꝰ ſociaret̄. Cū igit̄ int̄ aſcē
ſionē ⁊ pēthecoſtē ap̄li ī cenacl'o ſiml' eēnt. vi
dēs petrꝰ ꝙ nūerꝰ. xij. ap̄loꝝ erat iminutꝰ q̄s
tn̄ dn̄s in hoc numero elegerat vt fidē trinita-
tis in q̄ttuor mūdi ptibꝰ p̄dicarēt. ſurrexit in
medio fratrū dicēs. Uiri frēs opꝫ vt aliq̄ꝫ
loco iude ſubſtituamꝰ. q̄ teſtet̄ nobiſcum re
ſurrectionē xp̄i. q̄a dn̄s dixit nob. Eritis mi
hi teſtes in hierl'm et in oī iudea ⁊ ſamaria. ⁊
vſqꝫ ad vltimū terre. Et q2 teſtiſ nō niſi d̄ hiſ
q̄ vidit debet teſtimoniū ferre. eligēdꝰ ē vnuſ
ex his viris q̄ nobiſcū ſēp fuerūt. et dn̄i mira
cula viderūt. ⁊ eiꝰ doctrinā audierūt. Et ſta
tuerūt duos de ſeptuaginta duobꝰ diſcipl'. ſ. io
ſeph q̄ cognoīatꝰ eſt iuſtꝰ ꝑ ſanctitate ſua. q̄
fuit frat̄ iacobi alphei. et mathiā de cuiꝰ lau-
de ſubticet̄. q2 ſufficit ei ꝓ laude ꝙ in apoſto
lum eſt electus. et orantes dixerunt. Tu do-
mine qui noſti corda omnium oſtende quē
elegeris ex his duobus accipere locuꝫ mini
ſterij huiꝰ et ap̄l'atuſ quem iudas amiſit. Et
datis illis ſortibus cecidit ſors ſuper mathi
am. et ānumeratus eſt cum vndeci apoſtolꝭ

Et notandū q̄ exēplo hoc vt ait hiero. nō
eſt ſortibꝰ vtendū. q̄a p̄uilegia paucoꝝ cōēꝫ
legē nō faciūt. Rurſus etiā ſicut ait Beđ. do
nec veniret ꝟitas figurā licuit obſuare. Ue
ra eni hoſtia in paſſiōe fuit imolata. ſed ī pē:
thecoſtē ꝯſūmata Et ideo in electiōe mathie
ſortibꝰ vſi ſūt ne a lege diſcreparēt. in q̄ ſūmꝰ
ſacerdos ſorte q̄rebať. Poſt penthecoſten
vero iaꝫ veritate ꝓpalata. vij. diacones non
ſorte ſed diſcipuloꝝ electiōe et apl'oꝝ oratiōe
et manuū ipoſitiōe ordinati ſūt ¶ Cuiuſ
modi aūt he ſortes fuerint due ſctōꝝ patruꝫ
extāt ſniē. Hieroꝰ eni et Beđ. volūt q̄ he ſor:
tes tales fuerūt q̄les ille q̄rum in veteri lege
creberrimꝰ vſus erat Dyoniſius autē q̄ fuit
pauli diſcipulꝰ irreligioſuꝫ exiſtimat ħ arbi:
trari. aſſerēs ſibi videri q̄ illa ſorſ nihil aliud
fuerit. niſi q̄daꝫ ſplendor et radiꝰ diuinitꝰ ſu:
per mathiā emiſſꝰ ꝑ queꝫ ipſe oſtendebať in
apl'm aſſumēdꝰ. Ait eni ſic in libro eccl'iaſti:
ce gerarchie. De diuina autē ſorte que ſuper
mathiā diuinitꝰ cecidit. alij q̄dē alia dixerūt
nō religioſe ſicut arbitror. meā autē et ipſe ī:
tentionē dicā. Uidenť eni mihi eloq̄a ſortem
noīare thearticū q̄ddā donū demōſtrās illi
theartico choro a diuina electione ſuſceptū.
Hic igiť mathias apl's iudeā in ſortē accepit
et p̄dicationi ibidē inſiſtēs et multa miracu
la faciēs in pace q̄euit. In nōnullis v̄o codi:
cibꝰ legiť q̄ patibulū cruciſ ꝑtulit. ⁊ tali mar
tirio coronatꝰ celos aſcendit ¶ Huiꝰ corpꝰ
rome in eccl'ia ſctē marie maioriſ ſub lapide
porfiretico ſepultū eē đr. et ibidē caput eius
ꝑ'l'o demōſtrať D ¶ In q̄dā v̄o legēda q̄
treueris inueniť. ſic inť cetera legiť. Mathi:
as de tribu iuda et ciuitate bethleem illuſtri
ꝓſapia oriundꝰ fuit. Qui litteris traditꝰ oēꝫ
in breui leg̃ et ꝓphaꝝ ſciam apprehēdit. La
ſciuiā q̄ꝫ abhorrens pueriles annos moruꝫ
maturitate vincebat. Informabať q̄ꝫ eꝰ aiuſ
ad v̄tutē. vt eēt ad intelligentiā habil'. ad mi:
ſericordiā facilis. in ꝓſperis nō elatus. in ad:
uerſ cōſtans. et intrepidꝰ. Satagebat vt q̄d
iuſſu p̄cepat ope cōpleret. et oris doctrinam
manuū opatione mōſtraret. Hic cū ꝑ iude:
am p̄dicaret. cecos illumiābat. lepſos mun:
dabat. demones expellebat. claudis greſſuꝫ.
ſurdis auditū. mortuis vitam reſtituebat. q̄
cuꝫ corā pōtifice accuſareť in multis. r̄ñdit.
De obiectis que crimīa dicitis non oportet
me multa dicere. q̄niā xp̄ianū eē nō eſt crimi
nis ſꝫ glie. Cui pōtifex. Si tibi danť inducie
vis penitere. Et ille. Abſit vt a v̄itate quā ſel'
inueni ꝑ apoſtoſiaꝫ digrediar. Igiť mathiaſ
in lege erat doctiſſimꝰ. corde mundꝰ. animo
prudens. in ſoluendis q̄ſtionibꝰ ſacre ſcp̄tu
re acutꝰ. in cōſilio ꝓuidꝰ. in ſmocinatiōe ex
peditꝰ. Qui cuꝫ v̄bū dei ꝑ iudeā predicaret.
multos ſignis et ꝓdigijs cōuertebat. Uñ iu
dei inuidentes ipꝫ in ꝯſilio ſtatuerūt. Duo
ergo falſi teſtes q̄ ipſū accuſauerāt. p̄mo ī ip
ſuꝫ lapides miſerūt. q̄s lapides in teſtimoni
um illis ſecum petijt ſepeliri. Qui dum lapi
daretur ſecuri more romano ꝑcutiť. ⁊ exten
ſis in celū manibꝰ ſpūꝫ dn̄o reddidit. Et ſub:
ditur ibidem. Cuius corpꝰ de iudea romaꝫ
et inde treuerim eſt tranſlatum. E ¶ In
quadam vero alia legenda legiť q̄ dū mathi
as in macedoniā aduenisſet. et fidem chriſti
p̄dicaret. quandā potionē toxicatā que viſu
cūctos ꝓuabat ſibi dederūt quaꝫ in noīe xp̄i
bibit et nullā leſionē incurrit. et cū illa potiōe
pluſq̄ꝫ. ccl. excecaſſet. ille ſingul' manū impo:
nēs. oēs illuminauit. dyabolꝰ aūt in ſilitudi
ne infantis eis apparēs ſuaſit vt mathiā occi
derent. qui eoꝝ cultū euacuaret. et cum ipſe
in medio eoꝝ conſiſteret. tribꝰ tñ diebꝰ euꝫ q̄
rentes minime inuenerūt. Tertia autē die ſe
eis manifeſtās dixit. Ego ſū. Quē manibus
poſt tergū ligatis. ⁊ fune collo impoſito cru
deliter afflixerūt. et ſic in carcere recluſerūt.
Ubi demones apparētes. dentibꝰ in eum fre
mebāt. ſꝫ appropiq̄re ñ poterāt. Dñs āt cuꝫ
multo luīe ad eū veniēs ipꝫ de tra leuauit. et
vīcl'a ſoluēs ⁊ dulciť ꝯfortās hoſtiū apuit. q̄
egreſſꝰ v̄bū dñi p̄dicauit. dū aūt q̄dā obſtia
ti ꝑſiſterēt dixit eis Denūcio vob q̄ viui ī in
fernū dſcēdtis. mox q̄ꝫ tra ſe apuit. ⁊ cūctoſ il
los dglutiuit. Reliq̄ v̄o ad dñm ſunt ꝯuerſi.

De ſancto Gregorio LXVI. A

GRegoriꝰ dicitur
g a grex ⁊ gore q̄d ē p̄dicare ſiue di
cere. vñ Greg̃. q̄ſi greg̃ p̄dicator

Uel dr̄ Greḡ.q̄ſi egregori⁹ ab egregi⁹ et go
re.q̄ſi egregi⁹ p̄dicator et doctor.Uel Grego
ri⁹ in lingua noſtra vigilãs ſonat.q2 ipe vigi
lauit ſibi deo et gregi.Sibi ꝑ mūdicie ꝯſua
tionē.deo ꝑ internã cōtēplationē.gregi paſ
ſiouã p̄dicationē.Et hec tria merent̄ dei viſi
onē.Aug.in libro de ordine.Js videt deuʒ q̄
bene viuit.bene ſtudet et bene orat.Ei⁹ vitã
ſcp̄ſit paul⁹ lōgobardoꝝ hiſtoriogꝓh⁹.quã
iohãnes diacon⁹ diligenti⁹ poſtmodū cōpi
lauit B

GRegori⁹ ſenatoria ſtirpe ꝓgenitus
cui⁹ pater gordian⁹ et mat̄ ſiluia di
cebat̄.Cū ſūmū ꝓhıe apiceʒ in ipſa
ſui adoleſcētia attigiſſet.ac rerū et diuitiarū
copia plurimū abūdarʒ.cogitauit tñ h̄ oīa
deſerere.et in religionē ſe transferre.Sed dū
longius ꝯuerſionē ꝓtraheret.et tuti⁹ ſe xp̄o
famulaturū putaret.ſi ſub p̄toris vrbani ha
bitu mūdo ſpecietẽ⁹ deſuiret ceperūt mul
ta ꝯtra eū ex ſeculi cura ſuccreſcere.ita vt nō
tantū ſpecie ſed in eo retineret̄ ⁊ mente.Tan
dem patre orbat⁹ ſex monaſteria in ſicilia cō
ſtruxit.ſeptimū intra menia vrbis ſub hono
re ſancti andree apl̄i in ꝓprio domate fabri
ficauit.Jn q̊ relictis ſericis auro gēmiſqʒ ra
diãtib⁹ vili monaſtico habitu tegebat̄.Ubi
ad tantã ꝑfectionē in breui deuenit.vt in ipo
ſue ꝯuerſionis initio poſſet iã in ꝑfectorum
numero cōputari.Cui⁹ q̄deʒ ꝑfectio ex v̄bis
ſuis q̄ in ꝓlogo ſuꝑ dyalogū ponit aliq̄lr̄ ꝑ
pēdi pt̄.vbi ſic dicit̄.Jnfelix aīm⁹ me⁹ occupa
tionis ſue pulſat⁹ vulnere meminit q̄lis ali
q̄n in monaſterio fuit.q̄uo ei labētia cuncta
ſubterãt.q̄ntū reb⁹ oīb⁹ que voluūtur emie
bat.ꝙ nulla niſi celeſtia cogitare cōſueuerat
ꝙ etiã retēt⁹ corpe ipa iaʒ carnis clauſtra cō
tēplatōne trãſibat.ꝙ mortē q̊qʒ que pene cū
ctis pena eſt.videlicet vt ingreſſū vite ⁊ p̄mi
uʒ laboris ſui amabat.Tãta deniqʒ diſtricti
one corpus ſuū afflixit vt infirmato ſtoma
cho ſbſiſtere vix valerʒ.et icīſioʒ vitaliū quã
greci ſincopin vocãt patiēs crebris anguſti
is ꝓhorarū momenta ad exitū ꝓpinq̄ret.

Quadã vice dū quedã in mōaſterio ſuo
vbi abbas ꝑerat ſcp̄titaret angel⁹ dn̄i in ſpe
cie naufragi ſibi affuit.ſibiqʒ miſereri lacrĩa
biliter poſtulauit.cui cū Greḡ.ſex argēteos
dari feciſſet et abiiſſet.eadē die iteruʒ rediit.ſe
qʒ multa ꝑdidiſſe pauca v̄o recepiſſe ꝑhibu
it.Qui cū ab eo totidē argēteos recepiſſʒ ite
rū vice tertia reuerſus miſereri ſibi īportuis
clamorib⁹ poſtulabat.Sed Greḡ.cū a ꝓcu
ratore ſui monaſterij didiciſſet nil dandū p̄t
ſcutellã argēteã quã mat̄ ſua cū legumibus
mittere ſolebat.in monaſterio remãſiſſe.illã
ſtatim dari p̄cepit.Quaʒ ille libent̄ accipiēs
let⁹ abſceſſit.Hic autē angel⁹ dn̄i fuit ſicut ſe
ſibi poſtmodū reuelauit. C

Quadam
die beat⁹ Greḡ.ꝑ foꝝ vrb̄ romãe tranſiēſ cer
nit q̊ſdaʒ pueros forma pulcerrimos.vultu
venuſtos.capilloꝝ nitore ꝑſpicuos eē vena
les.Jnt̄rogat igit̄ mercatorē de q̄ illos pata
attuliſſet.Qui rñdit.De britãnia cui⁹ inco
le ſili candore refulgēt.Jnt̄rogat iterū ſi xp̄i
ani ſūt.Cui mercator.Nō ſed paganicis er
rorib⁹ implicati tenent̄.Tūc Greḡ.acrit̄ inge
miſcēs heu ꝓh dolor inq̄t qʒ ſplēdidas faci
es p̄nceps tenebrarū nūc poſſidet.Jnt̄rogat
inſuper q̄d eēt vocabulū gētis illi⁹.Cui ille.
ãglici vocãt̄.Bn̄ iq̄t ãglici q̄ſi ãgelici q2 et an
gelicos vult⁹ habēt.Jnterrogãte iterū eo q̄d
nomē haberet illa ꝓuincia.ait mercator ꝓro
uinciales illi deiri vocant̄.Et Greḡ.bene in
q̄t deiri vocant̄.q̄a de ira ſūt eruendi.Rurſ⁹
de noīe reḡ intrrogãte ait mercator ꝙ aelle di
ceret̄.et greḡ.bn̄ aelle q2 all'a i ꝑtib⁹ ill' decãta
ri opʒ.Qui mox ad ſūmū pōtificē accedēs.
cū m̄lta īſtantia et p̄cib⁹ vix obtinuit vt ad il
los ꝯuertēdos mittet̄.Cūqʒ iã it̄ arripuiſſet.
romãi d̄ e⁹ abſētia plimū ꝑtbati.papã adeūt
⁊ eū talit̄ alloquūt̄.Petrū offēdiſti.romã d̄
ſtruxiſti.greḡ.dimiſiſti.Sicqʒ papa ꝑtītuſ
ad eū reuocãdū ꝯtinuo nūcios deſtiauit.Cū
qʒ greḡ.iã it̄ triū dierū ꝑegiſſet.⁊ in q̄dã loco
diuertēs q̄daʒ cetis q̄ſcētib⁹ lectitaret.locu
ſta ſuꝑueniēs eū coegit a legēdo q̄ſcere.⁊ ex
ꝯſidratōe ſui noīs docuit eū in eodē loco ſta
re debere.Q̄d ille ſpū ꝓphetico diſcēs.ſtatiʒ [illegible] prophetia
comites adhortat̄ vt veloci⁹ d̄beãt ꝓficiſci.ſʒ
ſuꝑuenientibus aplicis nuncijs redire com
pellitur.licet de hoc plurimum triſtaretur.
Tunc papa ipſuʒ a monaſterio ſuo abſtra
xit.et ſuuʒ diaconē cardinalē ordiauit B

¶ Quodā tpe tiberis fluui⁹ alueū ſuū egreſ-
ſus intātū excreuit. vt ſup muros vrb influe
ret et plīmas domos euerteret. Tūc etiā ꝑ
tiberim fluuiū multitudo ſpentū cū dracōe
magno in mare deſcendit. Sed a fluctib⁹ ſ
focati et ad lit⁹ piecti. totū aerē ſua putredie
corruperūt. Sicq; plaga peſſima quā īgui-
nariā vocant ſecuta eſt. ita vt etiā corpali vi
ſu ſagitte celit⁹ venire et ſingulos quoſq; p-
cutere viderent. Que pmo oīm pelagiū pa-
pā pculit. et ſine mora extinxit. Poſtmodū
vero ita in reliquū vulg⁹ deſeuit. vt ſbtractiſ
habitatorib⁹ domos plīmas vacuas ī vrbe
reliquerit. Sed qa eccl'ia dei ſine rectore eſſe
nō poterat Gregoriū lz totis virib⁹ renitētē
plebs oīs elegit. Cū ergo bn̄dici deberet. ⁊ lu
es pplm deuaſtaret. ſmonē ad pplm fecit pro
ceſſionē faciēs letanias inſtituit. et vt oēs de
um attēti⁹ exorarēt admonuit. Cū igit deū
oīs ꝯgregat⁹ pp'ls exoraret intantū lues ipa
deſeuit vt in vna hora. lxxx. hoīes ſpūm exala-
rēt. Sz nequaq; ceſſauit pplm admonere. vt
ab orōne nunq; deſiſterēt donec peſtē ipā
diuina ppulſaret miſeratio. Finita pceſſiōe
fugere voluit ſed nequit. qa die noctuq; por
tas vrb ppter eū vigiles obſuabāt. Tandē
mutato habitu a qbuſdā negociatorib⁹ ob-
tinuit vt in qdā dolio ſup quadrigā de vrbe
educeret. Qui mox ſiluā expetijt cauernarū
latibula reqſiuit ibiq; trib⁹ dieb⁹ latuit. Ve-
rūtñ dū ſolicite quereret. colūna lucis pful-
gida a celo depēdens ſup locū in q latitabat
apparuit. in q colūna angelos deſcēdētes et
aſcendentes qdā recluſ⁹ aſpexit. Moxq; ab
vniuerſo pplo capit trahit et ſūm⁹ pōtifex ꝯ-
ſecrat. ¶ Q, vero ad hoc honoris culmē in-
uitus aſcēderit. q vba ſua legit patent a duer
tit. Nā in ep'la ad narſū patriciū ſic ait. Dū
ꝯtēplationis alta deſcribitis. ruine mee mi-
hi gemitū renouatis. qa audiui qd int⁹ pdi
di dū foras ad culmē regimīs īmerit⁹ aſcēdi
Tanto aūt me merore pcuſſū cognoſcite. vt
vix loqui ſufficiā Nolite ergo me vocare no
emi. i. pulcrū. ſed vocate me mara. qr amari
tudine plen⁹ ſū. Itē alibi. Q, me ad epat⁹
ordinē cognoſcitiſ puenīſſe. ſi me diligitiſ plā
gite qa et ego inceſſanē defleo. atq; vt deū ꝑ
me exoretis rogo. In ꝓlogo. q; ſup dyalogū
ſic ait. Ex occaſione cure paſtoral' aīus me⁹
ſeculariū hoīm negocia patit. et p⁹ tam pul-
crā ſue qetis ſpeciē terreni act⁹ puluere feda
tur. Perpendo itaq; qd tolero. ppendo qd
amiſi. Dū intueor illd qd pdidi fit h grui⁹ qd
porto. Ecce enī nūc magni maris fluctibus
quatior. atq; in naui mentis tēpeſtatis vali
de procellis illidor. et cū prioris vite recolo
quaſi p⁹ tergū ductis oculiſ viſo litore ſuſpi
ro. ¶ Sed qa adhuc romā pdicta peſtiſ va
ſtabat more ſolito pceſſionē cū letanijs per
ciuitatis circuitū qdam tpe paſchali ordina
uit. in qua imaginē beate marie ſēp virginiſ
que adhuc vt aiūt ē rome ī eccleſia que dr ſā
cta maria maior quā lucas arte medic⁹ ⁊ pi
ctor egregi⁹ formaſſe dr. et eidem vgini ſimil
limā p oīa phibet. ante pceſſionē reuerenter
portari fecit. Et ecce tota aeris infectio ⁊ ibu
lentia imagini cedebat ac ſi ipſā imaginē
fugeret et ei⁹ pñtiā ferre ñ poſſet. Sicq; p⁹
imaginē mira ſerenitas et aeris puritas re-
manebat. Tunc ī aere vt refertur iuxta ima
ginem audite ſunt voces angelorum canen
tium. Regina celi letare alleluya. quia quē
meruiſti portare alleluya. reſurrexit ſicut di-
xit alleluya. Statimq; beatus Gregorius
quod ſequitur adiunxit. Ora pro nobis de-
um rogamus alleluya. Tunc beatus Greg.
vidit ſupra caſtrum creſcentij angelum do-
mini. qui gladium cruentatum detergēs in
vaginā remittebat. Intellexitq; Greg. q pe
ſtis illa ceſſaſſet. Et ſic factū eſt. Unde et ca-
ſtrum illud caſtrum angeli deinceps voca-
tum eſt ¶ Tandem vt deſiderauerat augu-
ſtinum mellitum et iohannem cum quib⁹ q-
dam alijs in angliam miſit et eos ſuis preci-
bus et meritis ad fidem xpi conuertit.

¶ E ¶ Tante etiam humilitatis Beatus
Gregorius extitit vt ſe laudari nullo modo
permitteret. Nam ſtephano epiſcopo q eū
in ſuis epiſtol' laudauerat ita ſcripſit. Mul
tum mihi et vltra q; audire debui indignus
fauorem in veſtris epiſtolis demonſtraſtiſ
Et tamen ſcriptum eſt. Ne laudes hominē
q; diu viuit. Tamen et ſi audire talia dignuſ
non fui. orationibus veſtris peto vt dignuſ

efficiar.vt ſi bona ideo in me dixiſtis qꝛ non
ſūt.ideo ſint q̄a dixiſtis.Item in ep̄la ad nar
ſū patriciū.ꝙ cauſe ⁊ noīs ſilitudinē faciēdo
ꝑſcripturas clauſulas declamationeſqꝫ for
matis.certe frat̄ cariſſime ſimeā leonē vocaſ
qđ eo mō vos agere ꝯſpicimꝰ q̄ ſcabioſos ca
tulos ſepe pardos vel tigres vocamꝰ Item
in ep̄la ad anaſtaſiū patarchā anthiocenuꝫ
ꝙ vos me os dn̄i.ꝙ lucernā dicitis.ꝙ loquē
do mltis pdeſſe multiſqꝫ poſſe lucere ꝑhibe
tis.exiſtimationē meā fateor mihi in dubita
tionē maximā ꝑduxiſtis.Conſidero nāqꝫ q̄
ſū.⁊ nihil me ex hmōi boni ſigno dep̄hēdo.
Cōſidero autē q̄ eſtis.⁊ vos mētiri poſſe nō
arbitror.Cū ergo credere volo qđ dicitis.cō
tradicit mihi infirmitas mea.Cū diſputare
volo qđ in laude mea dr̄.ꝯdicit mihi ſāctitaſ
veſtra.Sed q̄ſo vir ſctē nob aliq̄d de h̄ cer
tamīe noſtro ꝯueniat.vt ſi nō qđ dicitis ita ē
ſit ita quia dicitis.Vocabula etiā iactātiam
vel vanitatē ſonātia oīno reſpuebat.Vñ eu
logio patriarche alexandrino q̄ eū vl'em pa
paꝫ vocauerat ita ſcribit.In p̄fatōe ep̄le quā
ad me direxiſtis ſupbe appellatōis v̄bū vni
uerſalē me papā dicētes iprimere curauiſtiſ
Qđ peto dulciſſima ſāctitas veſtra vltra nō
faciat.qꝛ vobis ſubtrahit̄ qđ alteri pluſq̄ꝫ ra
tio exigat p̄bet.Ego eni v̄b pſperari nō q̄ro
ſed moribus.nec honorē eē reputo in q̄ fr̄es
honorē ſuū pdere cognoſco.Recedāt ergo
verba q̄ vanitatē inflant.caritatē vlnerant.
¶ Hinc ē ꝙ cū iohs ep̄s ꝯſtātinopolitanuſ
h̄ vocabulū vanitatis ſibi vſurparet.⁊ ſe vni
uerſalē papā vocari fraudulent̄a ſinodo ob
tinuiſſet.int̄ cet̄a ſic de eo ſcribit Greḡ.Quiſ
eſt iſte q̄ cōtra ſtatuta euāgelica.ꝯ canonuꝫ
decreta.nouū ſibi nomē vſurpare preſumit.
vt vel ſine īminutione ſit vnꝰ q̄ eē appetit vni
verſus.Verbū etiā iuſſionis ſibi a coep̄is di
ci nolebat.Vñ ait in ep̄la ad eulogiū ep̄ꝫ ale
xandrinū.Veſtra mihi caritas loq̄t̄ dicens.
Sicut iuſſiſtis.Qđ v̄bum iuſſionis peto a
meo auditu remoueri.q̄a ſcio q̄ ſuꝫ et q̄ eſtiſ
Loco eī mihi fr̄es eſtis.moribꝰ patres ¶ In
ſup ob nimiā hūilitatē q̄ erat p̄ditꝰ.nolebat
ꝙ mrōne ſe ancillas ſuas diceret.Vñ ruſti
cane patcie ſcribēs ait.Vnuꝫ in tuis epiſtol'
egre ſuſcepi q̄a qđ ſemel eē potat ſepius dice
bat.ancilla veſtra.⁊ ācilla vrā.Ego eī q̄ ꝑ epi
ſcopatꝰ onera oīuꝫ huꝰ ſuꝫ factꝰ q̄ rōne te mi
hi ancillā dicia.cꝰ añ ep̄atū ſuſceptū ppꝰ fui.
Et ideo rogo ꝑ oīpotentē deū ne h̄ v̄buꝫ ali
q̄ndo ad me in ſcp̄tis tuis īueniā.Primꝰ in
ſuis ep̄lis ſe ſuuꝫ ſuoꝝ dei noīauit.et alios
noīari inſtituit.Libros ſuos dū adhuc viue
ret ob nimiā hūilitatē publicari nolebat.et ī
alioꝝ cōpatione ſuos nihil valere exiſtima
bat.Vnde innocētio p̄fecto affrice ſic ſcribit
Qꝫ expoſitionē.ſ.iob vobis trāſmitti volui
ſtis.veſtro ſtudio ꝯgaudemꝰ.Sed ſi delici
oſo cupitis pabulo ſaginari.bt̄i aug̃.cōpato
te veſtri opuſcula legite.et ad cōpationē illi
us ſimilaginis noſtrū furfurē nō queratis.
Neqꝫ eni volo dū in hac carne ſū.ſi q̄ dixiſſe
me ꝯtigit ea facile hoībus innoteſci. ¶ F
Legit̄ qꝫ in q̄dā libro de greco in latinū trāſ
lato ꝙ q̄daꝫ ſctūs pater noīe abbas iohs cū
romā ad viſitandū apl'oꝝ limīa veniſſꝫ.⁊ be
atū Greḡ.papā ꝑ mediū ciuitatis trāſire vi
derꝫ.voluit ei occurrere.ac vt decebat reuerē
tiaꝫ exhibere.Cernēs v̄o beatꝰ greḡ.ꝙ ſe ī traꝫ
vellet pſternere.feſtinauit et p̄mo ſe corā ip
ſo in terram pſtrauit.nec inde ſurrexit q̄uſqꝫ
abbas primo ſurrexit.in quo maxima eꝰ hu
militas cōmendatur ¶ Tante autē largita
tis elemoſynarū extitit vt nō ſolū preſentibꝰ
ſed etiam longe poſitis et in mōte ſinai mōa
chis neceſſaria miſtraret.Nam omniuꝫ idi
gentiū noīa ſcp̄ta habebat.⁊ eis liberalit̄ ſub
ueniebat.Monaſterium hieroſolimis in
ſtituit et dei famulis illic degentibus ne
ceſſaria mittere procurauit. ¶ Tribus
quoqꝫ milibus ancillis dei pro quotidi
anis ſtipendijs octoginta libras auri annu
aliter offerebat ¶ Quotidie etiaꝫ ad ſu
am menſam peregrinos quoſlibet inuita
bat.Inter quos die quadam vnus acceſſit.
in cuius manibus dum ipe ex humilitate a
quam fundere vellet.conuerſus vrceum ac
cepit.ſed repente euꝫ in cuius manibꝰ aquā
fundere volebat non inuenit.Cumqꝫ hoc fa
ctū ſecū ipe miraret̄.eadē nocte dn̄s ꝑ viſiōꝫ
ei dixit Ceteriſ diebꝰ me ī mēbriſ meiſ.heſterno
autem die me in memetipſo ſuſcepiſti.

¶ Alio q̃z tp̄e p̄cepit cācellario vt .xij. pḡ
nos ad prādiū inuitaret. Qui pgēs iuſſa cō
pleuit. Dū aūt ſimł diſcūberēt intuēs papa
.xiij. numerauit. Et accerſito cācellario cur p̄
ſuā iuſſionē .xiij. inuitare p̄ſūpſerat iquiſiuit
Quos cācellari⁹ numerās et tantū .xij. inue
niens ait. Crede mihi pat̄ nō ſūt niſi .xij. Ani
maduertit gregori⁹ virū ppi⁹ diſcūbentē vl
tuz crebro mutare ⁊ nūc adoleſcētē nūc vero
ſibi vetulū venerāda q̄daz canicie ſimulare.
Finito igit̄ p̄uiio. illū in cubiculo duxit. ve
hementer adiurās vt ei ſe nomēq̃z ſuū pōdere
dignaretur. Qui rñdēs ait. Et cur interrogas
de nomie meo qd̄ eſt mirabile. Verūtamen
ſcito q̄a ego ſum naufrag⁹ ille cui ſcutellā ar
genteā tribuiſti. quā tibi miſerat cuz legumi
nibus mat̄ tua. Et hoc tibi p certo ſit cogtuz
q̄ ab illo die q̄ mihi dediſti deſtinauit te dñs
fieri eccleſie ſue p̄ſulē et petri apoſtoli ſucceſ
ſorem. Cui greg. Et tu quomodo h noſti q̄
tūc me dñs peſſe ſue eccleſie deſtinauerit. At
ille. Quoniā angel⁹ ei⁹ ſū. et me tibi dñs nūc
remiſit vt te ſemp debeā ptegere. et oē qd̄ pe
tieris p me apd̄ ipſuz valeas impetrare. Sta
timq̃z ab eo diſparuit. G ¶ Eo tp̄e fuit q̄
daz heremita vir magne v̄tutis. q̄ oīa pp̄ter
deuz reliq̄rat. et nihil p̄ter vnā cattā poſſide
bat. Quā blandiens crebro quaſi cohabita
tricez in ſuis gremijs refouebat. Orauit igit̄
ad deū vt ſibi oſtēdere dig̃ret̄ cū quo future
remuneratiōis māſionē ſperare debuiſſet. q̄
illi⁹ amore nil ex diuitijs h⁹ ſeculi poſſideret
Quadā igit̄ nocte ſibi reuelat̄ q̄ cū gregorio
romano pontifice māſionē ſibi ſperare debe
ret. At ille fortit̄ ingemiſcēs parū ſibi volūta
riā pauptatē pfuiſſe putabat. ſi cū eo remūe
ratōnē recipet q̄ tantis mūdialibus diuitijs
abūdaret. Cū ergo gregorij diuitias ſue pau
ptati die noctuq̃z ſuſpirādo cōferret. alia no
cte audiuit dñm ſibi dicentē. Cuz diuitē non
poſſeſſio diuitiarū. ſed cupido faciat. cur au
des pauptatē tuā gregorij diuitijs cōparare
qui magis illā cattā quā hēs q̄tidie palpan
do diligere cōprobaris. q̃z ille tātas diuitias
quas nō amādo ſ; ptēnendo. cūctiſq̃z libera
lit̄ largiendo diſpergit. Itaq̃z ſolitari⁹ deo g̃
tias retulit. et q̄ meritū ſuuz decreuiſſe puta
uerat ſi gregorio p̄ferret̄. orare cepit vt cū eo
manſionē q̄nq̃z pcipe mereret̄ ¶ H ¶ Cuz
apd̄ mauriciū impatorē et filios ei⁹ ſup mor
te cuiuſdam epi falſo accuſaret̄. ſic ait in epl̄a
quā apocriſario miſit. Vnuz eſt qd̄ breuit̄
ſuggeras dñis meis. q̄a ſi ego ſu⁹ eoꝝ i mor
tem longobardoꝝ vel dānuz me miſcere vo
luiſſē. hodie longobardoꝝ gens nec regē nec
ducē nec comites haberet atq̃z in ſua cōfuſi
one eēt. Sed q̄a deū timeo i mortē cuiuſlibz
hoīs me miſcere formido. Ecce q̄nte humili
tatis extit. q̄a cū eēt ſūm⁹ pōtifex. impatoris
ſe ſuū vocabat. et dñm ſuū eū appellabat. Ec
ce quāte innocētie. q̄ in mortē inimicoꝝ ſu
orū p̄ſentire nolebat ¶ Cū aūt maurici⁹ im
pator Gregoriū et eccliaz dei p̄ſeq̄ret̄. int̄ ce
tera ſic ei ſc̄pſit greg. Quia eni peccator ſum
credo q̄ oipotentē deuz tanto vos amplius
placatis q̄nto me ei male ſuientez affligitis.
¶ Quadā igit̄ vice q̄dā monaſtico habitu
indutus. ſpatā euaginatā dextera tenens. co
ram impatore intrepid⁹ aſtitit. ⁊ p̄ eū vibrās
illū gladio moriturū p̄dixit. Territ⁹ mauri
cius a p̄ſecutione gregorij ceſſauit. et vt p ſe
orare deberz inſtant̄ petijt q̄ten⁹ ipſū in hac
vita de malis ſuis de⁹ puniret et nō punien
dū extremo examini reſeruaret ¶ Quadā igi
tur vice vidit ſe maurici⁹ āte t̄bunal iudicis
ſtare. et iudicē p̄clamare. Date mauricium
Et capientes eū miniſtri. ipſū ante iudicem
poſuerūt. Cui ille. vbi vis vt reddaz tibi ma
la que i hoc ſeclo perpetraſti. Ille rñdit. Hic
poti⁹ ea dñe mihi. et nō in ſeculo futuro retri
bue. Statiq̃z diuina vox iuſſit tradi mauri
ciū vxorē filios et filias foce militi occidēdos
Qd̄ ⁊ factū ē. Nō p⁹ multū enī tpis focas q̄
dam miles ei⁹ ipſum cū tota familia ſua gla
dio occidit. et ei in imperio ſucceſſit ¶ Cuz
apud ſanctaz mariā maiorem in die paſche
miſſam celebraret. et pax dñi p̄nūciaret. āge
lus dñi alta voce rñdit. Et cū ſpū tuo. Vnde
papa apud illā eccleſiā in die paſche ſtatiōez
facit nec ſibi cū dicit. pax dñi. in h⁹ miraculi
teſtimoniū rñdet̄ I ¶ Quodā tēpe traia
nus impator romanus ad quoddam bellū
vehemētiſſime feſtinabat. Cui vidua q̄dam
flebilit̄ occurrit dicēs. Obſecro vt ſangnem

filij mei innocēter pempti vindicare digne
ris. Cūq3 traẏanus ſi ſan⁹ reuerteret̄ ſe vin
dicare teſtaret̄. vidua dixit. Et qs mihi hoc
pſtabit ſi tu in plio mortu⁹ fueris. Traya/
nus dixit. Ille qui poſt me imꝑabit. Cui vi/
dua. Et tibi qd pderit ſi alter mihi iuſticiā
fecerit. Traian⁹ dixit. Utiq3 nihil. Et vidua
Nōne inqt meli⁹ ē tibi vt mihi iuſticiā faci
as. et p h mercedē accipias q3 vt alteri hāc
trāſmittas. Tūc traian⁹ pietate ꝯmotus de
equo deſcēdit. ⁊ ibidē innocētis ſanguinem
vindicauit. ¶ Fert q3 ꝙ cū qdā fili⁹ traẏani
p vrbē eqtādo nimis laſciue diſcurrerz. filiū
cuiuſdā vidue interemit. Qd cū vidua trai
ano lacrimabilr̄ exponeret. ipm filiū ſuū q
hoc fecerat vidue loco filij ſui defuncti tra/
didit. et magnifice ipam dotauit. Dum igit̄
qdā vice diu iā defuncto traiano gregori⁹
p forū traiani trāſiret. ⁊ huī⁹ manſuetudinē
iudicis recordat⁹ fuiſſet. ad ſancti Petri ba
ſilicā pvenit. ⁊ ibidē p ei⁹ errore amariſſime
fleuit. Tūc ſibi diuinit⁹ eſt reſponſum. Ecce
petitionē tuā ꝯpleui. ⁊ traiano penā eternā
pepci. De cetero aūt diligentiſſime caueas
ne p dānato aliq pces fūdas. ¶ Damaſce
nus aūt in qdam ſuo ſmone narrat ꝙ Gre
gori⁹ p Traiano orōnem fundēs. audiuit
vocē ſibi diuinit⁹ illatā. Uocem tuā audiui
et veniā traiano do. Cuius rei vt ibidē dicit
teſtis eſt oriens ⁊ oīs ⁊ occidēs. Sup hoc di/
xerunt qdam ꝙ traian⁹ reuocat⁹ fuit ad vi
tam. vbi grām ꝯſecutus veniā meruit. ⁊ ſic
gliā3 obtinuit. Nec erat in inferno finalr̄ de
putat⁹. nec ſnīa diffinitiua dānat⁹. Alij dix
erūt ꝙ aīa traiani nō fuit ſimplr̄ a reatu pe
ne eterne abſoluta. ſed ei⁹ pena vſq3 ad tps
ſc3 vſq3 ad diē iudicij fuit ſuſpēſa. Alij ꝙ pe
na quo ad locū vl̄ modū aliquē tormēti ſub
ꝯditione fuit taxata. donec orāte Gregorio
p chriſti grām locus vl̄ mod⁹ aliqs mutare
tur. Alij vt Iohānes diacon⁹ q hāc legēdā
ꝯpilauit ꝙ nō legit̄ oraſſe ſ3 fleuiſſe. et freqn/
ter dn̄s miſtus ꝯcedit qd homo q3uis deſi
derās petere nō pſumit. ⁊ ꝙ ei⁹ aīa nō eſt
ab inferno liberata ⁊ in paradiſo repoſita.
ſed ſimplr̄ ab iferni cruciatib⁹ liberata. Ua
let eīi vt dicit aīa ⁊ in inferno exiſtere ⁊ infer
ni cruciatus p dei miſcdam nō ſentire. Alij
ꝙ pena eterna ꝯſiſtit ī duob⁹. ſc3 in pena ſen
ſus ⁊ in pena dāni q eſt carētia viſiōis diui/
ne Pena igit̄ eterna qntū ad pmū eſt ſibi di
miſſa. ſed qntū ad ſcdm retenta. Fert̄ quoq3
ꝙ ⁊ angel⁹ iſtud adiecerit. Qr enī p damna
to rogaſti. duoꝝ tibi dat̄ optio. Aut enim in
purgatorio duob⁹ diebus cruciaberis. aut
certe toto tpe vite tue infirītatib⁹ ⁊ dolorib⁹
fatigaberiſ. Qui pelegit toto tpe vite ſue do
lorib⁹ ꝑcuti. q3 duob⁹ dieb⁹ in purgatorio
cruciari. Vñ factū eſt ꝙ ſp dinceps aut febri
bus laborauit. aut podagre moleſtia pſſus
fuit. aut validis doloribus ꝯqſſatus. aut do
lore ſtomachi miſabilr̄ cruciat⁹. Vñ in q/
dam epl'a ſic loqtur dicēs. Tantis podagre
tantis moleſtiaꝝ doloribus pmor. vt vita
mea mihi gūiſſima pena ſit. qtidie enī in do
lore deficio. ⁊ mortis remediū expectādo ſu
ſpiro. Item alibi Dolor meus interdū mi
chi lentus ē. interdū nimi⁹. ſ3 neq3 ita lent⁹
vt recedat. neq3 ita nimi⁹ vt interficiat vnde
fit vt qui qtidie in morte ſū repellar a mor/
te. Sic aūt me infectō noxij hūoris imbibit
vt viuere michi pena ſit. ⁊ morte deſiderant̄
expectē. quā gemitib⁹ meis ſolā credo eē re
mediū. ¶ Ik Matrona qdam ſingul' die
bus dn̄icis btō Gregorio panes offerebat.
Cui cū poſt miſſaꝝ ſolennia corp⁹ dn̄i offer
ret ⁊ diceret. Corpus dn̄i noſtri ihesu chriſti
cuſtodiat te in vitā eternā, laſciua ſubriſit.
Ille ꝯtinuo dexterā ab eius ore ꝯuertens.
ptem illā dn̄ici corpis ſup altare depoſuit.
Poſtmodū corā pplo interrogauit quā ob
cām ridere pſumpſerit. At illa. Quia panes
quē ppriis manib⁹ fecerā. tu corp⁹ dn̄icum
appellabaſ. Tūc greg. p incredulitate mulie
ris ſe in orōne pſtrauit. ⁊ ſurgēs pticulā illā
panis inſtar digiti carnē factā reperit. ⁊ ſic
matronā ad fidē reduxit. Orauit iteꝝ. ⁊ car/
nem illā in panē ꝯuerſam vidit et matrone
ſumendū tradidit. ¶ Quibuſdā principib⁹
aliqs pcioſas reliqas petētibus. aliqntulū
de ſancti Iohānis euāgeliſte dalmatica tri
buit. Qd illi ſuſcipiētes tanq3 viles reliqas
cū indignatōe nimia eidē reddiderūt. Tūc
btūs Gregori⁹ orōne facta cultellū petijt. ⁊

pannū illū pupugit. ex cui⁹ pūctōibus ſan
guis ꝓtin⁹ emanauit. Sicqꝫ qꝫ ꝑcioſe eēnt
reliq̄e diuitus ē oñſum. ¶ Quidā diuituꝫ
romanoꝝ relicta ꝯiuge. fuerat a pōtifice cō
muniōe ꝓuat⁹. Qđ ille moleſtiſſime ferēs
ſed. autoritatē tanti pōtificis euacuare non
valēs. magoꝝ ſuffragia req̄ſiuit. Qui ſe ſu-
is carminibus agere ꝓmiſerunt. vt immiſſo de
mōe tā diu caball⁹ pōtificis vexaret᷑. q̊uſqꝫ
cū ſeſſore ſuo piclitaret᷑. Cūqꝫ greg̃. aliq̄ñ ſu
ꝑ caballū ſuuꝫ trāſiret. immiſſo demōe magi
eius equū tā fortit᷑ vexari fecerūt vt neq̄qꝫ
ab aliq̊ teneri valerꝫ. Tūc greg̃. reuelāte ſpi
ritu diabolicā immiſſionē ꝯgnoſcēs. facto
crucis ſignaculo. tā caballū a pn̄te rabie li
berauit. qꝫ maleficos ꝑpetua cecitate mul-
tauit Qui reatū ſuū ꝯfitētes ad ſacri baptiſ
mi grām poſtmodū ꝑuenerūt. Quibus lu
men ne artē magicā relegerēt reddi noluit.
eos tñ eccliaſtico ſubſidio nutriri ꝓcepit.

¶ Legit᷑ qꝫ i libro q̄ a grecis lymon dicitur.
ꝙ abbas qui ꝑerat mōaſterio ſcti Gregorij
eidē nūciauit ꝙ q̄dā mōachus penes ſe nu
miſmata tria hr̄et. Quē gregori⁹ ad alioꝝ
terrorē excōicauit. Poſt modicū tp̄is frat᷑
mort᷑ ſctō gregorio neſciēte. Qui iratus ꝙ
ſine abſolutōne mortu⁹ fuerat. orōem in pi
ctatio ſcpſit. q̄ euꝫ ab excōicatiōis vinclo ab
ſoluebat. deditqꝫ eā vni dyaconoꝝ ꝑcipiēs
vt eā ſuꝑ foueā fratris defūcti legeret. Quo
iuſſa ꝯplēte ſeq̄nti nocte q̄ defunct⁹ fuerat.
abbati apparuit. ꝛ ſe vſqꝫ mō in cuſtodia de-
tentū. ſꝫ heri abſolutuꝫ fuiſſe ꝓhibuit. L

¶ Officiū ꝛ cātū eccliaſticū nec nō ꝛ ſcolaꝫ
cantoꝝ inſtituit. ꝛ ꝓ hoc duo hitacula. vnuꝫ
iuxta baſilicā ſcti Petri. alterū iuxta latera-
nenſem eccliam fabricauit. Ubi vſqꝫ hodie
lectus ei⁹ q̄ recūbēs modulabat᷑ ꝛ flagelluꝫ
eius q̊ pueris miabat᷑. cū antiphonario au
tentico. veneratōe ꝯgrua reſuant᷑. In cano
ne appoſuit. Dieſqꝫ nr̄os in tua pace diſpo
nas. atꝫ ab eterna dānatiōe nos eripi. ꝛ i ele
ctoꝝ tuoꝝ iubeas grege numerari. Tandeꝫ
btūs Greg̃. cū ſediſſꝫ annis. xiij. mēſibus. vj.
et dieb⁹. x. plenus opib⁹ bonis migrauit a
corpe. In cui⁹ tūba hi vſus ſcp̄ti ſunt. Suſci
pe terra tuo corpus de corpe ſumptū. Red-
dere qđ valeas viuificāte deo. Spūs aſtra
petit. leti nil iura nocebūt. Cui vite alterius
mors magis ipa via ē. Pōtificis ſūmi hoc
clauduntur mēbra ſepulcro. Qui inumeris
ſꝑ viuit vbiqꝫ bonis. Fluxerūt aūt anni ab i
carnatōne dn̄i. dcvj. ſub Foca imꝑatore.

¶ P⁹ morte btī Gregorij regionē totā ma
xima fames inuaſit. Uñ paupes q̊s libera
liter greg̃. paſcere ſolebat ad ſucceſſorē ſuuꝫ
veniētes dicebāt. Dñe q̊s pat᷑ noſter greg̃.
ſolebat paſcere tua ſctitas fame nō ſinat pe
rire. Quib⁹ ꝟbis papa indignat⁹. ſꝑ talr̄ re
ſpondebat. Si greg̃. ad famā ſue laudis cū-
ctos ꝓplos curauit ſuſcipe. nos aūt ñ poſſu
m⁹ paſcere. Et ſic eos ſꝑ vacuos remittebat
Uñ ſctūs Greg̃. ter ei apparuit. ꝛ tūc blande
de ſua tenacia ꝛ detractōe redarguit. ſꝫ ille ſe
de nullo emēdare curauit. Uñ illi q̄rto appa
rens terribilr̄ illū corripuit. ꝛ in capite letalr̄
ꝑcuſſit. Cui⁹ dolore vexat⁹ in breui vitā fini
uit. Dū aūt adhuc ꝑdicta fames inſtaret. q̄
daꝫ inuidi gregorio ceperūt detrahere. aſſe-
rentes ꝙ totū theſauꝝ eccl'ie tanq̄ꝫ vir ꝓdig⁹
ꝯſumpſiſſꝫ. Uñ ob hui⁹ vindictā ad ꝯburē
dos libros ſuos ceteroꝝ aīos inclinarūt.
Quoꝝ dū q̊ſdaꝫ iā ꝯbuſſiſſent. ꝛ ceteros cō
burere vellēt Petrus diaconus eius fami
liariſſimus cū quo q̄ttuor libros dyalogoꝝ
diſputauerat. tradit᷑ vehemētiſſime reſtitiſ-
ſe. aſſerens hꝫ ad eius delendā memoriaꝫ nil
valere. cū in diuerſis mūdi ꝑtibus exēplaria
tenerētur. adiūgens imane ſacrilegiū eē. tā-
ti patris tot et tales libros exurere. ſuꝑ cui⁹
caput ipe ſpūmſanctuꝫ in ſilitudine colūbe
freq̄ntiſſime ꝓſperiſſꝫ. Tandē eos in hāc ſen
tentiā adduxit. vt ſi illđ qđ dixerat iureiurā-
do ꝯfirmans mori ꝯtinuo meruiſſet. ipi a li-
broꝝ exuſtiōe deſiſterēt. Si ꝟo mori nō me-
ruiſſet ſꝫ ſuꝑſtes ſui teſtimonij extitiſſet. ipſe
q̊ꝫ ꝯbuſtorib⁹ manus daret. Fert᷑ eni grego
riū ſibi dixiſſe. ꝙ ſi miraclm̄ de viſione colū-
be publicaret. poſt hꝫ viuere ñ valeret. Itaqꝫ
cū apparatu diaconat⁹ euāgelioꝝ libꝝ baiu
lās. venerabil᷑ leuita Petr⁹ adueniēs mox
vt tactis ſacroſanctis euāgelijs. gregorij ſā-
ctitati teſtimoniū ꝓhibuit. a dolore mortis
extrane⁹. ſpūꝫ int᷑ verba ꝟe ꝯfeſſiōis efflauit

M ¶ Quidā mōach⁹ mōaſterij ſctī Gregorij qddā penes ſe peculiū ꝯgregauit. e atus aūt greg. alteri mōacho apparēs dixit. vt ſibi denūciaret ꝙ peculiū diſpgerʒ ⁊ penitentiā ageret. q̄ʒ die tercia eſſet moriturus. Qđ ille audiēs vehemēter expauit. pniam egit ⁊ peculiū reddidit. Moxq̄ʒ febrib⁹ adeo correpť ē. vt a diluculo diei tercie vſq̄ʒ ad horam terciā p nimio incendio linguā ab ore piciēs vltimū flatū emittere videreť. Sʒ cū circūſtātes mōachi corā ipſo pſallerēt. pſalmodiā tandē interrūpentes ei detrahere ceperūt. Ille aūt ꝯtinuo reuiuiſcēs ⁊ oculos ſb ridendo ꝯcutiēs ait. Parcat vob̄ dñs frēs Quare michi detrahere voluiſtis. Nā impedimētū mihi nō modicū generaſtis. q̄ʒ tā a vob̄ q̄ʒ a diabolo ſub vno tpe accuſatus. neſciebā cui calūnie pmit⁹ rñdere. Sʒ ſi qñ quēlibʒ migrātē videritis eidē nō detractōnē. ſʒ ꝯpaſſionē impēdatis. vt pute q̄ ad tam diſtricti iudicis cū criminatore ſuo iudiciuʒ vadit. Nā ad iudiciū cū diabolo ſteti ⁊ adiuuāte ſctō gregorio. cūctis ſuis obiectōib⁹ bñ reſpōdi. Tantū d' vna obiectōe ꝯuictus erubui. p q̄ vt vidiſtis talr ſuʒ vexatus. ⁊ adhuc me nō potui liberare. Cūq̄ʒ de ea frēs reqrerēt ait. Nō audeo dicere. q̄ʒ cū ad vos a btō gregorio iuſſus ſuʒ venire. diabol⁹ de hoc plimū eſt ꝯqſtus. putās ꝙ me ad pniaʒ agendā p cā illa de⁹ remitteret. Quapropter btūm Gregoriū vadē dedi. ne ꝯmotā calūniā cuilibʒ reuelarē. Moxq̄ʒ clamās dixit. O andrea andrea. Banno peas. q̄ me prauo ꝯſilio ad hoc piclm ꝯpuliſti. Et ſtatī reuolutus terribilr ocul' expirauit. Erat āt in vrbe q̄daʒ noīe Andreas. q̄ eodē momēto q̄ ei monach⁹ moriēs piclm fuerat impcat⁹ in tam grauē morbū decidit. vt defluētib⁹ carnib⁹ ꝯſumi poſſʒ. mori aūt n̄ poſſʒ. Tūc mōachiſ mōaſterij ſancti greg. ꝯuocatis. ꝯfeſſus eſt ꝙ cuʒ pdicto mōacho q̄ſdā mōaſterij cartulas rapuiſſʒ. ac ſuſceptis pcijs extraneis tradidiſſet. Moxq̄ʒ is q̄ dudū mori n̄ poterat int verba ſue ꝯfeſſiōis ſpūm exalauit. ¶ N

¶ Eo tpe vt in vita ſctī Eugenij legiť dum adhuc ambroſianū officiū magis q̄ʒ gregorianū ab eccl'ijs ſuaretur. roman⁹ pontifex nomie Adrian⁹ ꝯciliū cōuocauit. vbi ſtatutū eſt vt gregorianū officiū deberet vniuerſalr obſuari. Cui⁹ rei Karol⁹ impator executor exñs p diuerſas diſcurrens ꝓuincias. minis et ſupplicijs oēs clericos ad hoc cogebat. et libros ambroſiani officij vbiq̄ʒ ꝯburebat. mltoſq̄ʒ clericos rebelles incarcerabat. Proficiſcens aūt btūs Eugeni⁹ eps ad cōciliū. inuenit ipm ꝯciliū p triduū iaʒ ſolutuʒ ſuaq̄ʒ prudētia dñm papā ſic induxit. ꝙ oēs platos q̄ ꝯcilio interfuerāt. ⁊ iam p tres dietas receſſerāt reuocauit. Cōcilio igiť ꝯuocato oīm patꝝ hʒ ſnīa vna fuit. vt miſſale ambroſianū ⁊ gregorianū ſup altare btī Petri apli ponereť. ⁊ fores eccīe optime clauderēť ac plimoꝝ epoꝝ ſigill' diligentiſſime munirētur. ⁊ ipſi tota nocte orōni inſiſterēt. vt dñs p ſignū aliqđ reuelarʒ qđ hoꝝ ab eccl'ijs magis ſuari vellet. Sicq̄ʒ p omīa vt ordinauerāt faciētes. mane ianuas eccl'ie aperuerūt. et vtrūq̄ʒ miſſale ſup altare aptū inuenerūt Uel vt alij aſſerūt. miſſale gregorianū penitus diſſolutū. ⁊ huc illucq̄ʒ diſpſum inuenerunt. ambroſianū aūt ſolūmō aptuʒ ſup altare in eodē loco in q̄ poſuerāt repererunt. Quo ſigno diuit⁹ ſunt edocti. vt gregorianū officiū deberet p mūdū totū diſpgi. Ambroſianū auteʒ tantū in ſua eccl'ia obſuari. Sicq̄ʒ ſctī p̄rēs vt diuitus edocti fuerāt ſtatuerūt. ⁊ ſic vſq̄ʒ hodie obſuať. ¶ Narrat iohānes diacon⁹ q̄ vitā beati Gregorij ꝯpilauit. ꝙ dū vitā eius ꝯſcriberet ⁊ compilaret. quidā vir ſacerdotalr inſignit⁹ ei dormienti et ad laternā vt ſibi videbať ſcribenti aſtitit Cui deſup cādidiſſima ⁊ adeo tenuiſſima veſtis erat. vt ei⁹ raritate nigredo ſubterioris tunice appareret. Hic ppi⁹ acceſſit ⁊ īflatis buccis riſuʒ ꝯtinere n̄ potuit. Cūq̄ʒ Johēs eū interrogaret. cur vir grauioris officij ſic diſſolute rideret. ait. Quia tu ſcribis de mortuis. q̄s viuētes nunq̄ʒ vidiſti. Cui iohēs. Et ſi illuʒ n̄ nouerim facie. tñ de illo ſcribo q̄ didici lectōe. At ille. Tu inq̄t vt video ſic voluiſti feciſti. ⁊ ego q̄ facere potero nō ceſſabo. Moxq̄ʒ illi lumē laterne extinxit. ⁊ adeo ipm pterruit. vt vehemenť exclamās putaret ſe ab illo gladio iugulatū. Moxq̄ʒ greg. affuit

comitante ſecũ dextrorſũ btõ Nicolao. ſini-
trorſuz vo Petro diacono. eiqꝫ dixit. Mo
dice fidei. qre dubitaſti. Cumqꝫ p⁹ cortinā le
cti aduerſari⁹ latitaret. Greg. ex manu Pe
tri diaconi magnā facē quā tenere videbat
arripiēs eiuſqꝫ flamis os faciemqꝫ ipi⁹ ad
uerſarij exurēs. ad inſtar ethiopis denigra
uit. Quedā autē ſcintilla puiſſima cadens
in eius veſtē candidā ipam dicto citius con
flagrauit. ⁊ ſic nigerrim⁹ tot⁹ apparuit. Di
xitqꝫ Petr⁹ btõ Gregorio. Satis denigraui
mus eũ. Cui grego. Nos illũ non denigraui-
mus. ſed nigꝛ fuiſſe monſtrauim⁹. Sicqꝫ
ibidē multo relicto lumīe abierunt.

XLVII. A

¶ De ſancto Longino.

LOnginus fuit quidam centurio. q̄ cũ alijs militib⁹ cruci dñi aſtās. iuſſu pilati lat⁹ domini lancea pforauit. ⁊ vidēs ſigna q̄ fiebāt ſolē ſcꝫ obſcuratũ. ⁊ t'remotũ. i xp̄m credidit marie ex eo vt q̄dā dicũt. q cũ ex infirmitate vl' ſenectute ei⁹ ocli caligaſſent. de ſanguine xp̄i p lanceā decurrēte fortuitu oclos ſuos tetigit. ⁊ ptin⁹ clare vidit. Vñ renūciās militie ⁊ ab aplīs inſtruct⁹ in ceſaria capadocie xxviij. annis monaſticā vitā duxit. et vbo et exēplo ad fidē multos ꝯuertit. Cũ aũt a pſide tent⁹ fuiſſꝫ ⁊ ſacrificare nollet. iuſſit pſes oēs dentes ei⁹ excuti ⁊ linguā abſcidi. Longin⁹ tñ ex h loq̄lam nō pdidit. ſꝫ accepta ſecuri oīa ydola ꝯminuit ⁊ fregit dicēs. Si dij ſunt videbim⁹. Demōes aũt de ydol' exeuntes in pſidē ⁊ in oēs ſocios ei⁹ intrauerũt. ⁊ inſaniētes ⁊ latrātes. ſe longini pedib⁹ proſtrauerũt. Et ait longin⁹ demōib⁹. Cur habitatis in ydol'. Qui rñderũt. Vbi nō noiat' xp̄us. ⁊ eius ſignũ nō eſt poſitũ. ibi eſt hitatio noſtra. Cũ ergo pſes inſaniret ⁊ oculos amiſiſſet. dixit ei Longin⁹. Scito qꝛ ſanari non poteris niſi qñ me occideris. q̄ cito eī a te mortu⁹ fuero. p te orabo. et ſanitatē tibi corpis ⁊ anīe ipetrabo. Et ſtati eũ decollari iuſſit. Poſt h abijt ad corp⁹ ei⁹. et pſtratus cũ lacris pniam egit. ⁊ ꝯtinuo viſũ ⁊ ſanitatē recepit. ⁊ in bōis opib⁹ vitā finiuit.

XLVIII.

¶ De ſancto Benedicto.

BEnedictus dict⁹ eſt. vl' qꝛ mlta bñdixit. vl' qꝛ in hac vita mltas bñdictōes hũit. vel qꝛ omnes bñ dicebant d' eo. vel qꝛ etnā meruit bñdictionē habere. Eius vitam ſanct⁹ Gregorius ſcripſit. A

BEnedict⁹ ex nurſia puincia ort⁹. cũ rome liberalib⁹ ſtudijs tradit⁹ eēt. in ipa ſui infantia lrās dſeruit ⁊ deſertũ petere decreuit. Quē nutrix ſua. q̄ euz tenerrime diligebat. vſqꝫ in q̄ndā locũ q̄ dr eſide ſecuta ē. vbi ad purgādũ triticum mutuo capiſteriũ petijt. Sꝫ ſup mēſam icaute ponēs cũ corruiſſet in duab⁹ ptib⁹ fractum vidit. Quā benedictus flere ꝓſpiciens. ptes capiſterij accepit. ⁊ ab orōne ſurgēs integre ſolidatũ inuenit. Poſtmodũ nutricē occulte fugiēs in q̄ndā locũ venit. vbi tribus ānis hoibus incognit⁹ māſit. excepto q̄daz mōacho Romano noīe. q̄ ſibi ſedule neceſſaria miſtrabat. Cuz vo ad ſpecũ a romani mōaſterio iter nō eēt. panē in longiſſimo fune ligabat. ⁊ ſic eũ deponere ꝯſueuerat. Tintinnabulũ etiā ipi corde inſeruit. vt ad ei⁹ ſonitum vir dei cognoſceret. qñ ſibi Romanus panē pberet. quē exiēs accipet. Sꝫ antiqu⁹ hoſtis vni⁹ charitati ⁊ alterius inuidens refectōni lapidē iactauit. ⁊ tyntinnabuluz fregit. ſed tñ Roman⁹ ei miſtrare nō deſijt.

¶ Poſt h cuidā pbitero refectiōem ſibi in paſcali ſolēnitate paranti. dñs p viſum apparuit dicēs. Tu tibi delicias ppas. ⁊ ſeru⁹ meus illo in loco fame cruciat'. Qui ptinus ſurrexit. ⁊ cũ difficultate mag eum inueniēs dixit Surge ⁊ ſumam⁹ cibũ. qꝛ hodie paſca dñi eſt. Cui benedictus. Scio qꝛ paſca ē. qꝛ videre te merui. Lōge q̄ppe ab hoib⁹ poſit⁹. qꝛ die eadē paſcal' eſſet ſolēnitas ignorabat. Cui pbiter. Veracit' hodie reſurrectōis dominice dies ē. abſtinere te nō ꝯueit. qꝛ ob h ad te miſſus ſũ. Sicqꝫ deũ bñdicētes ſumpſerũt cibũ. B

¶ Quadā die auis q̄dam nigra q̄ merula vocat'. importũe circa ei⁹ faciē volitauit. ita vt ab eo māu capi potuiſſet

Sed ſigno crucis edito. auis receſſit. Mox
qꝫ dyabolꝰ q̄ndā feīaꝫ quā aliqñ viderat. añ
eius oclos mētis reduxit. eiuſqꝫ animū tan-
to igne in ſpēm illiꝰ accēdit. vt pene heremū
voluptate victꝰ d̄ſerere d̄liberaret. Sꝫ ſubi
to diuina grā ad ſe reuerſus. ꝯtinuo ſe exuit. ⁊
in ſpinis ⁊ vepribus q̄ ibi aderāt. ſe adeo vo-
lutauit. vt toto corpe indē vlneratus exiret. ⁊
ꝑcutis vulnera mētis vlnera educeret. Ui
cit itaqꝫ pctūꝫ q2 mutauit incēdiū. Ab illo
aūt tpe nulla poſtmodū temptatio ī eiꝰ cor
pore pullulauit. ¶ Crebreſcēte itaqꝫ eiuſ fa
ma cū abbas mōaſterij cuiuſdā obijſſet. to
ta ipſius mōaſterij ꝯgregatio ad eū venit et
vt p̄eſſe eis deberet petijt. Qui diu negādo
diſtulit. ſuis illoꝝqꝫ fratꝝ moribꝰ ſe ꝯuenire
nō poſſe p̄dixit. Sꝫ tādē victꝰ aſſenſū dedit.
Cūqꝫ regulā illic diſtrictiꝰ ſuari p̄ciperet. ſe
metipos rep̄hendebāt. q2 ipꝫ ſibi p̄eſſe popo
ſcerāt. q̄2 ſcꝫ tortitudo normā eiꝰ rectitudis
offendebat. Cūqꝫ ſibi cū eo aſpicerēt illicita
nō licere ⁊ g̃ue eē ſedule aſſueta relinq̄re. ve
nenū vino miſcuerūt. ⁊ ſibi recūbenti obtu-
lerūt. Sꝫ bñdictꝰ ſignū crucis edidit. ⁊ q̄ſi ia
ctu lapidis vas illd̄ vitreū fregit. Intelligēs
igitur q2 potū mortis habuerat. qd̄ portare
nō potuit ſignū vite. ilico ſurrexit. et placito
vultu dixit. Miſereat̄ veſtri oīpotens deus
frēs. Nunq̄d nō dixi vob̄ q2 veſtris ac meiſ
moribus ñ ꝯuenirē. Tūc ad locū d̄relicte ſo
litudīs redijt. vbi crebreſcētibꝰ ſignis claru
it. ⁊ multis ad eū veniētibus. duodecī mōa-
ſteria ꝯſtruxit. In vno āt illoꝝ q̄dā mōachꝰ
erat q̄ ad orōem diu ſtare nō poterat. ſꝫ orā
tibus alijs mox foras exibat. ⁊ aliq̄ terrena
et trāſitoria agebat. Qd̄ cum abbas illius
mōaſterij btō Bñdicto narraſſet. iuit illuc.
et vidit q illū monachū qui manere in orōe
nō poterat. quidā niger puerulꝰ ꝑ veſtimē
ti fimbriam foras trahebat. Dixitqꝫ abbati
monaſterij ⁊ Mauro mōacho. Nunquid
nō aſpicitis. q̄s eſt q̄ eū trahit. Cunqꝫ rñdiſ-
ſent. non. ait Oremus. vt vos etiā videatis.
Orantibꝰ illis. Maurus vidit. ſꝫ abbas vi-
dere ñ potuit. Die igit̄ alia expleta orōe vir
dei monachū foris repperit. quē ꝑ ſui cecita
te v̄ga ꝑcuſſit. et extūc imobil' in orōe ꝑman
ſit. Sicqꝫ antiquꝰ hoſtis dñari nō auſus ē
in eius cogitatōe. ac ſi ip̄e ꝑcuſſus fuiſſet ex
verbere. ¶ Ex his monaſterijs tria ſurſum
in rupibꝰ mōtis erāt. q̄ deorſum cū magno
labore aq̄s hauriebāt. Cūqꝫ frēs illi virum
dei ſepe rogarēt. vt mōaſteria ſua mutaret
quadā nocte cum q̄dam puero mōtē aſcen
dit. vbi diutius orās. tres petras in eodē lo-
co p̄ ſigno poſuit. Cūqꝫ d̄ mane domum re
dijſſet. ⁊ frēs ꝑ eadē cā ad eū veniſſent. dixit.
Ite ⁊ illā rupem in q̄ tres petras poſitas in
ueneritis. in medio cauate. valet eni dñs in
de vob̄ aq̄m p̄ducere. Qui eūtes ⁊ iaꝫ illā
rupem ſudantē inueniētes ꝯcauū locū illū
fecerūt. ⁊ mox aq̄ repletū viderunt. Que vſ-
qꝫ nūc tam ſufficient̄ emanat. vt ab illo mō-
tis cacumine vſqꝫ ad inferiora deſcendat.
¶ Quadā vice dū circa mōaſteriū viri dei
quidā cū falcaſtro vepres abſcideret. ferruꝫ
de manubrio p̄ſiliens in q̄ndā lacū p̄fūduꝫ
cecidit. Cunqꝫ d̄ h ille nimis anguſtiaretur
vir dei manubriū in lacū poſuit. ⁊ mox ferꝝ
vſqꝫ ad ſuū mānubriū enatauit. ¶ Pla
cidus puer et mōachꝰ ad hauriendū aquā
egrediēs in flumē cecidit. ⁊ mox ipm vnda
rapuit. ⁊ pene in vniꝰ ſagitte curſuꝫ a terra
introrſus traxit. Uir aūt dei in cella ꝯſiſtēs
h in ſpū ſtatim nouit. Et mauꝝ vocās quid
de puero acciderit. indicauit. ac vt ad ipſuꝫ
eripiendū ꝑgeret imperauit. Accepta bñ-
dictōe ꝯcitus maurꝰ ꝑrexit. ⁊ ꝑ t̄rā ſe ire exi
ſtimās ſupꝑ aq̄s vſqꝫ ad pueꝝ venit. eūqꝫ ꝑ
capillos tenēs de aq̄ extraxit. Qui ad viruꝫ
dei veniēs retulit q̄d acciderat. Sꝫ ip̄e h nō
ſuis meritis. ſed eiꝰ obediētie d̄putauit.
¶ Preſbiter q̄dā Florentiꝰ noīe viro dei i-
uidens. ad tantā deuenit maliciā. vt panem
veneno infectū viro dei tanq̄ꝫ p̄ bñdictione
tranſmitteret. Quē ſctūs grat̄ accepit. ⁊ cor-
uo q̄ de mānibꝰ eius panē accip̄e ꝯſueuerat.
ipm p̄iecit dicēſ. In noīe ihū xpī tolle hunc
panē. ⁊ eū ī tali loco vbi a nll'o hoīe ſumi va
leat p̄ijce. Tūc coruꝰ apto ore. expāſ alis. cir
ca eundē panē cepit diſcurrere atꝫ crocitare.
ac ſi apte diceret. ⁊ obedire ſe velle. ⁊ tñ iuſſa
implere nō poſſe. Cui ſctūs iterū atꝫ iteꝝ p̄ci
piebat dicēs. Leua leua eū ſecurꝰ atꝫ ipm vt

dixi proijce. Qui tandē eū tollens. poſt tres
dies rediit. ⁊ de manu eiꝰ annonā quā ꝯſue
uerat accepit. Videns aūt Florentiꝰ qꝛ corpꝰ
magiſtri necare ñ potuit. ſe ad extinguēdaſ
diſcipuloꝝ aīas accēdit. ita vt ſeptē nudas
puellas in ortu mōaſterij ludere ⁊ cantare
faceret. vt ſic mōachos ad libidinē inflama
ret. Qd̄ ſctūs vir de cella ꝓſpiciens. lapſum
diſcipul' ꝑtimeſcēs. inuidie locū dedit. ⁊ qui
buſdā ſecū aſſumptis fratribꝰ ipē hītatōez
mutauit. Sed Florētius cū in ſolario conſi
ſtens eū receſſiſſe ꝓſpiceret ⁊ gauderet. repē
te ſolariū cecidit. ⁊ ipm ꝓtinus extinxit. Tūc
Maurus poſt viꝝ dei currēs ait. Reuerte
re. qꝛ qui te ꝑſeq̄bat᷑ extinctꝰ ē. Qd̄ ille audi:
ens vehement᷑ ingemuit. vel qꝛ inimicꝰ oc:
cubuit. vl' qꝛ d̄ inimici morte diſcipulꝰ exul
tauit. Qua de re factū eſt vt eidē pniām in:
diceret. ꝙ mādans talia gaudere de inimici
morte ꝓ̄ſumpſiſſet. Ipe aūt ad alia migrās
locum nō hoſtē mutauit. Nam ad mōtem
caſſinū venit. ⁊ templū Apolinis quod ibi
ſitū erat ī ſancti Johānis baptiſte oratoriū
fabricauit. ⁊ circūadiacētē ꝑlꝫ ad ydolatria
ꝯuertit. Sed hoc antiquus hoſtiſ grauiter
ferēs. corꝑalibꝰ eius ocul' teterrimus appa:
rebat. ⁊ in eū ore oculiſqꝫ flamantibꝰ viſibi
liter ſeuiebat atqꝫ dicebat Benedicte bn̄dicte
Sed cū ille nihil ſibi rn̄deret dicebat. Ma
ledicte maledicte. nō bn̄dicte. q̇d me ꝑſeque
ris. ¶ Quadam die lapidē q̄ndam in terra
iacentē fratres in edificium leuare volebāt
ſed nequaq̄m valebāt. Cūqꝫ viroꝝ multitu
do adeſſet. ⁊ ab eis leuari nō poſſet. adueni:
ens vir dei bn̄dictiōem dedit. ⁊ tūc maxima
celeritate leuatus eſt. Ex quo ꝑpenderūt ꝙ
diabolus illi inſidebat. qui eū moueri non
ꝑmittebat. Cunqꝫ frēs parietē paulo altius
edificarēt. antiquꝰ hoſtis viro dei apparuit
et quia ad laborantes frēs ꝑgeret indicauit
Qui protinuſ eis nunciū miſit dicens. Fra
tres caute vos agite. quia ad vos ſpūs ma:
lignus venit. vix autē nuncius v̓ba comple
uit. ⁊ ecce parietem antiquꝰ hoſtis euertit.
et quēdam pueꝝ monachū ruina contriuit
Sed vir dei puerū mortuum et laceratū in
ſacco ad ſe adduci fecit. ⁊ oratione ſua ipſuꝫ
reſuſcitans operi ꝓ̄dicto reſtituit. B
¶ Laicus quidā honeſte vite ſingulis an
nis ad viſitandū virum dei ieiunus venire
conſueuerat. Quadā igitur die dū illuc iret
ſe illi alter viator adiunxit. qui ſumendos in
itinere cibos portabat. Cunqꝫ iam tardior
hora excreuiſſet dixit. Veni frater ſumamꝰ
cibum ne laſſemur in via. Quo reſpondēte
ꝙ nullatenus cibum in via guſtaret. ad ho:
ram ille ſubticuit. Poſtmodū ad hoc ipm
inuitauit. ſed ille conſentire noluit. Deniqꝫ
cum hora iam ꝑ̄teriſſet et eos longum fati:
gaſſet iter pratuꝫ ⁊ fontē ⁊ quecunqꝫ corpꝰ
ad reficiendū delectare poterant inuenerūt
Tūc viator hoc ei oſtendēs. rogauit vt pau
lulum guſtaret. ⁊ ibidem quieſceret. Cum
igitur verba auribus et loca oculis blandi
rentur eidem conſenſit. Cunqꝫ ad Benedi
ctum veniſſet. dixit ei vir dei. Ecce frater ma
lignus hoſtis ſemel tibi perſuadere non po
tuit. ſecundo nō valuit. ſed tercio ſuperauit
Tunc ille pedibus eius aduolutus ſe deli:
quiſſe ingemuit. ¶ Totila rex gothorum
experiri volens vtrum vir dei ꝓphetie ſpiri
tum haberet. cuidam ſuo ſpatario veſtimē
ta regalia tribuit. eumqꝫ cum omni appara
tu regio ad monaſteriū deſtinauit. Quem
ille veniētem conſpiciēs dixit. Pone fili po
ne hoc quod portas. non eſt tuuꝫ. Qui pro
tinus in terram cecidit. ⁊ quia tanto viro il
ludere ꝓ̄ſumpſiſſet expauit. ¶ Clericus q̄
dam qui a diabolo vexabatur. ad viruꝫ dei
vt ſanaretur adductus eſt. Cūqꝫ ab eo dya
bolum expuliſſet. ait. Vade et de cetero car
nes nō comedas. nec ad ſacros ordines ac
cedas. Quacunqꝫ autē die ad ſacros ordi
nes accedere ꝓ̄ſumpſeris. iuri dyaboli mā:
cipaberis. Cuꝫ v̓o hoc aliquo tempe cuſto
diſſet. ſꝫ minores ſuos ſibi preponi in ſacris
ordinibus cerneret. verba viri dei quaſi ex
longo tempe oblitus poſtpoſuit. atqꝫ ad ſa
crum ordinem acceſſit. Quē mox is qui eū
reliquerat dyabolus tenuit. eumqꝫ vexare
quouſqꝫ animam eius excuteret non ceſſa
uit. E ¶ Vir quidam duos flaſcones vi
ni per quendam puerum ad eum miſit. Sꝫ
ille vnum in via abſcondit ⁊ alium detulit.

Uir autē dei cum gratiarū actione accepit
vinum. ⁊ diſcedentē puerum ammonuit di
cens. Fili vide ne de illo flaſcone quē abſcon
diſti bibas. ſed inclina illum caute. ⁊ inueni
es quid intus habeat. Qui confuſus valdē
ab eo exiuit. Et reuerſus volens adhuc pro
bare quod audierat. cum flaſconē inclinaſ
ſet. protinꝰ de eo ſerpens egreſſus eſt. ¶ Qua
dam vice dum vir dei in ſero cenaret. mōa
chus quidā filius defenſoris ei aſſiſtens. et
lucernam tenēs. ꝑ ſpiritum ſuꝑbie intra ſe
cogitare cepit. Quis eſt hic cui ego mādu
canti aſſiſto. lucernā teneo. ſuitiū impēdo.
Quis ſum ego vt iſti ſeruiam. Cui ſtatim
vir dei ait. Signa cor tuum frater ſigna cor
tuū. Quid eſt quod loqueris. Vocatiſqꝫ
fratribus. lucernam iuſſit de manibus eius
tolli. ipſum vō iuſſit ad monaſterium acce
dere ⁊ quietum ſedere. ¶ Gothorum qui
dam Zalla nomie ꝑfidie fuit arriane. qui
totile regis temporibus cōtra catholice ec
cleſie religioſos viros ardore immaniſſime
crudelitatis exarſit. ita vt quiſqs ei clericus
monachuſue ante faciē veniſſet. ab eiuſ ma
nibus viuuſ nullo modo exiret. Quadā ve
ro die auaricie ſue eſtu ſuccenſus in rapina
rerum inhians dum quēdam ruſticū cru
delibus tormētis affligeret. eumqꝫ ꝑ ſuppli
cia diuerſa laniaret. victus penis ruſticus
ſeſe ⁊ res ſuas bñdicto dei famulo commē
daſſe profeſſus eſt. Et dum hoc a torquēte
creditur. ſuſpenſa interim crudelitate ad vi
tam interim reparatur. Tunc idem zalla ceſ
ſauit ruſticum tormētis affligere. ſꝫ eiuſ bra
chia loris fortibus aſtrīgēs ante equum ce
pit impellere. vt quis eēt ille bñdictus q̄ eiꝰ
res ſuſcepat demonſtrarꝫ. Quē ligatis bra
chijs ruſticus antecedēs duxit ad ſancti vi
ri monaſteriū. eumqꝫ añ ingreſſum cellule
ſolū ſedētē reꝑperit ⁊ legētem. Eidē autē ſub
ſeq̄nti ⁊ ſeuiēti zalle ruſticꝰ dixit. Ecce iſte ē
de q̄ dixerā bñdictꝰ pat̄. Quē dū feruido ſpū
cū ꝑuerſe mētis inſania fuiſſꝫ intuitꝰ. eo er
rore q̄ ꝯſueuerat actuꝝ ſe exiſtimāſ. magniſ
cepit vocibꝰ clamare di. Surge ſurge. ⁊ res
iſtiuſ ruſtici redde q̄s accepiſti. Ad cꝰ vocē
vir di ꝓtinꝰ oclos leuauit. ⁊ a lectōe ceſſauit
eumqꝫ intuitus mox ruſticum qui ligatuſ
tenebatur attendit. Ad cuius brachia duꝫ
oculos deflexiſſet. miro modo tanta celeri
tate ceperunt alligata brachia lora diſſol
uere. vt diſſolui tam concite nulla hominū
feſtinatōne potuiſſent. Cumqꝫ q̄ ligatus ve
nerat. cepiſſꝫ ſubito aſtare ſolutꝰ ad tāte po
teſtatis vim tremefactꝰ zalla ad t̄rā corruit
⁊ ceruicē crudelitatis rigide ad eiꝰ veſtigia ī
clinās. orōibꝰ ſe illiꝰ ꝯmēdauit. Uir āt ſctūs
a lectōe minime ſurrexit. ſꝫ vocatis fribꝰ eū in
troſꝰ tolli vt bñdictōꝫ acciperet ꝑcepit. Quē
ad ſe reductū vt a tāta crudelitatis inſania
q̄eſcere deberet. admonuit. Qui refectꝰ rece
dēs nihil vlteriꝰ repetere a ruſtico ꝑſūpſit.
quē vir di ñ tangēdo. ſꝫ reſpiciēdo ſoluerat.
¶ Quodā tēpe ī cāpanie regiōe fames incu
buerat mag̃. q̄ oēſ alimētoꝝ indigētia coan
guſtabat. iamqꝫ ī bñdicti mōaſterio triticū
deerat. panes vō pene oēs ꝯſūpti fuerant. vt
nō plꝰ q̄ꝫ q̄nqꝫ ad refectōnis horā fribꝰ iue
nire potuiſſēt. Cūqꝫ eos venerabil' pat̄ ꝯtri
ſtatos cernerꝫ. eoꝝ puſillanimitatē ſtuduit
modeſta īcrepatōe corrigere. ⁊ rurſū ꝓmiſ
ſiōe ſbleuare dicēſ. Quare de panis inopia ve
ſter animꝰ ꝯtriſtat̄. hodie q̄dē minꝰ ē. ſꝫ cra
ſtiꝰ abūdant hēbitis. Seq̄nti āt die ducēti
farine modij añ fores celle ī ſacciſ inuēti ſūt
q̄s oīpotēs deꝰ q̄bꝰ deferētibꝰ trāſmiſiſſꝫ. nūc
vſqꝫ manꝫ īcognitū. qd cū frēſ cernerēt. dño
grās referēteſ. didicerūt iā de abūdātia nec ī
egeſtate dubitare. ¶ Legit̄ qꝫ q̄ q̄dā hēbat fi
liū morbo elephātino corruptū. ita ut iā pil'
cadētibꝰ cutis ītumeſcerꝫ. atqꝫ increſcētē ſa
niē occltare ñ poſſꝫ. q̄ ad viꝝ di ab eo de p̄ē eꝰ
miſſꝰ ſaluti ꝓſtine ſꝫ oī celeritate reſtitutꝰ ē
⁊ de h̄ īmēſas grāſ dño obtulerūt. ⁊ poſtmo
dū dictꝰ puer ī bonis opibꝰ ꝑſeuerās ī dño
feliciť obdormiuit. ¶ Cū q̄ſdā ex fribꝰ ad q̄n
dā locū mitteret. vt ibidē mōaſteriū ꝯſtrue
rēt. ꝯſtituta die ſe ad eos vētuꝝ dixit ⁊ q̄liter
ꝯſtrui deberꝫ indicare. nocte vō ea de q̄ ꝓmiſ
ſꝰ illuceſcebat dieſ. mōacho quē illic ꝑpoſu
erat atꝫ eiꝰ ꝑpoſito ī ſōnis appuit ⁊ loca ſin
gula vbi q̄qꝫ edificari debuiſſēt ſubtilr deſig
uit. Cū aūt viſioni fidē non darent. ⁊ adhuc
ipm expectarent. tandē ad eum reuerſi dixe

runt. Expectauim⁹ pater vt venires ſicp̄ro
miſeras nec veniſti. Cui ille. Quare frēs iſta
dicitis. Nūqd nō vob apparui. ⁊ loca ſingu
la dſignaui. Ite ⁊ ſicut p viſionē vidiſtis oīa
ordinate. f Nō lōge ab ei⁹ mōaſterio
due ſāctimoniales feīe ex nobili genere erāt
que linguā nō reſtringebāt. ſed eū qui eis p̄
erat incautis ſmonibus ſepe ad iracundiā
puocabant. Qui cū hoc viro dei retuliſſet.
mādauit eis dicēs. Reſtringite linguā vrā
alioquin excōmunicabo vos. Quā excōica
tionis ſnīam nō pferendo intulit. ſed inten
tando. Ille aūt nichil mutate. intra paucos
dies defūcte ſunt ⁊ in ecclīa ſepulte. Ubi dū
miſſe celebrarēt. ⁊ diaconus ex more diceret.
qui nō cōmunicat exeat foras. nutrix earu
que p eis ſemp oblationē offerebat eas d ſe
pulcris ſuis pgredi ⁊ exire ecclīam videbat.
Cumq ſancto Benedicto nunciatū eſſet. ille
manu ſua oblatōnem dedit dicens. Ite et
hanc oblatōnem pro eis offerte. et vlterius
excōmunicate nō erunt. Quod cum factum
fuiſſet. ⁊ diaconus ex more clamaret. ab eccle
ſia de cetero exire viſe nō ſunt. Mōach⁹ q̄
dam cū ad viſitandos parentes exiſſet ſine
bñdictione. ⁊ ea die q̄ ad eos puenit defun
ctus fuiſſet. ⁊ ſepultū ſemel et bis terra reie
ciſſet. parētes ei⁹ ad eū venerūt. ⁊ vt ei ſuam
bñdictōem impēderet. rogauerūt. Qui cor
pus dñi accipiēs ait. Ite ⁊ hoc ſup pect⁹ ei⁹
ponite. eumq ſic ſepulture tradite. Quod
cū factū fuiſſet. ſepultū corp⁹ terra retinuit.
nec vltra piecit. Quidā monach⁹ in mo
naſterio manere nō valēs. viro dei tantum
inſtitit. donec ipſum irat⁹ abire pmiſit. Qui
mox vt d mōaſterio exijt. apto ore dracone
in itinere īuenit. Quē cum deuorare vellet
clamauit dicēs. Currite currite. quia draco
iſte vult me deuorare. Curr[...]es autem fra
tres draconē minime inueneri[...] ſed trementē
et palpitantē monachū ad mōaſteriū redu
xerūt. Qui ſtatī pmiſit ſe nunq de mōaſte
rio receſſurū. Quodā tpe dū totā illā pro
uinciā fames valida occuparet. ⁊ vir dī oīa
q̄ inueīre potuerat egētibus tradidiſſet. ita
q nichil ī mōaſterio pter modicū olei ī vaſe
vitreo remāſiſſet. iuſſit cellerario vt illd mo

dicū olei cuidā egenti daret. Ille vō impan
tem audiuit ſ implere ptempſit. eo q nihil olei
fratribus remanebat. Qd vt vir dei pperit
vas vitreū cum oleo p feneſtrā pijci iuſſit.
ne qd in mōaſterio p īobedientiā remane
ret. Proiectū itaq vas cū ſup ingētia ſaxa
cecidiſſet. nec vas fractū. nec oleū eſt effuſum.
Quod ille leuari iuſſit. ⁊ dari integrū poſtu
lanti. Monachū aūt illū de inobedientia ⁊
diffidentia increpās. ſe ī orōnē dedit. ⁊ conti
nuo qddā magnū doliū qd ibi erat oleo ple
num fuit. qd adeo excreuit vt p pauimētū ef
fluere videretur. G Quadā vice ad vi
ſitandū ſororē ſuā deſcēderat. Cum autē ad
mēſam ſederet. rogauit eū vt ſecum illa no
cte maneret. Cui cum ille nullaten⁹ aqeſce
ret. illa caput ī manibus dñm rogatura īcli
nauit. Cumq caput leuaſſet. tanta choruſca
tionis et tonitrui vtus. tantaq inundatio
pluuie erupit. vt nec qdem pedem mouere
poſſet. cum tñ ante ſerenitas mira eſſet. Illa
eni qꝫ lacrimarū fluuios fudit. ſerenitatē ae
ris ad pluuiā puertit ⁊ traxit. Cui vir dei cō
triſtatus ait. Parcat tibi omīpotens deus
ſoror. Quid eſt quod feciſti. Cui illa. Roga
ui te ⁊ audire noluiſti. rogaui dominū ⁊ ex
audiuit me. Modo ergo egredere ſi potes.
Sicq factum eſt vt totam illā noctem per
uigiles ducerent. atq per ſacra eloquia ſeſe
vicaria relatōne ſatiarent. Tunc ecce poſt
triduū cum ille ad monaſterium rediſſet.
eleuatis oculis animam ſororis ſue in ſpecie
columbe celi ſecreta penetrātē aſpexit. Qui
mox corpus eius ad monaſteriū iuſſit de
ferri. et in monumento quod ſibi pparaue
rat collocari. Quadā nocte dum per fe
neſtram conſpiceret ⁊ dominū exoraret. vi
dit fuſam lucē deſuper cunctas noctis tene
bras effugaſſe. Subito autē omīs mund⁹
velut ſub vno ſolis radio collect⁹ ante ocu
los eius adductus eſt. ibiq animam Ger
mani epiſcopi capuani ad celum deferri vi
dens. manifeſte poſtea comperit q eadem
hora a corpe migrauit. h Eodem an
no quo de hac vita erat exiturus. obitus ſui
diem fratribus denunciauit. Ante ſextum
vō diē ſui exitus ſibi apiri ſepulcrum iubet.

Qui mox febribus correpꝰ cū ꝑ ſingl'os di
es languor ingueſceret. ſexta die in oratoriū
portari ſe fecit. ibiq3 exitū ſuū dn̄ici corpis ꝛ
ſanguis pceptōe muniuit. atq3 int diſcipl'orū
manus imbecillia mēbra ſuſtētans. erectis
in celū manibꝰ ſtetit. ꝛ vltimū ſpūm int ver
ba orōnis efflauit. Jpa aūt die q̄ vir dei mi
grauit ad xp̄m duobꝰ fratribꝰ. vni in cella
moranti alteri longe poſito. reuelatio eadē
monſtrata ē. Viderūt nāq3 viā lucidā3 pal
lijs ſtratā. ac innumeris coruſcātem lāpadi
bus a cella bti Bn̄dicti vſus orientē ad celū
tendentē. Cui venerādo hitu vir dſup clarꝰ
aſſiſtens. cuiꝰ eēt via quā cernerēt inqſiuit.
Qui cū neſcire ſe dicerent ait. Hec eſt via q̄
dilectus vir dei Benedictus celū aſcendit.
Sepultus vō ē in oratorio ſcti Johis bap.
qd deſtructa ara Apollinis ipe conſtruxit
Floruit circa annos dn̄i. dxviij. tēpe Juſtini
ſenioris.

XLIX A

De ſancto Patricio.

Patriciꝰ qui cepit circa annos dn̄i. cclxxx. dū ſcoto
rum regi de xp̄i paſſione pdica
ret. ſtans añ eū ꝛ apodiās ſe ſup ferulā quā
manu tenebat. ꝛ caſu pedi regis ſuppoſue
rat cū aculeo pedē pforauit. Rex vō credēs
ſctūm epm ex induſtria h facere. ꝛ ſe aliť fidē
xp̄i nō poſſe ſuſcipe. niſi talia p xp̄o pateret.
patiēter ſuſtinuit. Sācꝰ h tandē intelligēs
obſtupuit. ꝛ pcibus regē ſanauit. ac toti pro
uincie obtinuit q nullū venenoſū aial ibidē
poſſit viuere. Nō nō ſolū obtinuit. imo etiā
ligna ꝛ coria illiꝰ regionis ↄtria vt dr ſunt ve
neno. Quidā vir ouē vicini ſui furatꝰ fue
rat ꝛ comederat. Et cū vir ſctūs ſepius hor
taret ſatiſfacere furē. qcunq3 ille eēt. ꝛ nullꝰ
ↄpareret dū totꝰ ppl's ad eccliam ↄueniſſet. i
vtute Jhu xp̄i pcepit. ut in cꝰ ventrē ouis i
traſſet corā oībus balatū daret. Qd factū ē
Et egit reus pniam. et alij a furtis ſibi caue
bant. Erat ei ↄſuetudo. oēs cruces qs vide
bat deuote venerari. Sz añ qndā crucē ma
gnā ꝛ pulcrā inuiſam pterijt. A ſuis aūt ſo
cijs āmonitꝰ cur illā nō viderit ꝛ ñ incliaue
rit. dū pcibꝰ a dn̄o reqreret. cuiꝰ eēt. audiuit
vocē de ſub terra. Nō vidiſti. q2 ego h ſepul
tus ſū paganꝰ. ꝛ ſigno crucis idignꝰ. Vñ fec
crucē illā abinde tolli. B Cū btūs patricius
p hyberniā pdicaret. ꝛ fructū ibi pmodicū
facere. rogauit dn̄m vt aliqd ſignū oñderet
p qd vl' īriti peniterēt. Juſſu igiť dn̄i in qdā3
loco circl'm magnū cū baclo deſignauit. ꝛ ecce
ťra intra circl'm ſe apuit. et puteꝰ maximus
ꝛ pfūdiſſimus ibi appuit. Reuelatūq3 ē bto
Patricō q ibi qdā purgatorij locꝰ eēt. i quē
qſqs vellz deſcēdere alia ſibi pnīa ñ reſtaret
nec alid p pctis purgatoriū ſētiret. pleriq3 āt
idē ñ redirēt ꝛ q redirēt. eos a mane vſq3 in
ſeqns mãe ibidē morā facere opteret. Intri
igiť ingrediebāt. q de ceto ñ reuertebāt. Pꝰ
lōgū igiť tp̄s mortuo patricō vir qdā nobil'
noīe nicolaꝰ. q pctā mlta ↄmiſerat. cū eū de
lictoꝝ ſuoꝝ peniterz. ꝛ purgatoriū ſcti patri
cij ſuſtinere vellz cū antea. xv. diebus. vt oēs
faciebāt ſe ieiunijs maceraſſz. apto oſtio cū
claui q in qdā abbatia ſuabať. in pdictū pu
teū deſcēdit. ꝛ qddā oſtiū a latere ipiꝰ inueīt.
In qd ingrediēs cū qddā ibi oratoriū repiſſz
quidā mōachi albis induti oratoriū itraue
rūt. ꝛ officiū faciētes nicolao dixerūt. vt con
ſtās eēt. q2 mlta diaboli tēptamēta eū pcur
rere opterz. Cū ille pqreret qd adiutoriū ↄ
h habere poſſz dixerūt. Cū te pēis affligi ſen
ſeris. ptinꝰ exclama ꝛ dic. Jhu xp̄e fili dei vi
ui mihere mihi pctōri. Recedentibꝰ igiť pdi
ctis viris. ptinuo aſſūt dmōes. ꝛ vt reuertať
ꝛ ſibi obediat pmo blādis pmiſſionibꝰ pſua
dēt. aſſerētes q eū cuſtodiēt. ꝛ ad ppa icolu
mē pducēt. Sz cū eis ille nullatenꝰ obedire
vellet. ptinꝰ diuerſaꝝ feraꝝ ťribiles audiuit
voces piť ꝛ mugitꝰ. ac ſi oia elemēta ↄcuterē
tur. Ad qd cum ille ťrore horribili palpitarz.
Jhū xp̄e fili dei viui mihere mihi pctōri. pti
nus exclamauit. ꝛ ſtatī oīs feraꝝ illaꝝ tumlt'
tus ťribil' ↄqeuit. Proceſſit ꝛ vltra ad aliu3
locū. ꝛ ibidē adeſt demonū mltitudo dicen
tū ſibi Putas q manꝰ nrās euaſeris. Neq
q3. Sz nūc potiꝰ incipies affligi et torqueri.
Et ecce qdā maximꝰ ignis ꝛ terribil' ibidē
appuit. Dixerūtq3 ei demōes. Niſi nobis
ↄſenſeris. in ignē te iactabimꝰ ↄburendu3.

Qd̄ cū ille renueret ipm̄ acceperūt. ⁊ in illū
ignē terribilē piecerūt. Ubi dū cruciaret̄ p-
tinꝰ exclamauit Jh̄u xp̄e ⁊c. Statiqꝫ ille ig
nis extinctꝰ ē. Ad aliū deniqꝫ pcedēs locuꝫ
vidit q̄ſdā viros ī igne viuos cremari. et la
minis ferreis candētibꝰ a demōibꝰ vſqꝫ ad
viſcera flagellari. alioſqꝫ vētres hn̄tes deoꝛ
ſuꝫ terrā p̄ doloꝛe moꝛdere ⁊ clamare. Par
ce p̄ce. Quos tūc demōes grauꝰ flagellebāt.
Alioſqꝫ vidit q̄ꝝ mēbra ſp̄ētes voꝛabāt. ⁊ bu
fones ignitis aculeis eoꝝ viſcera extrahebāt
Qui cū eis aſſentire nollꝫ. ī eundē ignē ⁊ pe
nas piicitur ⁊ eiſdē lamīs ⁊ penis flagellat̄.
Sꝫ cū ille exclamaſſꝫ. Jh̄u xp̄e ⁊c. a pena p̄di
cta p̄tinꝰ libatꝰ ē. Deīde pcedit ad q̄ndā lo
cū vbi hoīes ſartagīe frigebant̄. vbi rota
maxīa erat vncinis ferreis ignitis plena. ī q
bꝰ p diuerſa mēbra hoīes erāt ſuſpēſi Que
tā velocit̄ voluebat̄ q̄ globū igneum emitte
bat Poſt h̄ vidit maximā domū hn̄tē foue
as metallis bulliētibꝰ pleās. in q̄bꝰ alij vnū
pedē. alij duos hēbāt. alij ibi erāt vſqꝫ ad ge
nua. alij vſqꝫ ad ventrē. alij vſqꝫ ad pectus.
alij vſqꝫ ad collū. alij vſqꝫ ad ocl'os. Sꝫ hec
oīa pcurrēs nomē dei īuocabat. Proceſſit
iteꝝ ⁊ quēdā latiſſimū puteū intuet̄. de q̄ fu-
mꝰ hoꝛribil' ⁊ fetoꝛ intolerabil' exibat. indeqꝫ
hoīes vt ferꝝ candētes in modū fauillaꝝ exi
bāt. ſꝫ demōes eos reimpigebāt. Dixerūtqꝫ
ei demōes. Locꝰ iſte quē ꝯſpicis ē infernus.
in q̄ noſter dn̄s beelzebub hitat. In ipm̄ igit̄
puteū te iactabimꝰ ſi nob̄ aſſentire recuſas
Poſtq̄ꝫ aūt illuc iactatꝰ fueris nullū inde
remediū euadēdi obtineb̄. Quoſ dū ille au
dire ꝯtēneret. ipꝫ arripiētes in p̄dictū puteū
iactauerūt. Qui tā vehementi doloꝛe abſoꝛ
ptus ē. vt fere oblitꝰ fuerit nomē dn̄i īuoca-
re. Sꝫ dū ille ad ſe rediens Jh̄u xp̄e ⁊c. excla
maſſet coꝛde. qꝛ voce nō poterat. p̄tinꝰ inde
illeſus exiuit. ⁊ oīs d̄monū mltitudo tanq̄ꝫ
victa euanuit. Procedēs ad locū aliū. vidit
q̄ndā pontē ſup quē eū trāſire optebat. qui
quidē erat ſtrictiſſimꝰ. et inſtar glaciei poli
tus ⁊ lubricꝰ. ſub q̄ fluuiꝰ ingēs ſulphureꝰ
⁊ igneus fluebat. Super quē dū tranſire ſe
poſſe oīno deſparet. tn̄ recoꝛdatꝰ v̄bi q̄d eūꝫ
d̄ tot mal' erupuit ꝯfident̄ acceſſit. ⁊ vnūꝫ pe
dē ſup pontē ponēs. Jh̄u xp̄e ⁊c. dicere cepit
Ualidꝰ aūt clamoꝛ adeo eū terruit. vt ſubſi
ſtere vix valeret. Sꝫ p̄dictū v̄buꝫ p̄tulit. ⁊ ſe
curus māſit. Deinde aliū pedē poſuit. ⁊ ea
dem v̄ba iterauit. Ad quēlibet etiā paſſum
eadē v̄ba p̄tulit. ⁊ ſic ſecurꝰ trāſiuit. Cū ergo
trāſiſſet in q̄ddā pratū amenīſſimū deuenit
vbi diuerſoꝝ floꝝ mira ſuauitas redolebat
Et ecce duo ſpecioſi iuuenes ei appuerunt.
q̄ ipm̄ vſqꝫ ad quādā ciuitatē ſpecioſiſſimā
ex auro ⁊ gēmis mirabilr̄ rutilātē p̄duxerūt
De cuiꝰ poꝛta odoꝛ mirabil' emanabat. q̄ il
lum adeo recreauit q̄ nullū doloꝛē vl' fetoꝛē
ſenſiſſe videbat̄. Dixerūtqꝫ ei. q̄ illa ciuitas
padiſus eſſet. In quā cū nicolaꝰ intrare velſ
let. dixerūt ei p̄dicti iuuenes. q̄ p̄mo ad ſu
os rediret. ⁊ p loca p que venerat eū redire
opoꝛteret demōes tn̄ eū nō lederēt. ſed eo vi
ſo territi fugerent. et q̄ poſt. xxx. dies in pace
quieſceret. ⁊ tūc illam ciuitatē ciuis p̄petuꝰ
introiret. Tūc nicolaus inde aſcēdens ſup̄
puteū ſe reſtitutum inuenit. ⁊ oīa omibꝰ
que ſibi ꝯtigerant narrans. poſt. xxx. dies in
domino feliciter requieuit.

L. A

De annunciatione dominica.

Annūciatio domi
nica d̄r. qꝛ tali die ab angelo aduē
tus filij dei in carnē fuit annūciatꝰ
Congruū enī fuit vt incarnatiōem filij dei
p̄cederet angelica annūciatio triplici rōne.
Primo rōne ordīs ꝯnotādi. vt ſcꝫ oꝛdo
reparatōis rn̄deret ordini p̄uaricatōiſ. Un̄
ſicut dyabolꝰ tēptauit mulierē vt eā ptrahe
ret ad dubitatōem. ⁊ p dubitatōem ad ꝯſen
ſum. ⁊ p cōſenſum ad lapſum. ſic angelꝰ nū
ciauit virgini. vt nunciādo excitaret ad fidē
et p fidē ad ꝯſenſum. ⁊ p ꝯſenſum ad ꝯcipiē
dum dei filiū. Scd̄o rōne miniſterij an
gelici. qꝛ enī angelꝰ ē dei miſter ⁊ ſuꝰ. ⁊ btā
v̄go electa erat vt eēt dei mat̄. ⁊ cōgruuꝫ eſt
miſtrū dn̄e famulari. cōueniens fuit vt btē
v̄gini ānunciatio p angelū fieret. Tercio
rōne lapſus angelici repandi. Quia enī in-
carnatio nō tantū faciebat ad repatiōeꝫ hu
mani lapſus. ſed etiam ad repatiōem ruine

angelice. ideo angeli nō debuerant excludi.
Vñ ſicut ſexꝰ mlieris ñ excludit a cognitōe
miſterij incarnatōis ⁊ reſurrectōis. ſic etiā
nec angelicꝰ nūcius. imo deꝰ vtrūq̧ ā gelo
mediāte nūciat mlieri. ſcz incarnatōez vginis
Marie. ⁊ reſurrectōem marie magdalene
¶ Cū ergo vgo btā a tercio āno etatis ſue
vſq̧ ad q̄rtū decimū ānū in tēplo cū alijs vir-
ginibus extitiſſet. ⁊ votū de ſuāda caſtitate
emiſiſſz niſi deꝰ aliť diſponeret. eā Ioſeph
deſponſauit dño reuelāte ⁊ ioſeph vga frō-
dente. ſicť in hiſtoria ð natiuitate btē vginis
pleniꝰ ꝓtinet. et in bethleē vñ oriūdꝰ erat ne
ceſſaria nuptijs ꝓuiſurus iuit. Ipa vō i na-
zareth in domū ꝑentum redijt Nazareth inť
ꝑtať flos. Vñ dicť Berñ. ꝙ flos naſci voluit
de flore in flore ⁊ floris tpe. Ibi igiť angelus
ei apparuit ⁊ ipam ſalutauit di. Aue grā ple
na dñs tecū bñdicta tu in mulieribꝰ. Berñ.
Inuitat nos ad marie ſalutatiōz gabrieľ exē
plū. Iohānis tripudiū ⁊ reſalutatōis lucrū
Sz hic pmo videndū eſt. q̄re dñs mrēz ſuā
voluit deſpōſari. Sup h aſſignat Ber. tres
rōnes dicēs. Neceſſario deſpōnſata eſt ma
ria ioſeph. q̄niā p h miſteriū a demōibꝰ ab
ſcondiť. ⁊ a ſponſo vgītas ꝓprobať. ⁊ vginis
tāz verecūdie q̄z fame ꝓuideť. Quarta rō ē
vt ab omni gn̄du mlieris opprobriū tolleref.
ſcz a ꝯiugatis vgibus ⁊ viduis. Vñ ipa vir-
go in h triplici ſtatu fuit. Quīta vt viri mi
niſterio vtereť Sexta ut matrionij bonū cō
pbareť. Septīa vt p viꝝ genealogie ſeries te
xereť. ¶ Dixit ergo angelꝰ. Aue grā plena.
Ber. In ventre grā deitatiſ. in corde grā cha
ritatis. in ore grā affabilitatis. in māibꝰ grā
miſcōie ⁊ largitatis. Idem. Vere plena. q̄a
de plenitudīe eiꝰ capiūt vniuerſi. Captiui re
demptōem. eger curatōez. triſtes ꝯſolatōez
pctōres veniā. iuſti grām. angeli leticiāz. de
niq̧ tota trinitas gl'iam. filius hoīs hūane
carnis ſubām. ¶ Dñs tecū. Dñs pať tecū
qui genuit quē ꝯcipis. ⁊ dñs ſpūſſctūs de q̄
ꝯcipis. te dñs filiꝰ quē carne tua induis. ſic
dicit Berñ. ¶ Bñdicta tu ī mlieribꝰ. i. ſup
oēs mlieres. q2 ſcz eris mať ⁊ virgo ⁊ mater
dei Triplici maledicto mlieres ſubiecte erāt
ſcz maledicto opprobrij. maledicto pctī. ma-
ledicto ſupplicij. Maledicto opprobrij q̄ ad
nō ꝯcipientes. Vñ dixit. Rachel abſtulit de
us opprobriū meū. Maledicto peccati quo
ad ꝯcipientes. Vñ pſaľ Ecce in iniq̄tatibuſ
ꝯceptus ſum. Maledicto ſupplicij q̄ ad par
turientes. Unde in Geñ. In dolore paries
ꝛc. Sola aūt vgo maria bñdicta eſt inť oēs
mulieres. cuius vginitati fecūditas addiť. ⁊
fecunditati in ꝯceptu ſanctitas. ⁊ ſanctitati
in partu iocūditaſ. ¶ Diciť ergo grā plena
ſicut dicit Berñ. ꝓpter q̄ttuor q̄ fulſerunt in
eius mēte. que fuerūt deuotio hūilitatis. re
uerentia pudoris. magnitudo credulitatis
martiriū cordis. B ¶ Diciť dñs tecum.
ꝓpter alia q̄ttuor q̄ ei fulſerūt de celo. ſicť idē
dicit. que ſunt marie ſanctificatio. angelica
ſalutatio. ſpūſſancti ſupuentio. filij dei icar-
natio. ¶ Diciť etiā bñdicta tu in mulieribꝰ
ꝓpter alia q̄ttuor q̄ ſicut idem dicit fulſerūt
in eius carne. q̄a. ſ. fuit vginitatis pmiceria
ſine corruptōe fecunda. ſine grauedine graui
da. ⁊ ſine dolore puerpera. ¶ Que cum au
diſſet turbata eſt in ſmone angeli et cogita-
bat q̄lis eēt iſta ſalutatō. Hinc apparet laus
vginis ī auditu. in affectu ⁊ cogitatu. In au
ditu laudať modeſtia q2 audit ⁊ tacet. In af
fectu verecūdia. Vñ turbata ē. In cogitatu
prudētia. quia cogi. q̄lis eſſet iſta ſalutatio.
Turbata eſt aūt de angeli ſermōe. nō de eiꝰ
viſione. q̄niā beata vgo angelos ſepe vide
rat. ſz nunq̄z talia loq̄ntes audierat. Petrꝰ
rauēñ. Venerat inq̄t angelꝰ blandus in ſpe
cie. ſed in ſermōe terribilis. Vñ quā leuiter
letificauit viſus nimiū turbauit auditus.
Berñ. Qd turbata eſt fuit verecundie vgi-
nalis. ꝙ ñ pturbata. fortitudīs. ꝙ tacuit ⁊ co
gitauit. prudentie ⁊ diſcretōis. ¶ Et tūc an
gelus confortās eam dixit. Ne timeas ma
ria inueniſti grām apud dñm. Berñ. Quā
grām. Dei ⁊ hoīm pacez. mortis deſtructio
nem. vite repationem. ¶ Ecce concipies et
paries filium ⁊ vocabis nomē eius Iheſuz
id eſt ſaluatorē. quia ſaluū faciet populum
ſuū a peccatis eoꝝ. Hic erit magnꝰ ⁊ filius
altiſſimi vocabiť. Ber. Hoc eſt. Ille qui eſt
magnꝰ deus. futurꝰ ē magnus. ſ. magnus
homo. magnꝰ doctor. magnus pphēta.

Dixit autē Maria ad angelū. Quō fiet
iſtud. q̄m̄ virū nō ↄgnoſco. i. me nō ppono
cognitura. Et ita fuit v̓go mēte. carne. ppoſi
to. Sꝫ ecce maria īterrogat. ⁊ qui interrogat
dubitat. Cur ergo ſolus Zacharias plagaꝫ
taciturnitatis incurrit. Sup h̄ Petrꝰ rauē
nenſ aſſignat q̄ttuoꝛ rōnes dicēſ. Ille pecto
rū cognitoꝛ nō v̓ba ſꝫ coꝛda ꝑuidit. Nō q̄d
dixerint ſꝫ q̄d ſenſerīt iudicauit. Erat enī inē
rogātū cauſa diſſilis. ſpecies diuerſa. Hec
ↄtra naturā credidit. ille dubitauit p natura
Hec integre oꝛdinē q̄rit. ille q̄ deus vlt fieri
non poſſe ꝑſcribit. Ille impellentibꝰ exēplis
nō accedit ad fidē hec ſine exēplo ꝑcurrit ad
fidem. Hec miraſ de ptu v̓ginis ille de cōce
ptu diſputat coniugali. Non ergo dubitat
ꝺ̓ facto. ſꝫ modū q̄rit ⁊ oꝛdinē. Nā cū triplex
ſit modus ↄcipiēdi. naturaľ. ſpūalis ⁊ mira
bilis. q̄ iſtoꝝ ↄcipiat ſciſcitaſ. Et rn̄dens an
gelus dixit ei. Spūſſanctus ſupueniet in te
q̄ ip̄m tuū ↄceptū efficiet. Vn̄ ⁊ dꝛ de ſpūſcō
ↄceptus. et hoc ꝑpter q̄ttuoꝛ rōnes. C

Primo ꝑpter oſtenſionē eximie charita
tis. vt ſcꝫ oñdaſ ꝙ ex ineffabili dei charitate
v̓bū dei caro factū eſt. Johis. iij. Sic deus
dilexit mūdū ⁊c. Et hec rō eſt magiſtri ſniaꝝ
Scđo ꝑpter oñſionē gratie abſqꝫ meritis.
vt ꝑ hoc q̄d dꝛ ↄceptus de ſpūſctō. oñdaſ ꝙ
ſit ex ſola g̃ia quā nulla hoīm ꝑceſſerūt me
rita. Et hec eſt rō auguſtini. Tercō ꝑpter vir
tutē opatōis. qꝛ ſcꝫ opatōe ⁊ virtute ſpūſſctī
ↄcepius ē. Et hec eſt rō ambroſij. Quarto
ꝑpter motiuū ↄceptōis. Et hec eſt rō hugo
nis de ſctō vict. Motiuū vt ait ad ↄceptōeꝫ
naturalē ē amoꝛ viri in mulierē. ⁊ amoꝛ mu
lieris in virū. Sic in v̓gine inq̄t qꝛ in eiꝰ coꝛ
de amoꝛ ſpūſſancti ſingulariť ardebat. ideo
in eiꝰ carne amoꝛ ſpūſctī mirabilia faciebat

Et virtus altiſſimi obūbꝛabit tibi. Hoc
ſm̄ gloſam ſic exponitur. Vmbꝛa a lumīe ⁊
coꝛpe obiecto ſolet foꝛmari. ⁊ v̓go ſicut pu
rus hō plenitudinē diuinitatis cape nequi
bat. ſꝫ v̓tꝰ altiſſimi obūbꝛauit dū in ea incoꝛ
poꝛea lux diuinitatis coꝛpus ſuſcepit hūani
tatis. vt ſic poſſet deū pati. Hanc expoſitiōꝫ
videſ tangere Bern̄. qui ſic ait. Quia deus
ſpūs eſt nos v̓o vmbꝛa coꝛpis ſui tēperauit
ſe nobis vt ꝑ obiectū viuifice carnis videa
mus v̓bū in carne. ſolē in nube. lumē ī teſta
cereū in laterna. Scđꝫ Bern̄. ſic exponitur.
Quaſi dicat. Illū modū q̄ de ſpūſctō ↄcipi
es. dei v̓tꝰ xp̄s in ſuo ſecretiſſimo ↄſilio obū
bꝛādo occultabit. vt ſibi tantū notū habeaſ
et tibi. Ac ſi dicat. Quid a me q̄ris. q̄d in te
mox experieris. Scies ſcies ⁊ feliciter ſcies
ſꝫ illo doctoꝛe q̄ auctoꝛe. Ego nunciare miſ
ſus ſum v̓ginalē ↄceptuꝫ. nō creare. Vel ob
umbꝛabit. i. te a vicioꝝ eſtu refrigerabit. Et
ecce Elizabeth cognata tua ⁊c. Ecce dicit vt
oñdat hoc eſſe magnū nouū vicinū. Quat
tuoꝛ de cauſ ↄceptus Elizabet marie nun
ciatur ſm̄ Bern̄.. B Prīa eſt cumulꝰ
leticie. ſcđa ꝑfectio ſcientie. tercia ꝑfectio do
ctrine. q̄rta obſequiū miſcđie. Dicit enīꝫ ſic
Hiero. Sterilis cognate ↄceptus Marie
nunciaſ. vt dū miraculuꝫ miracľo additur.
gaudio gaudiū cumuleſ. Vel iđo. qꝛ ꝑfecto
decebat vt v̓bū mox diuulgādū vbiqꝫ. ſciꝛꝫ
pꝛius virgo ꝑ angelū q̄ꝫ audiret a hhomīe.
ne mater dei a ↄſilijs filij videretur amota ſi
coꝝ q̄ in terris tam ꝑpe geruntſ remanſiſſet
ignara. vel ideo potius. vt dū tūc ſaluatoꝛis
nunc ꝑcurſoꝛis edoceſ aduentꝰ. reꝝ tempꝰ
⁊ oꝛdinē tenēs. ip̄a poſtmodū ſcptoꝛibꝰ atꝫ
ꝑdicatoꝛibꝰ referet veritatē. Vel ideo vt au
diēs cognatā vetulā ⁊ g̃uidaꝫ. cogitet iuuē
cula de obſequio. vt ſic puulo ꝑphete detur
locus obſeq̄ndi dn̄o. ⁊ mirabiliꝰ miracľm
fiat de miracľo. Itē Bern̄. Da v̓go rn̄ſuꝫ fe
ſtinanter. o dn̄a rn̄de v̓bū ⁊ ſuſcipe verbum
ꝑfer tuū ⁊ ſuſcipe diuinū. emitte tranſitoꝛiū
⁊ amplectere ſempiternū. ſurge curre aperi
Surge ꝑ fidē. curre ꝑ deuotiōeꝫ. aperi ꝑ cō
ſenſionē.

Tūc maria expanſis manibꝰ et
oculis ad celū eleuatis ait. Ecce ancilla dn̄i
fiat michi ſcđm verbū tuū. Ber. Alijs in oꝛe
alijs in aure alijs in manu v̓bū dei factū fu
iſſe memoꝛaſ. Marie aūt factū eſt in aure ꝑ
angelicā ſalutatōem. in coꝛde ꝑ fideꝫ. in oꝛe
ꝑ ↄfeſſionē. in manu ꝑ ↄtrectatiōem. in ven
tre ꝑ incarnatōem. in gremio ꝑ ſuſtentatōꝫ
in bꝛachijs ꝑ oblatōem. Fiat michi ſm̄ v̓bū
tuū. Bern̄. Nolo vt fiat michi aut declama
toꝛie ꝑdicatum. aut figuraľr ſignificatum.

aut imaginatorie ſoniatũ ſꝫ ſilenť inſpiratuꝫ
ꝑſonaliť icarnatũ corꝑaliť inuiſceratũ. Sta
tiqꝫ filiꝰ dĩ ĩ vẽo illiꝰ ꝯceptꝰ ẽ.ꝑfectꝰ deꝰ.ꝑfe:
ctꝰ hõ.et in ipſa pͥma die cõceptionis tãte ſa:
pientie ac potentie extitit q̃nte in tricesimo ã
no fuit. ¶ Tũc ſurgẽs maria abijt in mon
tana ad elizabeth. Et cũ eam ſalutaſſet iohẽs
in eiꝰ vtero exultauit. Gloſa. Quia lingua ñ
poterat aĩmo exultante ſalutat.et ſue p̄cur
ſionis officiũ incboat. Fuit autem in eiꝰ obſe
q̃o tribꝰ menſibꝰ donec iohãnes naſceretur.
quem manibꝰ ſuis de terra leuauit.ſicuti ĩ li:
bro iuſtorum legiť. ¶ In hac die vt diciť ꝑ
multa tempoꝝ curricula deꝰ multa opatꝰ ẽ.
Que quidam egregijs verſibus ſic declara
uit. Salue feſta dies que vulnera noſtra co
erces. Angelus eſt miſſus.eſt paſſus in cruce
xp̄s. Eſt adam factus.et eodem tempore la:
pſus. Ob meritũ decime cadit abel fratris ab
enſe. Offert melchiſedech.yſaac ſupponitur
aris. Eſt decollatus xp̄i baptiſta beatus Eſt
petrus ereptus.iacobus ſub herode perem
ptus. Corpora ſanctoꝝ cuꝫ xp̄o multa reſur
gunt. Latro dulce tamen.per xp̄m ſuſcipit a:
men E ¶ Miles quidaꝫ diues ac no
bilis ſeculo abrenunciauit.et ordinẽ ciſterci
enſium introiuit. Et quia litteras neſciebat.
erubeſcentes monachi tam nobilem perſo
nam inter laycos deputari.dederunt ei ma
giſtrũ.ſi forte modicũ addiſcere poſſet.⁊ ſub
hac occaſione inter monachos permaneret.
Sed cũ diu cũ magiſtro fuiſſet.et nihil oĩno
preter hec duo vocabula.aue maria.diſcere
potuiſſet.hec tam auide retinuit.vt quocun
qꝫ deambularet.quidquid ageret.ea inceſſã
ter nominaret. Tandem moritur et in cimi
terio cum alijs fratribus ſepelitur. Et ecce ſu
perꝰ tumulũ ſpecioſuꝫ excreſcit lilium.et qḋ
libet foliũ.aue maria.litteris aureis habebat
inſcriptũ. Currẽtes omnes ad taꝫ grãde ſpe
ctaculũ.terram de tumulo effoderunt.et ra
dicem lilij de ore defuncti procedere repere
runt. Intellexerunt ergo cum quãta deuoti
one illa duo verba dixerat.quem dominus
tanti honore prodigij illuſtrauit. ¶ Qui
daꝫ miles quoddã in via caſtruꝫ habebat.et
omnes tranſeuntes ſine miſeratione aliqua
ſpoliabat.virginẽ tamẽ matreꝫ dei q̃tidie ſa
lutabat.nec ꝑ aliq̃ impedimẽto emergẽti ab
ipſa ſalutatione aliq̃ die ceſſare volebat. Ac
cidit aũt vt q̃daꝫ vir religioſus et ſãctus in dͦ
trãſitũ faceret.et ipſuꝫ p̄dictꝰ miles cõtinuo
expoliari iuberet. Uir autẽ ſanctus rogauit
p̄dones.vt ipſũ ad dñm ſuũ deducant.quia
ad ipſũ habet ſecreta que perferat. Adductꝰ
autẽ rogauit militeꝫ vt omẽs de familia ſua
et caſtro cõgregari faceret vt eis verbuꝫ do
mini predicaret. Cum auteꝫ congregati fuiſ
ſent. Ille ait. Nequaq̃ꝫ hic eſtis omnes.ſꝫ ali
quis adhuc deeſt. Cui cũ omnes ſe ibidẽ eẽ
aſſererent aiebat. Diligenter ꝑquirite.et ali
quem inuenietis abeſſe. Tũc vnꝰ exclamãs
dixit.quoniam ſolus camerariꝰ illuc nõ ve
niſſet. Ille aũt dixit. Uere ipſe eſt q̃ ſolꝰ deeſt
Pro eo igitur cito mittiť et in mediũ dedu
citur. Cũ aũt virũ dei vidiſſet.reuolutis terri
biliter oculis caput inſtar inſani agitabat.
nec propius accedere audebat. Uir autẽ ſan
ctus dixit ei. Adiuro te per nomẽ domini no
ſtri ieſu xp̄i.vt quis ſis nobis ediſſeras.⁊ ob
quaꝫ cauſaꝫ huc veneris palam pãdas. Cui
ille reſpõdit. Heu adiuratus prodere cogor
inuitus. Ego enim non ſũ hõ ſed demõ qui
formã hoĩs accepi.et.xiiij.annis cũ h̄ milite
ſic ꝑmanſi. Nã noſter pͥnceps me huc miſit
vt diem qua hic ſue marie ſalutationem nõ
diceret.diligẽtiꝰ obſuarẽ vt ĩ eũ poteſtate ac
cepta ipm ꝯtinuo ſtrãgularẽ.et ſic ĩ mal' opi
bus vitam finiens noſter eſſet. Quacũqꝫ ei
die illã ſalutationẽ dicebat.in eũ poteſtateꝫ
habere nõ poterã. Ecce aũt de die in dieꝫ dili
gentius obſuauit.et nullum diem quin eaꝫ
ſalutauerit p̄termiſit. Hec miles audiẽs ve
hemenť obſtupuit.et ad pedes viri dei ſe ꝓij
ciens veniã poſtulauit.et in meliꝰ deinceps
vitaꝫ mutauit. Uir autem ſanctus dixit de
moni. Precipio tibi demon in nomine dñi
noſtri ieſu xp̄i.vt hinc abſcedas et talem ha
ctenus locũ poſſideas.vbi nulli glorioſã dei
genitricem inuocanti nocere preſumas.hec
vbi iuſſa dedit demõ abſcedens euanuit Et
miles virũ ſanctum cum reuerentia et grãꝝ
actione liberũ abire ꝑmiſit.

De paſſione domini

PAſſio chriſti fuit
ex dolore amara. ex illuſione de
ſpecta. et ex vtilitate multiplici
fructuoſa. Dolor autez cauſabat̃ ex quinqȝ
Primo ex eo ꝙ ipſa paſſio fuit ignomĩoſa.
et hoc ꝓpter ignominioſũ locũ q2 in calua
ria vbi malefactores puniebant̃. Propter
ignominioſũ ſupplicĩu. q2 morte turpiſſima
ꝯdẽnatꝰ eſt. Crux enĩ ſupplicĩu erat latronũ
Et lȝ crux tũc eẽt mlte ignominie. nũc eſt im
menſe glorie. vñ aug̃. Crux q̃ erat ſupplicĩuȝ
latronũ. nũc tranſit ad frontes impatorum
Si tantũ honorẽ deꝰ ꝯtulit ſupplicõ ſuo q̃d
ꝯferet ſuo ſuo Propt̃ ignominioſũ cõſorti
um. q̃a cuȝ ſceleratis deputatus eſt. i. cuȝ la
tronibus q̃ ꝑmo erãt ſcelerati. ſed poſtea v
nus ꝯuerſus eſt. ſ. diſmas q̃ erat a dextris.
ſicut d2 in euangelio nicodemi. ⁊ aliꝰ dãna
tus. ſ. geſmas q̃ erat a ſiniſtris Vni ergo d
dit regnũ alteri ſupplicĩu. Ambroſiꝰ Autor
pietatis in cruce pẽdẽs in ſingul̃ negocijs pi
etatis officia diuidebat. ꝑſecutionẽ ap̃lis pa
cẽ diſcipul̃. corpꝰ iudis. crucifixoribus veſti
mẽta. patri ſpũȝ. v̓gini ꝑanĩpbũ. latroni pa
radiſũ. peccatoribꝰ infernũ. crucẽ xp̃ianis pe
nitẽtibꝰ cõmẽdabat. Ecce teſtamẽtũ q̃d fecit
xp̃s ĩ morte pẽdẽs in cruce. Sc̃do ex eo ꝙ fu
it iniuſta. q2 pc̃tũȝ nõ fecit. et nõ eſt inuẽtus
dolꝰ in ore eꝰ. ⁊ ideo q̃ vẽit indigne pena do
lenda venit. De tribꝰ enĩ iniuſte p̃cipue euȝ
accuſabãt. videlȝ q2 tributũ reddi ꝓhibebat
q̃a ſe regẽ dicebat. et q̃a ſe filiuȝ dei faciebat.
Cõtra has tres accuſationes dicimꝰ ĩ para
ſceue in ꝑſona ſaluatoris tres excuſationes
Popule meꝰ q̃d feci tibi ꝛc. vbi exp̃brat xp̃s
tria beneficia eis collata. ſ. liberationem ab
egipto. regimẽ in deſ̃to. plantationẽ vinee ĩ
loco optimo. q̃ſi dicat xp̃us. Accuſas me de
redditione tributi potiꝰ gratias agere debe
res. q̃a liberaui te a tributo. Accuſas me q̃a
dixi me regẽ potiꝰ deberes gratias agere q2
regaliter paui te in deſerto. Accuſas me q̃a
me filiũ dei dixi. potiꝰ deberes grãs agere.
quia te in vineam meã elegi. et in loco opti
mo plantaui. Tertio ex eo ꝙ fuit ab amicis
tolerabilior enim eẽt dolor ſi pateret̃ ab his
q̃ aliqua de cauſa deberẽt eẽ eiꝰ inimici. vel
ab his q̃ eẽnt alieni vel extranei vel ab his q̃
bus aliq̃ incõmoda intuliſſet. Sed tñ pati
tur ab amicis. i. ab his q̃ deberẽt eẽ ſui ami
ci. Itẽ a primis. i. ab his de q̃rũ ſtirpe natꝰ ẽ.
De his duobꝰ d2 in pͦs. Amici. m. et px. mei.
Job. xxx. Noti mei q̃ſi alieni receſ. a me. Itez
ab his q̃bus multa bona ꝯtulerat. Joh. viij.
Multa bona operatꝰ ſuȝ eis. Bern̄. O bõe
ieſu q̃ȝ dulcit̃ cũ hoĩbus ꝯuerſatus es. q̃ȝ ma
gna et abũdãtiſſima eis largitꝰ es. q̃ȝ dura ⁊
aſꝑa ꝑ eis paſſus es. dura v̓ba. duriora v̓be
ra duriſſima crucis tormẽta. Quarto ratio
ne teneritudinis corpis. vñ in figura dauid
d2 de eo. ij. reg̃. pent̃. Ipſe eſt q̃ſi tenerrimꝰ li
gni v̓micul. Bern̄. O iudei lapides eſtis la
pidẽ ꝑcutitis molliorẽ. de q̃ reſonat tinnitus
pietatis. et ebullit oleũ caritatis. Itẽ hieroꝰ.
Traditꝰ eſt ieſus militibꝰ v̓berandꝰ. et illud
ſacratiſſimũ corpꝰ pectuſqȝ dei capax flagel
la ſecuerũt Quinto ex eo ꝙ fuit vniuerſal̃. q2
ꝑ oẽs ptes ⁊ oẽs ſenſꝰ Primo ei fuit hic dolor
in oculis. q̃a lacrimatꝰ eſt ſicut dicit̃ heb. v.
Bern̄. Aſcẽdit in altũ vt longiꝰ audiret̃. for
tit̃ clamabat. vt nullus excuſaret̃ clamori la
crimas addidit vt hõ cõpateret̃. Alias etiã
bis lacr̃ias fudit. ſ. in reſuſcitatõe lazari. ⁊ ſu
per hierl̃m. Itaqȝ ꝑme lacr̃e fuerũt amoris
Vñ et q̃dã cũ vidiſſẽt eũ lacrimãtẽ dixerunt
Ecce quõ amabat eũ. Sc̃de fuerũt cõpaſſi
onis. Sed he tertie fuerũt doloris. Sc̃do
fuit in auditu cũ ei. ſ. opprobria ⁊ blaſphemie
irrogate ſũt. Chriſtꝰ enĩȝ ſpecialit̃ q̃ttuor ha
buit in q̃bꝰ opprobria et blaſphemias audi
uit. Habuit enĩ excellẽtiſſimã nobilitatẽ. q̃a
q̃ntũ ad diuinã naturã fuit eẽni regis filius
et q̃ntũ ad hũanaȝ de regia ſtirpe genuꝰ. ita
ꝙ etiã in q̃ntũ hõ. fuit rex regũ et dñs dñan
tiũ. Habuit ineffabilẽ veritatẽ. q̃a ipſa ẽ via
veritas et vita. vñ de ſe iterũ dicit. Sermo
tuus veritas eſt. Filiꝰ enĩ eſt ſermo. ſiue v̓bũ
patris. Habuit inſuꝑabilẽ ꝑtãtẽ. q̃a oĩa per
ipſũ facta ſũt. et ſine ipſo factũ ẽ nihil. Habu
it inſuꝑ ſingl̃arẽ bonitatẽ. q̃a nemo bonus
niſi ſolus deꝰ. In his xp̃s audiuit opprobria
et blaſphemias. Primo q̃dẽ q̃ ad nobili

tatẽ.Matth.xiij.Nõne hic eſt fili⁹ fabri.Nõ
ne mat ei⁹ dr̃ maria ꝛc ¶ Scḋo q̃ ad pote
ſtatẽ.Matth.xij.Hic nõ eijcit demonia ni
ſi in beelzebub pncipe demonioꝝ.Itẽ matt.
xxvij.Alios ſaluos fecit.ſeipſũ nõ põt ſaluũ
facere.Ecce dicunt ipꝫ impotentẽ.cuꝫ tamẽ
adeo potẽs extitit ꝙ pſecutores ſuos ſola vo
ce pſtrauit.Nã cũ interrogaſſet.quẽ queri-
tis.et illi reſpõdiſſẽt.ieſum nazarenũ.et ipſe
dixiſſet.ego ſũ.continuo ceciderũt in terraꝫ.
Aug.Una vox turbã odijs plenã et ferocẽ
armis terribilẽ.ſine vllo telo percuſſit.repu
lit.ſtrauit.ṽtute latentis diuinitatis.Quid
iudicatur⁹ faciet.q̃ iudicand⁹ hoc fecit.q̃d
regnatur⁹ poterit.q̃ mortuus hoc potuit.
¶ Tertio q̃ ad veritatẽ Jo.viij Tu de teipſo
teſtimoniũ phibes.teſtimoniũ tuũ nõ ẽ veꝝ
Ecce q̃a dicũt eũ mendacẽ.cuꝫ tamẽ ipſe ſit
via veritas et vita.Hanc veritatẽ pilat⁹ ſci
re vel audire non meruit.q̃a ipm ḃm verita
tem non iudicauit.Incohauit q̃ſtõe iudiciũ
a veritate.ſed in veritate nõ permãſit.ꝛ ideo
de ṽitate q̃ſtionẽ meruit incohare.ſed non
meruit ſolutionẽ audire.Alia ratio eſt ḃm
aug.q̃re ſolutionẽ nõ audiuit.q̃a cum illã q̃
ſtionẽ feciſſet ſubito venit illi in mentẽ ꝯſue-
tudo iudeoꝝ q̃ ſolebat vn⁹ dimitti in paſcha
et ïdo ſtatim exijt.et ſolutionẽ nõ expectauit
Tertia rõ eſt ḃm Chryſ.q̃a ſciebat ꝙ q̃ſtio tã
difficilis indigebat multo tp̃e ꝛ mĺta diſcuſ
ſione.et ipſe ad liberationẽ xp̄i pperabat.et
ïdo ſtatĩ exiuit.Legit̃ tñ in euãgelio nicode
mi ꝙ cũ pilat⁹ ieſuꝫ interrogaſſet.q̃d eſt veri
tas.ieſus ei reſpondit.Ueritas de celo ẽ.Et
pylatus.In terris nõ eſt veritas.Dicit ei ie
ſus.Quõ poteſt veritas eẽ in terris.q̃ iudi-
cat̃ ab his q̃ poteſtatẽ hñt in terris ¶ Quar
to q̃ ad bonitatẽ.Dicebãt eñi ipm eẽ pecca
torẽ in cord.Joh.ix.Nos ſcim⁹ q̃a h hõ pec
cator eſt.Seductorem in ſmone.lu.xxiij.Cõ
mouit populũ docẽs p vniuerſã iudam.īci
piens a galilea vſq̃ꝫ huc.Legis puaricatorẽ
in opẽ.Joh.ix.Nõ eſt h homo a dõ q̃ ſabba
tũ nõ cuſtodit ¶ Tertio fuit in odoratu q̃r
magnũ fetorẽ ſẽtire potuit in loco caluarie
vbi erant corpa fetida mortuoꝝ.Uñ dr̃ ĩ ſco
laſtica hiſtoria ꝙ caluaries ppe eſt oſ capi
tis humani nudũ.Uñ et q̃a ibi decollaban
tur rei et multa oſſa capitũ ibi aſpſa erãt.di
cebat̃ caluarie loc⁹ vel caluariũ ¶ Quarto
fuit in guſtu.Uñ cũ clamaret ſitio.dederũt
ei acetũ cũ mirra et felle mixtũ vt ex aceto ci
ti⁹ moreret̃.et ipi cuſtodes a cuſtodia citi⁹ li
berarent̃.dr̃ eni crucifixos citi⁹ mori ſi acetũ
bibant.et ex mirra pateret̃ olfactus ꝛ ex felle
guſt⁹.aug.Pro mero replet̃ ſinceritas ace
to.inebriat̃ felle dulcedo .adijcit̃ innocentia
reo.morit̃ vita pro mortuo ¶ Quinto fuit
in tactu.q̃a in oĩbus partibus corpis a plã
ta pedis vſq̃ꝫ ad verticem nõ fuit in eo ſani
tas.de hoc autẽ qualit̃ in omnib⁹ ſenſib⁹ do
lorẽ habuit.di.berñ.Caput angelicis tremẽ
dum ſpiritib⁹ denſitate ſpinarũ pũgit̃.facies
pulcra p̄ filijs hoĩm ſputis iudeoꝝ deturpat̃.
oculi lucidiores ſole caligãt in morte.aures
que audiũt angelicos cant⁹ audiũt pctõꝝ ĩ
ſult⁹.os q̃d docet angelos felle et aceto po
tatur.pedes quoꝝ ſcabellum adoratur q̃ni
am ſanctũ eſt cruci clauo affigunt̃.man⁹ q̃
formauerunt celos ſunt in cruce extẽſe ꝛ cla
uis affixe.corpus ṽberat̃.latus lancea perfo
ratur.Et q̃d plura.Nõ remãſit in eo niſi li
gua vt p peccatorib⁹ exoraret.et matreꝫ diſci
pulo comẽdaret. B ¶ Secundo ei⁹ paſ
ſio fuit ex illuſione deſpecta.Quattuor eniꝫ
vicib⁹ fuit ſibi illuſum. ¶ Primo in domo
anne vbi recepit ſputa.alapas.velatiõꝫ ocu
loꝝ.berñ.Uultum tuũ bone ieſu deſiderabi
lem in quẽ deſiderãt angeli pſpicere ſputis in
q̃nauerunt.manib⁹ pcuſſerunt.velo p deri
ſione operuerunt.nec amaris vulnerib⁹ pep
cerũt ¶ Secundo in domo herodiſ q̃ eũ fa
tuũ et nõ ſane mẽtis eſtimãs.ex eo ꝙ nullũꝫ
ab eo rñſum habere potuerat.p deriſiõe eũ
veſte alba induit.berñ.Tu hõ es et habes ſ
tum d̃ floribus.et ego deus et habeo coro
nam de ſpinis.Tu habes cyrothecas ĩ mãi
bus et ego habeo clauos defixos Tu in albꝭ
veſtibus tripudias.et ego p te deriſ⁹ fui ab
herode in veſte alba.Tu tripudias cũ pedi
b⁹.et ego laboraui cũ meiſ pedib⁹.Tu ĩ cho
reis brachia extẽdis ĩ modũ crucis ĩ gaudi
um et ego ea in cruce extenſa habui in opp
briũ.Ego in cruce dolui et tu ĩ cruce exultas

Tu habes latꝰ aptū et pectꝰ in ſignum vane
glie. et ego latꝰ effoſſuȝ habui ꝓ te. Tū reuer
tere ad me et ſuſcipiā te ¶ Sed q̄re dn̄s tpe
ſue paſſionis corā herode pilato et iudis ſic
tacebat. Hꝰ triplex eſt rō. qa nō erāt dig̃ au
dire ſuā rn̄ſionē. Scd̄a. qa eua peccauerat
ꝑ loq̄citatē. et ido xp̄s voluit ſatiſfacere ꝑ ta-
cīturnitatē. Tertia qa q̄cq̄d reſpōdebat totū ca
lūniabant̄ et d̄prauabant. Tertio in domo
pilati. vbi milites clamidē coccineā circūde
derunt ei. arūdinem in manu ded̄rūt. et co-
ronā ſpineā ſuper caput eiꝰ poſuerūt. et ge-
nu flexo dicebant. Aue rex iudeoꝝ. Illa autē
ſpinea corona d̄r fuiſſe de iūcis marinis. qꝝ
acies nō minꝰ ſpina eſt dura ⁊ penetratiua
Vn̄ et ſanguīnē de capite c̄redit̄ illa corona ſpi
nea extraxiſſe. vn̄ bern̄. Caput illd̄ diuinum
multiplici ſpinarū denſitate vſq3 ad cerebꝝ
confixū eſt. De aīa ſūt tres opiniones vbi. ſ.
aīa ꝑncipalē habeat ſedē. ſ. vl̄ i corde ꝓpt̄ illd̄
de corde exeūt cogitatōeſ male ⁊c̄. vl̄ i ſanguīne
ꝓpter illud. Leuit. Anima omnis carnis in
ſanguīne eſt. Vel in capite propter illd̄. Et in-
clinato capite tradidit ſpūm ⁊c̄. Hanc tripli
cem opinionem iudei ipſo facto vident̄ ſci-
uiſſe. Nam vt eiꝰ animā a corpore euellerēt
queſierūt ipſam in capite. cū ſpinas vſq3 ad
cerebrū infixerūt. Queſierūt in ſanguīne. cuȝ
eiꝰ venas in manibꝰ et pedibꝰ aperuerunt.
Queſierūt in corde. cū eiꝰ latꝰ perforauerūt
Contra has tres illuſiones in paraſceue ꝓ-
mittimꝰ ante reuelationē crucis tres adora
tiones dicentes. Agyos ⁊c̄. q̄ſi ter adorātes.
ter illuſum propt̄ nos ¶ Quarto in cruce.
Math. xxvij. Principes ſacerdotū illudē-
teſ eū cū ſenioribꝰ et ſcrib̄ dicebāt Si rex iſrl̄
eſt. deſcēdat nūc de cruce ⁊ credimꝰ ei. bern̄.
ſuꝑ hūc locū. Interi patiētiā mag̃ exhibꝫ. hu
militatē cōmēdat. obediētiā īplet. caritatē ꝑ
ficit. In his nēpe v̓tutū gēmis q̄ttuor crucis
cornua ornant̄. et ſupeminētior caritas a de
xtris obediā. a ſiniſtris patiētia. radix oīm v̓
tutū hūilitas in ꝓfūdo. Hec oīa q̄ xp̄s paſſꝰ
eſt Bern̄. breuit̄ recolligit dicens. Memor
ero q̄3 diu vixero laboꝝ q̄s ptulit in p̄dican
do fatigationū in diſcurrēdo. vigiliaꝝ i orā-
do. tēptationū in ieiunādo. lacriaꝝ in cōpa

tiēdo. inſidiaꝝ in colloquēdo. poſtremo cō
uicioꝝ ſputoꝝ. collaphoꝝ ſubſānationū cla
uoꝝ exꝓbrationū. ¶ Tertio paſſio eiꝰ
fuit vtilitate multiplici fructuoſa. Cuius vti
litas poteſt eē triplex. ſ. pctōꝝ remiſſio. gratie
collatio. et gl̄e exhibitio. Et hec tria notāt̄ i ti
tulo crucis. qa ieſus q̄ ad p̄mū. nazarenus q̄
ad ſcd̄m. rex iudeoꝝ q̄ ad tertiū. qa ibi erimꝰ
oēs reges. De eiꝰ vtilitate di. aug̃. Culpā de
leuit xp̄s p̄ñtē p̄teritā et futurā Preterita pec
cata tulit ea remittēdo. p̄ñtia hoīes ab eiſ re
trahēdo. futura grām qua vitarent̄ ꝯferēdo
De eꝰ etiā vtilitate d. aug̃. Admiremur g̃tu
lemur. amemꝰ. laudemꝰ. adorēꝰ q̄niā ꝑ re
dēptoris nr̄i mortē. d̄ tenebriſ ad lucē. d̄ mor
te ad vitā. de corruptione ad incorruptiōeȝ
de exilio ad patriā. d̄ luctu ad gaudiū voca
ti ſumꝰ. ¶ Quā vtilis aūt modꝰ redēptio
nis noſtre fuerit. patet ex q̄ttuor rationibus
videlicet qa fuit acceptiſſimꝰ ad placanduȝ
deū. ꝯgruētiſſimꝰ ad curandū morbū. effica
ciſſimꝰ ad attrahendū genꝰ hūanū. pruden
tiſſimꝰ a expugnandū humani generis ini
micū ¶ Primo ergo fuit acceptiſſimus ad
placandū et recōciliandū deū. qa ſicut dicit
anſhel. in li. Cur deus hō. Nihil aſperiꝰ ⁊ dif
ficiliꝰ poteſt hō pati ad honoreȝ dei ſponte
et nō ex debito q̄3 mortē. Et nequaq̄3 magis
homo poteſt ſe dare dō q̄3 cū ſe morti tradit
ad honorē ipiꝰ. ⁊ hē qd̄ d̄r ephe. v. Tradidit
ſemetipſū oblationē et hoſtiam deo in odo
rē ſuauitatis. Qualiter autē fuit ſacrificiuȝ
nos deo placās ⁊ recōciliās di. aug̃. de trini
tate. Quid tam g̃te ſuſcipi poſſet q̄3 caro ſa
crificij noſtri corpꝰ effectū ſacerdotis noſtri
Vt q̄niā q̄ttuor ꝯſiderant̄ in omni ſacrificō
cui offerat̄. qd̄ offeratur. ꝓ quibꝰ offerat̄. ⁊ q̄ſ
offerat. idē ipſe vnꝰ vtriuſq3 mediator ꝑ ſa
crificiū pacis reconcilians nos deo vnū cū
ipſo maneret cui offerebat. vnū in ſe faceret.
ꝓ quibus offerebat. vnus ipſe eēt qui offere
bat et qd̄ offerebatur. ¶ De hoc aūt etiaȝ q̄
liter ꝑ xp̄m ſumꝰ recōciliati dicit idē aug̃. q̄
xp̄s eſt ſacerdos et ſacrificiū. deus et tēpluȝ.
Sacerdos ꝑ quē ſumꝰ recōciliati. ſacrificiū
q̄ ſumꝰ recōciliati. deꝰ cuiꝰ ſū recōciliati. tē
plū in q̄ ſumꝰ recōciliati. Vn̄ quibuſdā hac

recōciliationē paruipēdentibꝰ.aug̃.in ꝑſoā
xp̄i exprobrat dicēs.Cuꝫ eēs inimicus patri
meo recōciliaui te ꝑ me.cū eēſ lōge ego veni
vt redimerem te.cū inter omēs mōtes et ſil:
uas errares queſiui te.inter lapides ⁊ ligna
īueni te.et ne lupoꝝ ferarūqꝫ rapido ore lani
areris collegi te.humeris meis portaui te.
patri meo reddidi te.laboraui ſudaui caput
meū ſpinis oppoſui.manꝰ meas clauis ob:
ieci.lancea latꝰ aperui.tot nō dicam iniuriiſ
ſed aſperitatibꝰ laniatꝰ ſū.ſanguinē meū fu
di.aīam meā poſui vt ꝯiūgereꝫ te mihi ⁊ tu
diuideris a me. B ¶ Scḋo fuit ꝯgru
entiſſimꝰ ad curandū morbuꝫ.Congruitas
autem attendiť ex parte tēpis.ex parte lo:
ci.ex parte modi.Ex parte temporiſ.q̃a adā
factꝰ fuit et peccauit in menſe marcio.feria
ſexta et hora ſexta.et ideo xp̄us pati voluit in
martio.q̃a in die q̄ fuit annūciatuſ fuit ⁊ paſ
ſus.Item in feria ſexta et hora ſexta.Secun
do ex parte loci.q̊niam locꝰ ſue paſſionis tri
pliciter ꝯſiderať.ſ.aut cōmunis.aut ſpecial'.
aut ſingularis.Locꝰ cōmunis fuit terra pro
miſſionis.ſpecialis caluarie locꝰ.ſinglaris
crux. ¶ In loco aūt cōmuni p̄mꝰ homo fu
it formatꝰ.q̃a in partibꝰ illis iuxta damaſcū
in agro damaſceno ḋr fuiſſe formatꝰ.In lo:
co ſpeciali fuit ſepultꝰ.q̃a ibidem vbi xp̄us
paſſꝰ eſt.adam ḋr fuiſſe ſepultꝰ.licet autenti
cū non ſit.cū ſḿ Hieronimū.adam in ebrō
monte ſepultꝰ fuerit.ſicut etiā Joſue.xiij.ex:
preſſe habeť.In loco ſinglari fuit ḋceptꝰ nō
ꝗ in illo ligno in q̊ xp̄s paſſꝰ eſt adam fuit ḋ
ceptꝰ.ſed ꝑ tanto ḋr.q̃a ſicut adam deceptꝰ
fuit in ligno ita xp̄s paſſꝰ fuit in ligno.In q̄
dā tamē hiſtoria grecoꝝ ḋr ꝗ in eoḋ.Tertio
ex ꝑte modi curādi.q̊ q̄dē modꝰ fuit ꝑ ſilia ⁊
ꝑ ꝯtraria.Per ſilia q̊niā ſicut dicit aug̃.i.li.
ḋ doctrina xp̄iana.Per feminā deceptꝰ.ꝑ
feminā natꝰ.Homo homines.mortal' mor
tales.morte mortuos liberauit.Ambro.Ex
t̄ra v̄gine adā.xp̄ſ ex v̄gīe.Ille ad imaginē di
ħ imago di.Per mulierē ſtultitia.ꝑ mulierē
ſapientia.Nudꝰ adam.nudꝰ xp̄s.Mors ꝑ
arborē.vita ꝑ crucē.In ḋſerto adam.in ḋſer
to xp̄s.Per ꝯtraria q̊niam p̄mꝰ hō ſḿ gg̃.
peccauerat ꝑ ſupbiā inobedientiā et gulaꝫ.

Uoluit enī aſſimilari deo ꝑ ſcie ſublimitatē.
trāſgredi precepti di limitē.et guſtare pomi
ſuauitatē.Et q̊niā curatio habet fieri ꝑ ꝯtra
riuꝫ.ideo iſte modꝰ ſatiſfaciendi ꝯgruentiſſi
mꝰ fuit.quia fuit ꝑ humiliationē.diuine vo
lūtatis impletionē et afflictionē.De his tri:
bus ad Phil'.ij.Humiliauit ſemetipm̄.q̊
ad p̄mum.factus obediens.quo ad ſcḋꝫ.vſ
qꝫ ad mortem.quo ad tertiū. E ¶ Tertō
fuit efficaciſſimuſ ad attrahēdū genꝰ huma
nū.Nūquid ei ſaluo libertatis arbitrio ma
gis ad amorē ſuū et fiduciam genꝰ hūanuꝫ
attrahere potuit.Qualiter autem ꝑ hoc ad
amorem nos attrahat dicit bern̄.Sup om
nia reddit te amabilē bone ieſu calix queꝫ bi
biſti opꝰ redemptionis noſtre.Hoc omino
amorem noſtrum facile vendicat totuꝫ ibi.
hoc eſt qḋ noſtrum amorem et blandiꝰ alli
cit.et iuſtius erigit et citius ſtringit.et vehe
mentius afficit.Etenīꝫ vbi te exinaniſti vbi
te naturalibꝰ radiis exuiſti.ibi pietas magiſ
emicuit.ibi caritas plꝰ euulſit.ibi g̃tia ā̄pliꝰ
radiauit.Qualiter autē ad fiduciam ḋr ro.
viij.Qui etiam ꝓ ꝓo filio ſuo nō pepercit.ſꝫ
ꝑ nobis omnibꝰ tradidit illum.q̊modo nō
etiā omnia cū illo nob̄ donauit.De ħ etiaꝫ
Bern̄.Quis nō rapiať ad ſpeꝫ īpetrandi fi:
duciā.q̄ eiꝰ attēdit corꝑis diſpoſitionē.vidlꝫ
caput inclinatū ad oſculū.brachia extēſa ad
amplexū.manꝰ ꝑforatas ad largiendū.latꝰ
apertū ad diligēdū.pedū affixionē ad nobiſ
cū cōmanendū.corꝑis extēſionē ad ſe totuꝫ
nob̄ impēdēdū F ¶ Quarto fuit prudē
tiſſimꝰ ad expugnādū hūani generis inimi
cū.Job.xxvj.Prudētia eiꝰ ꝑcuſſit ſupbum.
Et vltimo.Nūquid poteris cape leuiathā
hamo.Chriſtꝰ enī hamū ſue diuinitatis ab
ſconderat ſub eſca hūanitatis.Et dyaboluſ
capere volens eſcam carnis.captꝰ eſt ab ha
mo diuiītatiſ.De hac prudēti captione dicit
aug̃.Uenit redēptor et victꝰ eſt ḋceptor.Et
q̄d fecit redēptor captiuatori nrō.Tetendit
muſcipulā crucē ſuā.poſuit in ea eſcā ſāgnē
ſuū.Ipſe aūt voluit fundere ſangnē nō ḋbi
toris.ꝓpť qḋ receſſit a ḋbitoribꝰ.Huiuſmōi
debitum apoſtolꝰ vocat cyrographū qḋ q̄
dē xp̄ſ tulit et cruci affixit De q̄ cyrographo

dic aug̃. Eua peccatū a dyabolo mutuauit
cyrographum ſcripſit. fideiuſſoꝛem dedit. et
vſura poſteritati creuit. Tūc enim a dyabo
lo peccatū mutuauit. quando contra prece-
ptum dei. ſue praue iuſſioni vel ſuggeſtioni
conſenſit. cyrographū ſcripſit. quando ma-
num ad pomum vetitum poꝛrexit. fidiuſſo
rem dedit. quando adam peccato conſenti-
re fecit. et ſic vſura peccati poſteritati creuit.

¶ Contra igitur contēnentes hanc redem-
ptionem qua nos d̄ inimici poteſtate redu
xit herī. exprobrando dicit ī perſona chriſti.
Popule meus ait dn̄s. quid tibi facere po
tui et non feci. Quid cauſe ē ꝙ inimico meo
magis libꝫ ſuire q̄ꝫ mihi. nec ille creauit voſ
ſed nec paſcit. Si parua hec videntur igra-
tis non ille ſed ego redemi vos. Quo precō
Nō vtiqꝫ auro coꝛruptibili vel argento. nō
ſole aut luna. nō ſaltem angeloꝝ aliquo. ſed
ꝓpō vos cruoꝛe redemi. Ceterū ſi neqꝫ taꝫ
multiplici iure debituꝫ eſt a vobis elicere fa
mulatū. obmiſſis omnibus. mecū ſaltem ex
denario diurno conuenite. ¶ Et q̄a ī moꝛ
tem xp̄m tradiderūt. iudas per auariciaꝫ. iu
dei ꝑ īuidiam. pilatus per timoꝛem. ideo vi
dendū eēt de pena a dō his īflicta merito hꝰ
peccati. Sed de pena et oꝛigine iude inueni
es in legenda ſancti mathie. de pena et exci
dio iudeoꝝ in legēda ſancti iacobi minoꝛis
De pena autem et oꝛigine pilati in q̄daꝫ hi
ſtoꝛia licet apocrifa ſic legitur. ¶ Fuit
quidam rex noīe tirus. q̄ quādam puellam
noīe pilaꝫ filiā cuiuſdaꝫ molendinarij noīe
atus carnaliter cognouit. et de ea filiū gene
rauit. Pila autē ex nomine ſuo ⁊ noīe patꝛs
ſui qui dicebatur atꝰ. vnū nomē cōpoſuit. ⁊
nato puero impoſuit nomē pilatus. Cū au
tem pilatꝰ tres annos haberet ipꝫ pila ad re
gem trāſmiſit. Habebat autem rex filiū d̄ re
gīa ꝯiuge ſua q̄ fere pilato coetaneꝰ vidēbat̄
Iſti dū annos diſcretionis attigiſſent. ſepiꝰ
luctamine pugna et funda ad inuiceꝫ collu
debant. Sed regis legitimꝰ filius vt genere
erat nobilioꝛ. ſic in omni loco pilato inueni
ebatur ſtrenuioꝛ. et omni genere certaminiſ
aptioꝛ. Ob hoc pilatuſ inuidie liuoꝛe cōmo
tus et felleo doloꝛe ſtimulatus fratrem ſuū
latenter occidit. Qđ rex audiens. vehemen
ter doluit. et cōcione conuocata q̄d de ſcele
rato ⁊ homicida faciendū ſit filio requiſiuit
Qui eum omnes. reū moꝛtis eē vnanimiē
acclamauerunt. Rex autem ad ſe reuerſus
iniquitatē iniquitate noluit duplicare. ſꝫ ipꝫ
pro tributo qđ annuatim debebat romaniſ
obſidē miſit. tum volens innoxiuſ eē ab oc
ciſione filij. tum a tributo romanoꝛum cupi
ens liberari. Tūc enim tempis erat rome fi
lius regis francie. queꝫ ſimiliter rex miſerat
romam pro tributis. Huic pilatus aſſocia
tus. cum ſe ab eo moꝛibꝰ et induſtria precel
li videret. eum inuidie ſtimuliſ agitatus oc
cidit. Sed cum romani quid de eo faciēdū
eēt inq̄rerent dixerunt. Hic ſi ſuperuixerit q̄
fratrē necauit. obſidem iugulauit. reipubli
ce plurimum vtilis erit. ⁊ colla ferociū hoſti
um ferox ipē domabit. Dixerūt ergo. Cum
reus moꝛtis habeatur in pontos inſulā gē
tibus illis que nullum patiuntur iudiceꝫ. iu
dex preficiatur. ſi foꝛte eius nequicia ipoꝛuꝫ
contūacia edomet̄. ſi non qđ meruit patiat̄
Miſſus igit̄ pilatus ad gentem ferocē et ſu
oꝝ iudicū peremptriceꝫ. nō inſciꝰ ad quos
miſſus ſit. et q̄ꝫ pendula vite ſue ſentētia. ta
cite rem conſiderās vitam ſeruare voluit. ⁊
genteꝫ neq̄ꝫ ipē minis et pꝛomiſſis ſupplicio
et pꝛecio penitus ſubiugauit. Qui igitur tā
dure gentis victoꝛ extitit. a pōtos inſula pō
tius pilatus nomen accepit. Herodes autē
hominis illius induſtriam vt audiuit. vſu
tijs eius congaudens. ipē vſutus eum ad ſe
muneribꝰ et internūcijs inuitauit. et ſuꝑ iu
deam et hierl'm poteſtatem et vicem ſuaꝫ ei
tradidit. Qui cū pecuniam innumerabileꝫ
congregaſſet. neſciente herode romā adijt.
et infinitam pecuniaꝫ tiberio imperatoꝛi ob
tulit. et ab eo ſibi dari qđ ab herode tenebat
muneribus impetrauit. Huiuſcemodi cau
ſa facti ſunt inimici pilatus et herodes quo
ad vſqꝫ tempoꝛe paſſioniſ domini eum ſibi
reconciliauit. eo ꝙ dn̄m ad ſe miſit. Alia cā
inimicicie aſſignatur in hiſtoꝛia ſcolaſtica.
Quidam enim ſe filium dei faciēs m̄ltoſ de
galileis ſeduxerat. q̄s cū ī garizim deduxiſ
ſet vbi dixerat ſe aſcēſurū in celū ſuꝑuenēs

pilatus ipſū cū omnibus occidit.timens ne
ſimiliter iudeos ſeduceret.Ob hoc facti ſūt
inimici.quia herodes preſidebat galileis Et
vtraqꝫ cauſa potuit eē vera ¶Cū autē pi
latus dn̄m iudeis crucifigendū tradidiſſet.
timens tamē offenſam tiberij ceſaris.eo ꝙ
cōdemnaſſet ſanguiem inocentē.quēdaꝫ ſi-
bi familiarem pro ſui excuſatione ad ceſareꝫ
deſtinauit.Interea cū tiberius morbo gra-
ui teneretur.nunciat̄ eidem ꝙ hieroſolimis
q̄dam medicus eēt.qui oēs morbos ſolo v̄-
bo curaret.neſciens ꝙ eum pilatus et iudei
occidiſſent.Dixitqꝫ voluſiano ſibi priuato.
Vade citius trās ꝑtes marinas diceſqꝫ pi-
lato vt hunc medicum mihi mittat.q̄ me ꝑ
ſtine ſanitati reſtituat.Cum autē ille ad pila
tum veniſſet.⁊ mandatū impatoris expoſu
iſſet eidem.territus pilatus.xiiij.dierꝫ indu-
cias poſtulauit.Infra quod ſpaciū duꝫ vo
luſianus quādam matronaꝫ que fuerat fa
miliaris ieſu noīe veronicā vbi nā xp̄us ieſꝰ
inueniri poſſet interrogaſſet ait.Heu domi
nus meus et deus meus erat.quē pilatꝰ ꝑ i
uidiam traditum.cōdēnauit.et crucifigi ꝑ
cepit.Tunc ille nimis dolēs ait.Vehemen
ter doleo.quia quod mihi dn̄s meus iuſſe
rat explere non valeo.Cui veronica.Domi
nus meus cuꝫ predicādo circuiret.et ego eꝰ
p̄ſentia nimis inuite carerē volui mihi ipi
us depingi imaginē.vt dum eius ꝑuarer p̄
ſentia mihi ſaltē preſtaret ſolatiuꝫ imaginis
ſue figura.Cūqꝫ lintheum pictori deferrē pin
gendum dn̄s mihi obuiauit.et quo tēderē.
requiſiuit.cui cū vie cauſā aperuiſſem.a me
petijt pānū.⁊ ipuꝫ mihi venerabili ſua facie
reddidit inſignitū.Imaginis ergo huiꝰ aſpe
ctū ſi dn̄s tuus deuote intuebitur continuo
ſanitatis bn̄ficio potiet̄.Cui ille.Eſt ne hu
iuſmodi imago auro vel argēto cōpabilis.
Cui illa.Nō.ſed pio affectu deuotionis.Te
cū igitur proficiſcar.et vidēdaꝫ ceſari imagi
nē offerā.⁊ reuertar.Venit igitur voluſianꝰ
cū veronica romā.dixitqꝫ tiberio impatori.
Ieſuꝫ a te diu deſideratum pilatus ⁊ iudei iniu
ſte morti tradiderūt.⁊ ꝑ iuidiaꝫ crucis pati
bulo affixerūt Venit igitur matrona quedā
mecū ipius ieſu imaginem offerēs.quā ſi de
uote proſpexeris.mox ſanitatis tue bn̄ficiū
obtinebis.Ceſar igitur pānis ſericis viā ſter
ni fec.⁊ imaginē ſibi p̄ntari ꝑcepit Qui mox
vt eaꝫ fuit intuitus.ſanitatē p̄ſtinaꝫ ē aſſecu
tus.Pōtius igitur pilatꝰ iperio ceſaris ca
pitur ⁊ romā ꝑducitur.Audiens ceſar pila
tuꝫ aduenisſe nimio furore cōtra eū repletꝰ.
eum ad ſe adduci fecit.pilatus autē tunicaꝫ
domini icōſutilē ſecū detulit quaꝫ idutaꝫ co
raꝫ ipatore ꝑtauit.Mox vt ipator eū vidit.
oēꝫ irā depoſuit.⁊ ei protinus aſſurrexit.nec
ſibi dure in aliquo loqui p̄ualuit.et qui ī eiꝰ
abſētia videbatur taꝫ terribilis ⁊ ferus.nūc in
eius p̄ſētia iuenitur quodāmodo māſuetꝰ.
Cūqꝫ eū licentiaſſet mox contra eū terribilē
excādeſcit ſe miſerꝫ clamās ꝙ ei furorē ſui pe
ctoris minime oſtēdiſſet.Statiqꝫ eū reuocari
fecit.iurās ⁊ conteſtās ꝙ filius mortis eēt.
nec ꝓbās ſit eū viuere ſuper terraꝫ.Qui vt eū
vidit.cōtinuo eū ſalutauit.⁊ oēꝫ animi fero
citatē abiecit.Mirantur omnes.mirabat̄
⁊ ipe ꝙ ſic cōtra pilatū dū abeēt excādeſceret
⁊ dū p̄ñs eēt nil ei aſpe loqui poſſet.Tandē
diuino nutu vel forte alicuius xp̄iani ſuaſu
ipm illa tunica expoliari fecit.⁊ cōtra euꝫ p̄
ſtinaꝫ animi ferocitatē mox reſūpſit.Cunqꝫ
de hi ipator plurimū miraret̄.dictū eſt ſibi ꝙ
illa tunica fuiſſꝫ dn̄i ieſu.Tūc ipator ipm in
carcerē recipi iuſſit.donec ſapientū cōſilio de
liberaret q̄d de eo fieri opteret.Data eſt igi
tur i pilatū ſn̄ia vt morte turpiſſima dānare
tur.Audiēs hoc pilatus cultello ꝓpo ſe ne
cauit.⁊ tali morte vitā finiuit Cognita ceſar
morte pilati dixit vere mortuꝰ ē morte turpiſſi
ma.cui manꝰ ꝓpa nō pepcit.Mole igit̄ igē
ti alligatur.⁊ i tiberi fluuiū imergit̄.Sp̄us
vero maligni ⁊ ſordidi corpi maligno ⁊ ſordi
do cōgaudētes.⁊ nūc i aq̄s.nūc i aere rapiē
tēs.mirabiles iundatōnes i aq̄s mouebāt.
⁊ fulgura tēpeſtates tonitrua ⁊ grādines in
aere terribiliter generabāt.ita vt cūcti timore
horribili tenerētur.Quapp̄t romani eū a ti
beris fluuio extrahētes deriſionis cauſa ipm
vigēnā deportauerūt.⁊ rodano fluuio imerſe
rūt Vigēna eni dr̄ q̄ſi via gehēne.q̄a erat tūc
locꝰ maledictōis.vl̄ potiꝰ dr̄ biēna eo ꝙ vt dr̄
biēnio ſit cōſtructa.Sꝫ ibi neqꝫ ſp̄us nō deſu

erũt. ibidẽ eadẽ operantes. Hoĩes ergo illi tã
tã ĩfeſtatõnez demonũ nõ ferẽtes vas illud
maledictõnis a ſe remouerũt. ⁊ illđ ſepelien
dum loſanne ciuitatis territorio commiſe
rũt. Qui cum nimis p̄fatis infeſtatõnibus
grauarent̃. ipm a ſe remouerũt. ⁊ in quodã
puteo mõtibꝰ circũſepto imerſerunt. vbi ad
huc relatione q̃rũdaꝫ quedã dyabolice ma
chinationes ebullire vident̃. Hucuſqꝫ ĩ p̄di
cta hiſtoria apocrifa legit̃. Que vtrũ recitan
da ſit lectoris iudicio relinquat̃. ¶ Nota tñ
qꝛ ĩ hiſtoria ſcol. legit̃ ꝙ pilatꝰ a iudeis accu
ſatus ē apđ tiberiũ de violẽta innocẽtuꝫ int̃
fectõne. ⁊ q̃a iudeis reclamãtibꝰ imagĩes gẽ
tiliũ in tẽplo ponebat. ⁊ q̃a pecuniaꝫ repoſi
tam ĩ corbonã in ſuoſ redegerat vſus ĩde fa
ciẽs aq̄ductũ in domũ ſuã. Et ꝑ his oĩbꝰ de
portatus eſt lugdunũ ĩ exiliũ vnde oriundꝰ
fuerat. vt ibi in opprobriũ gẽtis ſue moreret̃.
Potuit eẽ ſi tñ illa hiſtoria cõtinet veritatẽ
quia p̄mo iam edictũ dederat vt lugdunuꝫ
in exiliũ deportaret̃. et ꝙ ante reuerſionẽ vo
luſiani ad ĩpatoreꝫ ibi fuerit deportatꝰ. Sed
poſtmodũ tiberiꝰ audiẽſ qualiter xp̄m occi
diſſet. ip̄m de exilio educi ⁊ ad ſe romã addu
ci fecit. Euſebiꝰ autẽ et beda in ſuis cronicis
nõ dicũt ip̄um in exiliũ relegatũ ſed tantũ ꝙ
in m̃ltas calamitates incidẽs ꝓpria manu
ſe peremit.

De feſtiuitatibus que occurrunt infra tempus reconciliationis.

Dicto de feſtiuita
tibus que occurrũt infra tempus
deuiationis qđ incepit ab adam et
durauit vſqꝫ ad moyſen. qđ tẽpꝰ repñtat ec
cleſia a ſeptuageſima vſqꝫ ad paſcha. Seq̃t
videre de feſtiuitatibꝰ q̄ eueniũt infra tẽpuſ
recõciliatõnis. qđ tẽpꝰ repreſẽtat eccl̃ia a pa
ſcha vſqꝫ ad octauã penth.

LII. A

De reſurrectione chriſti.

Reſurrectio chriſti
tertia die a paſſiõe ipiꝰ fca ē. Circa ãt ipaꝫ re
ſurrectõꝫ dñicã ſeptẽ ꝑ ordinẽ ſũt ꝯſideranda
Primo q̃liter verꝝ ſit ꝙ tribꝰ diebꝰ ⁊ tribꝰ no
ctibꝰ in ſepulcro iacuit. et in tertia die reſur
rexit. Secundo quare nõ ſtatĩ vt mortuꝰ eſt
reſurrexit. ſed vſqꝫ in diẽ tertium expectauit.
Tertio qualit̃ reſurrexit. Quarto q̃re reſur
rectionẽ ſuã accelerauit. nec vſqꝫ ad genera
leꝫ reſurrectiõꝫ diſtulit. Quinto ꝓpter q̄đ re
ſurrexit. Sexto q̃tiẽs apparuit reſurgẽs. Se
ptimo q̃lit̃ ſctõs p̄rẽs q̄ erãt ĩ limbo ĩde edu
xit ⁊ q̄đ ibi egit. ¶ Circa p̄mũ notãdũ ꝙ xp̄s
tribꝰ diebꝰ et tribꝰ noctibꝰ in ſepulcro fuiſſe
dr̃. ſcḋm aug̃. ꝑ ſinodochẽ. vt p̄ma dies accipi
atur ſcḋm ꝑtẽ ſui poſtremã. ſecũda dies ſcḋm ſe
totã ⁊ integrã. tertia ſcḋm ꝑtẽ ſui p̄mam. ⁊ ſic
erunt tres dies. Et q̃libet hoꝝ dierũ ſuã no
ctẽ habuit p̄cedẽtẽ. Tũc enĩ ſcḋm bedã muta
tus ē ordo et curſus dierũ ac noctiũ. Antea
enĩ dies p̄cedebãt ⁊ noctes ſeq̃bant̃. pꝰ paſ
ſionẽ autẽ hͦ ordo mutatꝰ eſt. ita ꝙ noctes p̄
cedũt et dies ſequunt̃. Et hͦ miſterio ꝯgruit
q̊nĩã hõ p̄mo đ die gratie cecidit in noctem
culpe. ꝑ xp̄i autẽ paſſionẽ ⁊ reſurrectionẽ de
nocte culpe rediijt ad dieꝫ gratie. ¶ Circa ſe
cũdũ ſciendũ eſt ꝙ cõueniẽs fuit vt nõ ſtatĩ
qñ mortuꝰ fuit xp̄s reſurgereꝫ. ſꝫ vſqꝫ in dieꝫ
tertiũ expectaret ꝓpt̃ q̃nqꝫ rõnes. ¶ Prio
pter ſignificationẽ. vt. ſ. ex hͦ ſignificaret ꝙ lux ſue
mortis curauit nr̃ã duplã mortẽ. ⁊ iõ vna
die integra et duabꝰ noctibꝰ iacuit in ſepul
cro vt ꝑ diẽ intelligat̃ lux ſue mortis. ꝑ duas
noctes noſtra duplex mors. Et hãc ratõneꝫ
aſſignat glo. ſup illđ. lu. xxiiij. Oportuit xp̄m
pati ⁊c. ¶ Scḋo ꝓpt̃ ꝓbatõꝫ. q̃a ſic in ore du
oꝝ vl' triũ teſtiũ ſtat oẽ vbũ. ſic ĩ tribꝰ diebꝰ ex
ꝑit q̃s oẽ factũ. ⁊ iõ vt mortẽ hñ ꝓbaret ⁊ ſe ꝓ
baſſe oñderet. tribꝰ diebꝰ iacere voluit ĩ ſepl
cro ¶ Tertio ꝓpt̃ ſue ꝑtãtiſ oñſionẽ. qꝛ ſi ſta
tiꝫ reſurrexiſſꝫ. ñ vidr̃et ꝑtãtẽ hrẽ ponẽdi aĩaꝫ
ſuã ſicut reſurgẽdi. Et hͦ rõ videt̃ tãgi. j. corꝝ.
xv. ſup illo. q̊nĩã xp̄s mortuꝰ ē. ⁊c. Ideo inq̃t đ
morte p̄mittit̃. vt ſic v̄a mors oñdit̃. ita v̄a re
ſurrectio oñdat̃. Quarto ꝓpt̃ reſtaurãdoꝝ
p̄figuratiõnẽ. Hãc rõꝫ aſſignat pe. rauẽñ. d.
Tres dieſ voluit eẽ ſue ſepult̃e. q ĩ celo ſũt re
ſtauraturꝰ. q ĩ terra reparaturꝰ q apud inſe

ros redemptur⁹. ¶Quinto ppt̄ triplicis ſta
tus iuſtoꝝ repñſentationē. Hanc rōnem aſſi
gnat greg. ſuper ezech. di. Sexta feria xp̄us
paſſ⁹ eſt. ſabbato q̄euit in ſepulcro. dñico au
tē die reſurrexit a morte. Preſēſ aūt vita ad
huc nob ſexta feria eſt. q̄a i anguſtijs ꝛ dolo
rib⁹ cruciamur. Sȝ ſabbato quaſi i ſepulcro
q̄eſci⁹ q̄a reqeȝ aīe p⁹ morte iuenie⁹. Dñi
co autē die a ꝯditiōe octauo. cū corpe a mor
te reſurgim⁹. et in gl'a aīe etiā cū carne gau
demus. Dolor ergo nos in ſexta feria. reqeſ
in ſeptima. et gl'a excipit in octaua. Hec gre
go. ¶Circa tertiū. ſ. q̄liter reſurrexit. Notā
dum q̄ p̄mo ſurrexit potent. q̄a v̄tute ꝓpa
Joh. x. Ptātē habeo ponēdi aīam meā et
iteꝝ ſumendi eā. Joh. ij. Soluite templum
h ꝛ in trib⁹ diebus excitabo illud. Secūdo
feliciter. q2 depoſita omni miſeria. Mat. xx
vj. Poſtq̄ȝ aūt reſur. p. v. in gali. Galilea int̄
pretatur trāſmigratō. Chriſt⁹ ergo q̄n ſurre
xit in galileā p̄ceſſit. q2 de miſeria ad gloriā
de corruptiōe ad incorruptōnē trāſiuit. Leo
papa. Poſt paſſionem xp̄i ruptis vinculis
mortis. infirmitas in virtutem. mortalitas
in eternitatem. contumelia tranſijt in gloriā
Tertio vtiliter. quia capta preda. hiere. iiij.
Aſcendit leo de cubili ſuo et predo gētium
ſeleuauit. Itē Joh. Cū exaltat⁹ fuero a terra
oīa traham ad meipm̄. i. Cū exaltat⁹ fuero
a terra aīam meā. ſ. educēdo de limbo et cor
pus de ſepulcro. oīa tra. ꝛc. Quarto mirabi
liter. quia remanēte clauſo ſepulchro. Sic
enim exiſtente clauſo matris vtero exiuit. et
ad diſcipulos ianuis clauſis intrauit. ſic ni
mirum exiſtēte clauſo ſepulcro inde exire po
tuit. Unde legit in hiſtoria ſcolaſtica q̄ cui
dā mōacho ſc̄ti laurētij rome extra muros
anno ab incarnatione dñi milleſimo. cxj. mi
ranti de cingulo ſuo quo accinctus erat in
ſoluto piecto ante illum. vox in aere ē facta
Sic potuit xp̄s clauſo exire ſepulcro. Quin
to veraciter quia ī corpe vero ꝛ ꝓprio. Sex
autē modis ſe vere reſurrexiſſe ꝓbauit. Pri
mo per angelum. qui nō mentit. Secundo
p frequētē apparitionē. Per h duo oñdit ſe
vere reſurrexiſſe. Tertio p comeſtionē. p qd
probauit q̄ non arte magica. Quarto p pal
pationē. p qd ꝓbauit q̄ in vero corpe. Quin
to p cicatricū oſtēſionē. p qd ꝓbauit q̄ in eo
dē corpore in q̄ mortu⁹ fuit. Sexto p dom⁹
clauſ ianuis ingreſſionē. p qd oñdit q̄ glifi
cat⁹ ſurrexit. Hec enī omnes dubitationes
circa xp̄i reſurrectionē videnſ fuiſſe in diſci
pulis. Sexto ſurrexit immortalit. q̄a nunq̄ȝ
de cetero moritur⁹. Ro. vj. Chriſt⁹ reſurgēs
ex mortuis iam nō moritur. ꝛc. Dicit tñ dyo
niſi⁹ in ep'la ad demophilū. xp̄m etiā p⁹ aſcē
ſionē cuidā ſancto viro nomie carpo dixiſſe
Parat⁹ ſū rurſus pro hoībus ſaluādis pati
Per qd videt ſi poſſibile eēt adhuc p homi
nibus mori parat⁹ eēt. Retulit enī p̄dict⁹
carp⁹ vir mire ſācitatis beato dyoniſio. vt
in eadē ep'la ꝯtinet. q̄ cū q̄daȝ infideliū fide
lem quendā puertiſſet. adeo carp⁹ moleſte
tulit. vt ex hoc infirmitatē incurreret. Tante
autē ſācitatis erat. vt nūq̄ȝ celebraret q̄n ſi
bi celeſtis viſio inferret. Sed cuȝ p vtriuſq̄ȝ
ꝯuerſione orare deberet. deū tñ q̄tidie exora
bat vt cōbuſtione q̄daȝ amboꝝ ſimul īmiſeri
cordiē abrūpet vital. Et ecce circa noctis me
diū dū euigilaret. et hāc oratiōȝ faceret ſubi
to dom⁹ in qua erat ī duo diuiſa fuit. ꝛ que
dā fornax immenſa ibidē apparuit. Reſpici
enſq̄ȝ ſurſum vidit celum aptum. et ibidem
ieſum circūdatum multitudine angeloꝝ.
Deinde iuxta fornacem p̄dicti duo viri tre
muli ſtare cernunt. qui a ſerpentibuſ de for
nace ꝓcedentibus morſibus et inuolutio
nibus violenter in fornacem trahebantur
nec nō a quibuſdā alijs viris īpingebant. h
vidēs carp⁹. adō ī iſtoꝝ vīdicta delectabat.
vt ſupiorē quidē viſionē intueri ꝯtemneret. et
in hoꝝ vindictā tot⁹ intētus maneret. ita q̄
plurimū moleſte ferebat q̄ in fornacē nō ci
to cadebāt. Tādem cū difficulē in celū reſpe
xiſſet. et predictā viſionē vt pius vidiſſet. ecce
ieſus hominū illoꝝ miſtus. ex ſuperceleſti
throno ſurrexit. et vſq̄ȝ ad illoſ cum multitu
dine angeloꝝ deſcendens manū extendit. et
īpos eripuit. Dixitq̄ȝ ieſus carpo. Manu
extenta pcute ꝯtra me. de cetero enīȝ parat⁹
ſum rurſ⁹ p hoībus ſaluandis pati. et h mi
hi amicū nō q̄ alij peccēt hoīeſ. Hac aūt viſi
onē quā recitat dyo. gratia h⁹ vbi poſuim⁹.

C ¶ Circa q̄rtū quare nō expectauit cū alijſ
reſurgere. q̄n. ſ. fiet generalis reſ͛rectio. Sci-
endū eſt ꝙ ꝓpter tres ratōnes noluit differ-
re ¶ Primo ꝓpter corp̄is dig̃tatez. Cū enī
illō corp⁹ eēt digniſſimū ex eo ꝙ erat deifica-
tū ſiue diuitati vnitū. nō fuit decens vt tam
diu ſub puluere iaceret. vnd̄ p̄s. Nō dab̄ ſā-
ctū tuū. i. corp⁹ ſanctificatū. i. deificatū. vide-
re corruptionē. Item p̄s. Surge dñe in req̄-
em tuā tu et archa ſanctificatōis tue. Et vo-
caẗ archa ſanctificatōis corp⁹ illō qd̄ fuit cō-
tentiuū diuitatis ¶ Secūdo ꝓpter fidei fir-
mitatē. Si enī tūc nō ſurrexiſſet fides periſſet
nec verū deū eū aliq̄s credidiſſet. qd̄ patz ex
hoc ꝙ in paſſione excepta beata v̄gie oēs fi-
dē amiſerūt. ſed cog̃ta reſ͛rectōne ipam recu-
perauerūt. j. cor. xv. Si xp̄ſ nō reſurrexit vana
eſt fides noſtra ¶ Tertō ꝓpter noſtre reſur-
rectōis exēplaritatez. raro enī īueniret q̄ re-
ſurrectōnē futurā ſperaret. niſi eaz in exēplo
p̄ceſſiſſe videret. Et ꝓpt̄ h̄ d. apl̄s. Qz ſi xp̄s
reſurrexit et nos reſurgē⁹. Quia e⁹ reſ͛rectō
eſt cā exēplaris nr̄e reſurrectōnis. Greḡ. Ex-
emplo dñs mōſtrauit qd̄ p̄miſit i p̄mio. vt
ſicut oēs ipm reſurrexiſſe fideles cognoſce-
rent. ita i ſeipſ̄ i fine mūdi p̄mia reſ͛rectōnis
ſperarēt. Idē. Nō pl⁹ q̄z triduanā eē mortez
voluit. ne ſi i illo reſurrectō differreẗ i nob̄ oī-
no deſperareẗ. Ideo habem⁹ ſpem reſ͛rectō-
nis noſtre ꝯſiderata gl̄a capitis noſtri.
¶ Circa q̄ntū. ſ. ꝓpter q̄d reſ͛rexit. ſciendū ꝙ
ꝓpter q̄ttuor magnas vtilitates nr̄as ſurre-
xit. Eſt enī e⁹ reſurrectō op̄ans iuſtificatōez
peccatoꝝ. docēs nouitatem moꝝ. generās
ſpez de receptōne remunerādoꝝ. et cauſans
reſ͛rectōnē oīm. De p̄mo ro. iiij. Tradit⁹ eſt
ꝓpter delicta noſtra et reſ͛rexit ꝓpter iuſtifi-
catōnē noſtram. De ſecūdo. Ro. vj. Sicut
xp̄s reſ͛rexit a mortuis p̄ gl̄am patris. ita et
nos in nouitate vite ābulemus. De tertio. j.
pet. ij. Qui ꝓpter magnā miſcd̄iam ſuam re-
ſuſcitauit nos in ſpem vite p̄ reſ͛rectōnē xp̄i
a mortuis. De q̄rto. j. Cor. xv. Chriſt⁹ dñs
reſ͛rexit a mortuis p̄micie dormiētiū. q̄niā q̄-
dē p̄ hoiez mors. et p̄ hoiem reſ͛rectō mortu-
orū. ¶ Et notādū ꝙ ſicut patz p̄ p̄dicta. xp̄s
in ſua reſurrectōne q̄ttuor habuit propria.

¶ Primū eſt ꝙ noſtra reſurrectio vſq3 i fi-
nem differtur ſua vero die tertia celebrata ē
Secundum. quia nos per illum reſurgim⁹
ille vero per ſe. Und̄ Ambroſius. Quomo-
do potuit adiutoriū ſui corporis querere ſu-
ſcitandi. q̄ alios ſuſcitauit. Tertiuz eſt quia
nos incineramur. ſed corp⁹ eius incinerari
non potuit. Quartum eſt quia ſua reſurre-
ctio eſt noſtre reſurrectōnis cauſa efficiens
exemplaris ⁊ ſacramentalis. De prima cau-
ſa Gloſa ſuper Pſal. Ad veſperum demo-
rabitur fletus ꝛc. Reſurrectio chriſti eſt cau-
ſa efficiens reſurrectionis anime in preſenti
et corporis in futuro. De ſecūda. j. Corinth.
xv. Si chriſtus reſurrexit ꝛc. De tertia. Ro.
vj. Ut quomodo chriſtuſ ꝛc. B ¶ Cir-
ca ſextū. ſcilz q̄tiens reſurgēs apparuerit no-
tandū eſt ꝙ ip̄a die reſurrectōis apparuit q̄n-
q3 vicib⁹. et alijs dieb⁹ ſeq̄ntib⁹ etiam q̄nq3
vicib⁹ ¶ Primo eniz apparuit marie ma-
gdalene. Ioh. xx. Itez mar. vltimo. Surgēſ
ieſ⁹ mane prima ſabbati apparuit p̄mo ma-
rie magdalene ꝛc. q̄ tipū gerit penitentiū. vo-
luit autez p̄mo apparere marie magdalene
q̄nq3 de cauſ̄ ¶ Primo q̄a ardenti⁹ dili-
gebat. Luc. vij. Dimiſſa ſūt ei peccata mł̄ta
q̄niā dilexit mł̄tū. ¶ Secūdo vt oſtēderet
ſe mortuū pro peccatorib⁹. Math. ix. Nō
veni vocare iuſtos ſed peccatores. ¶ Ter-
tio q̄a meretces precedūt ſapiētes in regno
celorū. Math. xxj. Amen dico vob̄ q̄a me-
retrices p̄. v. in re. dei ꝛc. ¶ Quarto vt ſicut
mulier fuit nūcia mortis. ita eēt nūcia vite.
ſ̄m glo. ¶ Quīnto vt vbi abūdauit delictū
ſup̄abūdaret ⁊ gratia. ſicut dr̄ Ro. v. ¶ Se-
cūdo apparuit mulierib⁹ redeūtib⁹ a monu-
mēto q̄ndo dixit eis Auete. Et acceſſerūt et
tenuerūt pedes ei⁹. Math. vlt̄. Et tipū ge-
rūt hūliū q̄b⁹ dñs apparz. tū rōne ſex⁹. tū rō-
ne affect⁹ q̄a tenuerūt pedes e⁹ ¶ Tertō ap-
paruit ſimōi. ſed vbi aut q̄n neſciẗ. niſi forte q̄n
redibat a monumēto cū iohe. potuit ei eē ꝙ
petr⁹ a iohāne alicubi diuertit. ⁊ ibi dñs ſibi
apparuit. lu. vl. Uel forte q̄n ad monumētū
ſol⁹ intrauit. ſicut dr̄ in hiſtoria ſcol. Ul̄ forte
in cauea ſiue ſpelūca. Diciẗ ei in eadē hiſto-
ria ꝙ quādo xp̄m negauit fugit in caueaz. q̄

mō ď: gallicantus in q̄ vt ďꝛ ꝑ tres dies fle
uit. ex eo q̄ xp̄m negauit. et ibi xp̄s ſibi appa⸗
ruit et eū ꝯfortauit. Petrꝰ aūt int̄p̄retať obe
diēs et gerit tipū obediētiū. q̄bꝰ dn̄s appar3.
¶ Quarto apparuit diſcipul' in emaus. qd̄
interp̄tať ďſideriū ꝯſilij. et ſig̃ficat pauꝑeſ xp̄i
qui volūt illď ꝯſiliū adimplere. vade et vende
oīa q̄ h̄eſ ⁊ da paupibꝰ ⁊c. ¶ Quīto appar-
it diſcipul' ꝯgregatis in vnū. ⁊ ſig̃ficat religi
oſos cū forib' ꝑ. p. ſēſuū3 clauſos. Joh. xx. He
q̄nq3 apparitiones ip̄a die reſurrectiōis facte
ſunt. et has rep̄n̄tat ſacerdoſ in miſſa q̄nq̄eſ
ſe v̄tens ad ꝑpl'm. ſed tertia v̄ſio ē cū ſilētio. qꝛ
ſignificat tertiā apparitionē factā petro que
neſciť vbi vel q̄ñ facta fuerit. ¶ Sexto appa
ruit octaua die diſcipulis ꝯgregatis preſen
te thoma. q̄ dixerat ſe nō credere niſi vider3
et ſig̃ficat heſitantes in fide. Joh. xx. ¶ Sep
timo diſcipulis piſcātibꝰ Joh. vlť. et ſig̃ficat
p̄dicātes q̄ ſūt piſcatores hoīm. ¶ Octauo
diſcipulis ī monte thabor. mat. vl. et ſig̃ficat
ꝯtēplatiuos. qꝛ in predicto mōte trāſfigura
tus fuit ¶ Nono. xj. diſcipulis recūbētibus
in cenaculo vbi incredulitatē eoꝝ et duriciā
cordis exp̄brauit. mat. vl. ꝑ q̊s ītelligiꝰ pctō
res ī vndnario trāſgreſſionis poſitos. quoſ
dn̄s aliq̄ñ viſitat miſericordiť ¶ Decio ⁊ vl
tio apparuit diſcipul' exeūtibꝰ in mōte oliueti
Lu. vl. ꝑ q̊s ſignificanť miſericordes ⁊ miſe
ricordie oleū diligētes. De hoc loco aſcēdiť
in celū q̄a pietas ad omnia valet. ꝓmiſſiōe3
habens ⁊c. j. thi. iiij. ¶ Sunt et alie tres
apparitōnes q̄ referunť in ip̄a die reſurrectō
nis facte. ſed tñ hoc ex textu ñ habeť ¶ Pria
qua apparuit iacobo iuſto. i. iacobo alphei.
de q̄ apparitione inuenies in legēda ipſiꝰ ia⸗
cobi. ¶ Alia q̄ ip̄a die appuiſſe ďr ioſeph.
ſicut legiť in euang̃. nicodemi. Nā cū audiſ
ſent iudei q̄ ioſeph corpꝰ ieſu a pilato petiſſet
et ip̄m in monumēto ſuo poſuiſſet. indigna
ti aduerſꝰ eū ip̄m ceperūt. et in q̊dā cubicl'o
diligēť clauſo ⁊ ſigillato recluſerūt. pꝰ ſabba
tū eū occidere volēteſ. Et ecce ieſꝰ in ip̄a nocte
reſurrectiōis ſuſpēſa domo a q̄ttuor angul'
ad eū intrauit. et faciē eiꝰ extersit. et oſculum
ďdit. et īde ſaluis ſigill' eū educēſ ī domū ſuā
ī arimathia ip̄3 adduxit ¶ Tertia q̄ añ ceteroſ

v̄gī matri appuiſſe crediť. l3 h̄ ab euāgeliſtiſ
taceať. Hoc romana eccl'ia approbare videť.
q̄ ſtatī ip̄a die apd̄ ſctā3 mariā celebrat ſtati⸗
onē. Si ei h̄ iō ñ crediť. qꝛ nullꝰ euāgeliſta te
ſtať ꝯſeq̄ns ē. vt pꝰ reſurrectionē nunq̄3 ſibi
appuerit. qꝛ vbi vl' q̄ñ nullꝰ euāgeliſta ediſ⸗
ſerit. S3 abſit vt talē mrē3 tal' filius tali negli
gentia dehonorauerit. Sed ideo forſan hoc
euangeliſte ſubticuerūt. qꝛ eoꝝ fuit officiu3
ſolummodo reſurrectionis teſtes inducere
matrē autē ad teſtificandū pro filio induce⸗
re eos nō decuit. Si eni verba extraneaꝝ fe
minaꝝ deliramēta viſa ſunt. q̄uo nō magiſ
matrē ꝑ filij amore credrēt delirare. Hoc igi
tur euāgeliſte ſcribere noluerūt. ſed pro con
ſtanti reliquerūt. Debuit eni matrē ꝑus te⸗
ſtificare de reſurrectione. quā āpliꝰ ceteriſ ꝯ⸗
ſtat doluiſſe de morte. ne matrē p̄tereat q̄ ſic
alios conſolari feſtinat. Hoc etiā Ambroſi
us teſtať in li. iij. ď virginibus dicens. Vidit
mater reſurrectionē dn̄i et p̄ma vidit ⁊ credi
dit. Vidit maria magdal'. q̄3uis adhuc ipſa
nutaret. Seduliꝰ q̊3 agēs de xp̄i apparitōne
ſic dicit. Semper v̄go manēs huiꝰ ſe viſibꝰ
aſtās. Luce palam dn̄s prius obtulit. bona
mater. Grandia diuulgās miracula. que fu
it olim. Aduenientis iter. hec fit redeūtis et
index. ¶ De ſeptimo aute3 et vltimo h̄
ꝯſiďrando q̄liter ſctōs patres q̄ erant in lim
bo xp̄s eduxit. et q̊d ibi egit. euangeliu3 apte
nō explanauit. Aug̃. tamē in quodā ſmōe
et nicodemꝰ in ſuo euangelio aliquatenus
hoc oſtendūt. Ait enim ſctūs Auguſtinus
Mox vt xp̄s ſpūm tradidit. vnita ſue deita⸗
ti aīa ad inferoꝝ ꝓfūda deſcendit. Cunq̄3 te
nebraꝝ terminū q̄ſi q̊dam dep̄dator ſplēdi⸗
dꝰ ac terribilis attigiſſet. aſpiciēteſ eū ipie ac
tartaree legiones territe inq̄rere cepūt dicē⸗
tes Vñ eſt iſte tā fortis. tam terribilis. tā ſplē
didꝰ. tam preclarus. Mūdꝰ ille q̄ nob' ſubdi
tus fuit. nunq̄3 nobis talem mortuum mi⸗
ſit. nunq̄3 inferis talia munera deſtinauit.
Quis eſt ergo iſte qui ſic intrepidus nr̄os
fines ingreditur. et nō ſolū noſtra ſupplicia
nō vereť. veꝝ etiā alios de noſtris p̄iculiſ ab
ſoluit Ecce ipſi q̄ ſub noſtris ſolebāt ſuſpira
re tormentis. inſultāt nobis de perceptione

ſalutis.et nō ſolū iā nihil verent̄ ſed inſuꝑ
nobis minant̄. Nunq̄ȝ hic ſic mortui ſuꝑbie
rūt.nec aliq̄n ſic potuerūt leti eē captiui. vt
q̄d huc iſtū adducere voluiſtis. O p̄nceps
noſter periit oīs leticia tua.in luctuȝ ꝯuerſa
ſūt gaudia tua. Dū tu xp̄m ſuſpēdis ī ligº
ignoras q̄nta dāna ſuſtineas in inferno. Pꝰ
iſtas crudeliū voces infernaliū.ad imperiū do
mini oēs ferrei ꝯfracti ſūt vectes ⁊ ecce inūera
biles ſctōꝝ populi eiꝰ genibꝰ ꝓuoluti lacrima
bili voce dicebāt. Aduenisti deſiderabilis re
dēptor mūdi. Aduenisti quē deſiderantes q̄
tidie expectabamꝰ. Deſcēdiſti ꝓ nobis ad ī
feros.noli nobis deeſſe cū reuerſꝰ fueris ad ſu
ꝑos. Aſcēde dn̄e ieſu īferno expoliato.⁊ au
tore mortis ſuis vinculis irretito.redde iaȝ le
titiā mundo. ſuccurre inquiūt.iam ſeuas ex
tingue penas.et miſerādo reſolue captiuos
dū h̄es abſolue reos.dū aſcēderis deſcēde tu
os. Hec aug. In euang̅.aūt nicodemi legit̄
ꝙ carinꝰ et leuciꝰ filij ſimeonis ſenis cū xp̄o
reſurrexerūt.et anne et cayphe.et nicodemo
et ioſeph et gamalieli apparuerunt et ab eis
adiurati q̄ xp̄us apd̄ inferos geſſit narraue
rūt dicētes. Cū eēmꝰ cū oībus patribꝰ nr̄is
patriarchis in caligīe tenebraꝝ.ſubito factꝰ
eſt aureꝰ ſolis color purpureuſq̄ȝ.et regalis
lux illuſtrās ſuꝑ nos. Statīq̄ȝ adā humani
generis pater exultauit dicēs. Lux iſta ē au
toris lumīs ſempiterni.q̄ nobis ꝓmiſit mit
tere lumē coeternū ſuū. Et exclamauit yſai
as dicens. Hec eſt lux patris.filiꝰ dei ſicut ꝑ
dixi cū eēm viuꝰ in terris. Populꝰ q̄ ambu
labat in tenebris vidit lucē magnā. Tūc ſu
ꝑuenit genitor noſter ſimeon.et exultans di
xit. Glorificate dn̄m.q̄a ego xp̄m infantem
natū in manibꝰ ſuſcepi in templo.et ꝯpulſꝰ
ſpū ſancto dixi. Nūc viderūt oculi mei ſalu
tare tuū Qd̄ paraſti ⁊c. Pꝰ h̄ ſuꝑuenit q̄dā
heremi cultor.et interrogatꝰ a nobis q̄s eēt
dixit Ego ſū Johēs q̄ xp̄m baptizaui.⁊ āñ fa
ciē eiꝰ pare viā eiꝰ ꝑiui.et ip̄m oſtēdi digito
dicēs. Ecce agnꝰ dei.⁊c.⁊ deſcēdi nūciare vo
bis.q̄a in ꝓximo eſt xp̄m viſitare vos. Tūc
ſeth dixit. Cū iuiſſē ad portas ꝑadiſi rogare
dn̄m vt trāſmitteret mihi angelū ſuū vt da
ret mihi d̄ oleo miſc̄die.vt inūgerē corpꝰ pa

tris mei ade.cū eēt infirmꝰ.appuit michael
angelꝰ dei dicēs. Noli laborare lacrimis oran
do ꝓpter oleū ligni miſc̄die.q̄a nullo mō po
teris de illo accipe niſi qn̄ cōpleti fuerint q̄n
q̄ȝ milia ducēti anni. Hec audiētes oēs pat
arche et ꝓphe exultauerūt magna exultatiō
ne. Tūc ſathā p̄nceps et dux mortis dixit ad
infernū. Prepa te ſuſcipe ieſū q̄ ſe gl'iat̄ xp̄ȝ
filiū dei eē.et homo eſt timēs mortē dicens.
Triſtis eſt aīa mea vſq̄ȝ ad mortē ⁊c. Et mł
tos q̄s feci curuos ſanauit.⁊ claudos erexit
Rn̄dens infernꝰ dixit. Si potēs es tu q̄lis ē
homo ille ieſus qui timēs mortem potentie
tue aduerſatur. Nā ſi dicit ſe timere morteȝ
capē te vult ⁊ ve tibi erit in ſempit̄na ſecula
Cui ſathan Ego illū tēptaui.et ꝓplm aduer
ſum illum excitaui.iam lanceā exacui.fel et
acetū miſcui.lignū crucis preparaui.in ꝓxi
mo eſt mors eiꝰ vt ꝑducā eū ad te. Cui īfer
nus. Ipſe ne eſt qui ſuſcitauit lazarū quem
tenebam. Cui ſathan. Ipe eſt. Cui infernus.
Coniuro te ꝑ v̓tutes tuas et meas ne perdu
cas eū ad me. Ego enim cū audiui imperium
verbi eius ꝯtremui.nec ip̄um lazaꝝ ꝯtinere
potui.ſed excutiens ſe vt aq̄la ſuper omneȝ
agilitatē ſaliens exiuit a nobis. Et cū hec lo
queret̄ facta eſt vox vt tonitruū dicēs. Tol
lite portas principes veſtras.et eleuamini
porte eēnales.et introibit rex glorie. Ad hāc
vocē ꝯcurrerūt demōes et hoſtia enea cū ve
ctibꝰ ferreis clauſerūt. Tūc dixit dauid. Nō
ne ego ꝓphetaui dicēs. Confiteant̄ dn̄o ⁊c. q̄
ꝯtriuit portas ereas ⁊c. Facta eſt iterum vox
magna dicēs. Tollite portas p̄ncipes ⁊c. Vi
dens infernus ꝙ duabꝰ vicibus clamauerat
quaſi ignorās dixit. Quis eſt iſte rex glorie.
Cui dauid. Dn̄s fortis et potens.dominus
potēs in prelio.ip̄e eſt rex glorie. Tūc rex gl'e
ſuperuenit.et eternas tenebras illuſtrauit.
Et extendens dn̄s manū.et tenēs dexteram
ade dixit. Pax tibi cum omnibus filijs tuis
iuſtis meis. Et aſcendit dn̄s ab inferis ⁊ oēs
ſancti ſūt eum ſecuti. Dominꝰ autem tenēs
manum ade.tradidit michaeli archangelo
et introduxit eos in paradiſū. Quibꝰ occur
rerunt duo viri vetuſti dierum et interroga
ti ſunt a ſanctis. Qui eſtis vos q̄ nobiſcuȝ in

inferniſ mortui nōdū fuiſtis.et ī paradiſo
corpe collocati eſtis.Et rn̄dit vnꝰ ex eiſ.Ego
ſum enoch qui huc tranſlatꝰ ſum.Ħ aūt ē he
lias q̄ huc curru igneo aſſūptꝰ eſt.et adhuc
mortē nō guſtauimꝰ.ſed vſqꝫ in aduentū ā
tixp̄i reſeruati ſumus cū eo preliaturi.et ab
eo occidendi.et poſt triduū et dimidiū diez
in nubibus aſſumēdi.Et cū hec diceret.ecce
ſupuenit aliꝰ vir portās ī humeris crucis ſi
gnū.Qui īterrogatꝰ q̄s eēt dixit.Ego latro
fui.et cū ieſu crucifixꝰ fui.⁊ credidi ipꝫ eē cre
atorē.et oraui dicēs.Memor eſto mei dn̄e.
qn̄ veneris in regnū tuū.Tūc dixit mihi A
men dico tibi.hodie mecū eris in paradiſo.
Et dedit mihi iſtō crucis ſignū dicēs.Hoc
portās āmbula in paradiſū.⁊ ſi nō dimiſerit te
ingredi angelus cuſtos p̄adiſi.oſtēde illi ſi
gnū crucis et dices ad illū.Quia xp̄s q̄ nūc
crucifixꝰ ē trāſmiſit me.Et cū ħ feciſſē ⁊ dixiſ
ſe ꝫ āgelo.ſtatī apiēs introduxit me et ad de
xterā paradiſi collocauit me.Cum hec cari
nus et leucius locuti fuiſſent. ſubito tranſfi
gurati ſunt.et amplius viſi nō ſunt. Gre
gorius quoqꝫ nicenꝰ vel ſm̄ quoſdā libros
aug.d̄ ħ eod ſic ait.Cōfeſtiꝫ eterna nox infero
rū xp̄o deſcēdēte reſplēduit.mox ferruginei
ianitores talia inter ſe vmbroſa ſilētia metu
incūbente ſubmurmurāt.Quis nā eſt iſte
terribilis et nimio ſplēdore choruſcꝰ.Nūq̄ꝫ
talē noſter excepit tartarꝰ.Nūq̄ꝫ in noſtrā
cauernā talē euomuit mūdꝰ.Inuaſorē iſte.
nō debitor.effractor eſt ⁊ deſtructor nō pec
cator.ſed p̄dator.iudicē videmꝰ nō ſupplicē
venit puguare non ſuccumbere.eripe.non
manere LIII.

De ſancto ſecundo martire.

SEcundꝰ dr̄ quaſi ſe
condēs.i.ſe honeſtate morū cōponēſ
vl' ſcd̄ſ dr̄ q̄ ſecūdās.i.obſecūdans.i.māda
tis dn̄i obtēpās.vl' ſcd̄s q̄ ſecuꝫ dux.fuit enī
ſuꝰ dux.q2 rōe ſēſualitati hn̄ ꝓfuit.et ipāꝫ ad
oē opꝰ bonū p̄duxit.vl' ſecūdꝰ dr̄ reſpectu pri
mi.Due enī ſūt vie eūdi ad vitā. Prima p
penitētie lamentū.Secūda p martiriū Iſte
aūt martir p̄cōſꝰ nō ſolū iuit p p̄mā ſed etiā
per ſecundam. A

SEcūdus miles ſtrēnuꝰ.et athleta
xp̄i egregiꝰ martirqꝫ dn̄i glioſꝰ ī ci
uitate aſtenſi martirio coronatꝰ ē.
Cꝰ glioſa p̄ſītia p̄dicta ciuitaſ illuſtrat̄.⁊ eo
velut ſingl'ari patrono letat̄.Hic a beato co
locero q̄ a ſābricio p̄fecto in ciuitate aſtenſi
in carcere tenebat̄ fidē xp̄i edoctꝰ eſt.Cū igit̄
beatꝰ marcianꝰ in terdonenſi ciuitate detine
ret̄ in carcere.ſābriciꝰ illuc p̄ficiſci voluit vt
euꝫ faceret immolare.Secundꝰ autē tanq̄ꝫ
cauſa ſolacij ſecū eſt p̄fectus.beatum marci
anum videre deſiderans.Cum ergo extra ci
uitatem aſtenſem fuiſſent.columba ſuper ſe
cundū deſcendit.et capiti eius īſedit.Cui di
xit Sambricius.vide Secūde ꝙ dij noſtri
te amāt.vt etiā aues celeſteſ ad te viſitandū
trāſmittant.Cū autē ad tanagrum fluuiū
p̄uenissent.vidit Secūdꝰ angelū domini ſu
p aquā ambulātē.et ſibi dicentē. Secunde
fidē habeas et ſic ſup ydolorꝝ cultores āb'la
bis.Cui ſambricius.Frater ſecūde deos au
dio ad te loquētes.Cui Secundꝰ.Ambule
mus ad deſideria cordis noſtri.Cū vō ad
burimā flumen peruenissent.angelus ſimi
liter ibidē ſibi apparuit.eiqꝫ dixit. Secunde
credis in deum an forte dubitas.Cui ſcd̄us
Credo veritatem paſſionis et reſurrectiōis
eius.Cui ſambricius.Quid eſt qd̄ audio d̄
te.Cum autem terdonam ingrederet̄.mar
cianus ad preceptum angeli de carcere exi
ens Secūdo apparuit.eiqꝫ dixit Intra ſecū
de viam veritatis.et perge vt accipias pal
mam fidei.Sambricius dixit.Quiſ eſt ħ q̄
nobis quaſi ſomnians loquit̄.Cui ſecūduſ.
Tibi ſōniū ſꝫ mihi āmonitio et confortatio
eſt.Poſꝰ ħ ſecūdꝰ mediolanū iuit.⁊ fauſtinū
et ionitaꝫ q̄ in carcere detinebant̄ angelꝰ dn̄i
ad ſe extra ciuitatē adduxit.et ab eis baptiſ
ma q̄dā nube aquā p̄bente ſuſcepit. Et ecce
ſubito colūba d̄ celo veīt.⁊ corpꝰ ⁊ ſāgēꝫ dn̄i
d̄ferēſ ea fauſtīo et ionite tribuit.Dedit aūt
fauſtinꝰ corpꝰ et ſanguinem dn̄i ſecundo vt
ad marcianū deferret.Rediens igitur ſecū
dus cū iam nox eēt et ad ripā padi veniſſet
angelus dn̄i frenū accipiens equi ſuper pa
dum ipſuꝫ tranſuexit.et vſqꝫ terdonā in car
cerē ad marcianū eū introduxit.Deditqꝫ ſe

cūdꝰ marciano munꝰ fauſtini.⁊ ipe illud ſu
mēſ dixit. Corpꝰ ⁊ ſangꝰs dñi mecū ſit in vitā
etnā. Tūc ad mādatū angeli ſcūs de carcere
exiuit.⁊ ad ſuū hoſpitiū iuit. Pꝰ h marcia
nꝰ capitalē ſnīa ʒ accepit.⁊ ſcūs corpꝰ eꝰ rapi
ens ſepeliuit. Qd audiēs ſābricꝰ ipm ad ſe
vocauit.eiqʒ dixit. Quātū video xpianū te
eſſe pfiteris. Cui ſcūs. Vere xpianum pro
fiteoꝛ me eſſe. Cui ſambricius. Quātū vidǒ
malā moꝛtē deſideras. Cui ſecundꝰ. Illa ti
bi potiꝰ debet. Cunqʒ ſacrificare nollet.iuſſit
eū expoliari. Statimqʒ angelꝰ domini affu
it et veſtē ſibi parauit. Tūc ſambricꝰ eum ī
eculeū ſuſpenſū tam diu toꝛqri fecit. donec
eiꝰ bꝛachia a ſuis compaginibꝰ ſoluerentur
Sed cū fuiſſet ſanitati pꝛiſtine a domino re
ſtitutꝰ.iuſſit eū in carcerem reduci. Ubi dū
eēt āgelꝰ domini ad eū venit.eiqʒ dixit. Sur
ge Secūde ſeqre me et ducam te ad creato
rem tuū. Tūc ipſū vſqʒ in ciuitatem aſtenſē
perduxit.et eū in cuſtodia vbi erat colocerꝰ
et ſaluatoꝛ cū eo poſuit. Quem videns ſecū
dꝰ.ad eꝰ pedes ſe pꝛoiecit. Cui ſaluatoꝛ. No
li timere Secūde.qꝛ ego ſū dominꝰ deꝰ tuꝰ
q̄ te de omnibꝰ malis eripiam. Benedicenſ
qʒ eis aſcendit in celū. Mane igit ſambrici
us ad carcerē miſit. Qui carcerē quidem ſi
gnatū īuenerūt.ſecūdū vo nō inuenerunt.ꝓ
gens aūt ſābricꝰ de tridona ad ciuitatē aſtē
ſeʒ vt ſaltē colocerū puniret.iuſſit vt ꝑdictuſ
colocerus ſibi pñtaret. Et ecce nūciauerunt
ſibi ꝙ ſecūdꝰ cum colocero eēt. Quo audito
eos ad ſe adduci fecit.eiſqʒ dixit Quoniā dij
noſtri ſciūt vos eē contēptores ſuoſ voſ inſi
mul moꝛi volūt. Cū aūt ſacrificare nollēt pi
cē cū reſina liqfieri fecit.et ſup eoꝝ capita fū
di.et ī oꝛa eoꝝ iactari. Illi aūt h tanqʒ aquā
ſuauiſſimā cū magno deſiderio bibebāt.et
voce clara dicebāt Quā dulcia faucibꝰ meiſ
eloqa tua dñe. Tūc ſābricꝰ ſup eos dedit ſē
tētiā vt ſecūdꝰ ī ciuitate aſtēſi decollaret.co
locerꝰ vo albiganū mitteret.et ibidē puniret.
Cū aūt btūs ſecūdꝰ decollatꝰ fuiſſʒ.ecce āge
li dñi corpꝰ eiꝰ tulerūt.et ipm cū multis lau
dibꝰ et cātu ſepulture dederūt. Paſſꝰ eſt autē
iij.kł.aplis LIIII A

De ſancta maria egiptiaca

Maria egiptiaca q̄
peccatrix appellatur.xlvij.annis in
heremo artiſſimam vitam duxit.
quam circa annos domini.cclxx.tēpe clau
dij.intrauit. Quidā aūt abbas noīe zozias
dū Joꝛdanem tranſiſſet.et heremū magnā
percurreret.ſi foꝛte aliquem ſanctum patrē
inueniret.vidit quādam ambulantem nu
do nigroqʒ coꝛpe.et ex incendio ſoliſ exuſto
Hec aūt erat maria egiptiaca. Statimqʒ h
fugā arripuit.et zozimaſ poſt eā velocꝰ cur
rere cepit. Tūc ait illa. Abba zozima qd me
perſeqris. Ignoſce mihi.nō poſſū faciē me
am ad te conuertere.eo ꝙ mulier ſim et nu
da.ſed palliū tuū mihi poꝛrige.vt poſſim ſi
ne verecūdia te videre Qui ſe noīari audiēſ
ſtupefactꝰ palliū tribuit.et in terrā pſtratꝰ.
vt ſe benediceret rogauit. Cui illa. Ad te pat
benedictio magis ſpectat.que ſacerdotij di
gnitas oꝛnat. Ille vt audiuit ꝙ nomē et offi
cium eiꝰ ſciret amplꝰ mirabat.⁊ ſe benedici
obnixꝰ pcabat. Tūc illa Benedictꝰ deꝰ redē
ptoꝛ aīarū noſtrarū. Cūqʒ illa extenſis ma
nibus oꝛaret.vidit eā q̄ſi vnius cubiti men
ſura eleuari a terra. Tunc ſenex dubitare ce
pit ne foꝛte ſpūs eēt.et fingendo oꝛationem
faceret. Cui illa. Satiſfaciat tibi deus q̄ me
peccatricem mulierē immūdū ſpūm exiſti
maſti. Tūc zozimas illam ꝑ dñm ꝯiurauit.
vt cōditionē ſuā ei narrare deberet. Cui illa.
Ignoſce mihi pater.qa ſi tibi ſtatū meū nar
rauero.velut a ſpente territus fugies.⁊ aureſ
tue a ſmonibꝰ meis contamīabunt.et aer a
ſoꝛdibus pollueꝛ. Cūqʒ ille vehementer iſta
ret dixit. Ego frater in egipto nata ſuʒ.duo
decimo etatis mee anno alexandriam veni
ibiqʒ.xvij.annis publice libidini me ſubieci
et nulli vllatenꝰ me negaui Cum autē hoīeſ
regioniſ illiꝰ ꝓ adoꝛanda ſancta cruce hiero
ſolimā aſcēderēt.rogaui nautas vt me ſecū
dimitterent proficiſci. Cū vo me de naulo re
q̄rerent dixi. Nō habeo fratres aliud naulū
ſed ꝓ naulo coꝛpus habeatis meum Sicqʒ
ſūpſerunt me.et coꝛpꝰ meū nauli gratia ha
buerunt. Cum aūt hieroſolimaʒ ꝑueniſſem
et ꝓ adoꝛanda cruce vſqʒ ad foꝛes ecclie cuʒ

alijs deueniſſē.ſubito et inuiſibiliť repulſa m
patior.nec intꝰ intrare ꝑmittor.Iterū au teꝫ
atqꝫ iteꝝ ꝑueni vſqꝫ ad limē ianue.et ſubito
iniuriā patiebar repulſe.cū tñ oēs liberum
hr̄ent aditū.nec aliqḋ inuenirēt ipedimētuꝫ.
Rediēs igiť ad me.⁊ cogitāſ ꝙ hoc mihi ob
ſcelerū meoꝝ immanitateꝫ accideret.pectuſ
meū cepi manibꝰ tūdere.lacrīas amariſſīas
fundere.et a cordis intimo grauiť ſuſpirare
Reſpiciensqꝫ vidi ibi imaginē beate ṽginiſ
marie.Tūc ipam lacrimabiliť exorare cepi.
vt peccatoꝝ meoꝝ veniā impetraret.⁊ ad ad
orandū crucē ſanctā me intrare ꝑmitterꝫ.ꝓ
mittens me ſeculo abrenūciaturā.et deceto
caſtā māſurā.Cūqꝫ h̄ oraſſeꝫ.et in noīe bea
te ṽginis fiduciā recepiſſeꝫ.fores iterū ecclie
adij.⁊ ſine aliq̄ impedimēto eccliam intraui.
Cū aūt ſanctam crucē deuotiſſime adoraſſē
qdam mihi tres nūmos tribuit de qbꝰ tres
panes emi.Audiuiqꝫ vocē dicētē mihi.Si
iordanē trāſieris.ſalua eris.Iordanē igitur
tranſiui.et in hoc deſtū veni.vbi.xlvij.ānis
nullū penitꝰ hoīem vidēs manſi.Illi autem
tres panes q̄s mecū detuli inſtar lapidis ꝑ
tēpa durauerūt.et.xlvij.annis mihi ex hiſ co
medendo ſuffecerūt.Veſtimēta aūt mea iā
dudū putrefacta ſūt.Xvij.ꝑmis annis in h̄
deſerto a tēptationibꝰ carnalibꝰ moleſtata
fui.ſed nūc ꝑ dei grāꝫ oēs vici.Ecce oīa opa
mea tibi narraui.et rogo vt ꝓ me ad deuꝫ ꝓ
ces fūdas.Tūc ſenex ad terram ꝓſtratꝰ in
famula ſua dn̄m bn̄dixit.Cui illa.Obſecro
te vt in die dn̄ice cene ad iordaneꝫ redeas.et
corpꝰ dn̄icū tecū feras.Ego auteꝫ ibideꝫ tibi
occurrā.et de manu tua corpus ſacrū ſuſci
piaꝫ.Nam a die qua huc veni cōmunionē
dn̄i non accepi.Rediēs igitur ſenex ad mo
naſteriū euoluto anno dū dies cene appro
pinq̄ret.tulit corpus dn̄icū.et vſqꝫ ad ripaꝫ
iordani veniens ex alia ripa mulierē ſtantē
ꝓſpexit.Que ſupra aq̄s facto crucis ſigna
culo iuit.et ad ſenē vſqꝫ ꝑuenit.Quā vidēs
ſenex obſtupuit.et ad pedes eiꝰ hūiliť ſe pro
ſtrauit.Cui illa.Vide ne feceris.cū ſacramē
ta dn̄ica penes te habeas.⁊ ſacerdotij dig̃ra
te refulgeas.ſꝫ obſecro vt ſeq̄nti anno ad me
pater redire digneris.Tunc illa facto ſigno
crucis ſuꝑ iordanis aq̄s iuit.⁊ heremi ſolitu
dinē petiuit.Senex vͦo ad ſuū monaſteriū
rediēs ſequēti āno ad locū in q̄ ſecū ꝓmolo
cutꝰ fuerat venit.et eā ibidē expiraſſe reppit
q̄ lacrimari cepit.et ipaꝫ tangere nō ꝓ̄ſūpſit
Dixitqꝫ intra ſe.Ego q̄dem corpuſculū ſā
cte ſepelire volebā.ſed timeo ne h̄ ſibi diſpli
ceat.Hec eo cogitāte.vidit iuxta caput ſuuꝫ
lrās in terra deſcṗtas ita cōtinētes.Sepeli
zozima marie corpuſculū.redde tře puluerē
ſuū ⁊ ora ꝓ me ad dn̄m.ad cꝰ ꝓ̄ceptū ſecūda
die aplis reliq̄ h̄ ſeculū Tūc ſenex ꝓ certo co
gnouit ꝙ mox vt dn̄i ſacramenta accepit et
ad deſertū rediȷt.vitā finiuit.Illudqꝫ deſtū
qḋ zozimas ꝑ.xxx.dierū ſpaciū vix ābl̄auit.il
la in vna hora ꝑcurrit.et ad deū migͣuit.Cū
qꝫ ſenex terrā foderet ſꝫ neq̄ret.vidit leoneꝫ
ad ſe veniētē māſuete dixitqꝫ illi.Scā h̄ mu
lier ꝓ̄cepit ſepelire corpꝰ ſuū.⁊ ego cū ſī ſenex
fodere nō poſſū.nec etiā aptū hn̄o ferramen
tū.Tu ergo terrā fode vt poſſimꝰ eiꝰ corpuſ
ſanctiſſimū ſepelire.Tūc leo cepit fodere et
aptā foueā ꝓ̄parauit.Quo pacto leo vt agnꝰ
manſuetus abijt et ſenex ad ſuū monaſteri
um gl̄ificās deū venit.

LV A

De ſancto Ambroſio.

AMbroſiuſ dicitur
de ambra q̄ eſt ſpēs valde redolēs.
et precioſa.Ipſe enī eccleſie valde precioſus
extitit.et in dictis et in factis ſuis valde redo
luit.Vel dicitur Amb̄.ab ambra ⁊ ſyos qḋ
eſt deꝰ.quaſi ambra dei.Deus nāqꝫ ꝑ eum
quaſi ꝑ ambrā vbiqꝫ redolet.Fuit eniꝫ et eſt
bonꝰ odor xp̄i in omni loco.Vel dr̄ ab ābor
qḋ eſt pať luis.et ſyor qḋ eſt ꝑuulus q̄a pať
in multoruꝫ filioꝝ ſpūali generatione.lumi
noſus in ſacre ſcṗture expoſitione.⁊ ꝑuuluſ
in ſua humili ꝯuerſatione.Vel ſic dr̄ in glo
ſario.ambroſius odor vel ſapor xp̄i celeſtis.
ābroſia eſca āgeloꝝ.ābroſiuꝫ celeſte melľ fa
uū.Fuit enī celeſtis odor ꝑ odoriferā famā
ſapor ꝑ cōtēplationē intnā.celeſte mellis fa
uū per dulcē ſcripturarū expoſitionē.eſca ā
gelica ꝑ glorioſā fruitionē.Eius vitaꝫ ſcṗſit
paulinus nolanus ep̄s ad auguſtinum

AMbroſiꝰ filiꝰ ambroſij prefecti rome. cū in cunabulis in atrio pretorij eēt poſitꝰ ⁊ dormiret. examē apū ſubito veniēs faciē eiꝰ et os ita cōpleuit. vt quaſi in alueolū ſuū intraret pꝫ et exiret. que poſtea euolātes in tātā aeris altitudinē ſubleuate ſūt. vt humanis oculꝭ minime viderent. Quo pacto territꝰ pater ait. Si vixerit infātulꝰ iſte. aliqd magni erit. Poſtea cū adoleuiſſz et videret matrē ⁊ ſororē ſacrā virgīez manꝰ ſacerdotibꝰ oſculari ipſe ludēs ſorori dexterā offerebat. aſſerēs ⁊ ſibi id ab ea fieri oportere. illa vō vt adoleſcētē ⁊ neſciētē qd diceret reſpuebat. rome igiť litteris eruditꝰ cū cās pretorij ſplēdide peroraret. a valētiniano īperatore. ad regēdū liguriā emiliāqz prouincias directꝰ ē. Cūqz mediolanū veniſſz. ⁊ ibidē epūs tūc deeſſz. cōuenit ppłs vt ſibi de epō prouideret. ſz cū inter arrianos et catholicos de eligendo epō ſeditio nō modica oriretur. illuc Amb. cauſa ſedande ſeditionis perexit. et ſtatim vox infantis inſonuit dicēs. Amb. epm. Cuiꝰ voci oēs vnanimes cōſenſerūt. amb. epm acclamātes. Quo ille cognito. vt eos a ſe terroribꝰ remoueret. eccłiaz exiēs. tribunal cōſcēdit. ⁊ cōtra cōſuetudinē ſuā tormēta perſonis adhiberi iuſſit. Qd cū facer. ⁊ ppłs nihilominꝰ acclamabat. Peccatū tuū ſup nos. Tūc ille turbatus domū redijt. et phiam profiteri voluit. Qd vt ne faceret reuocatꝰ eſt. Publicas mulieres publice ad ſe ingredi fecit. vt his viſis ab eius electione populū reuocaret. Sed cum nec ſic proficeret. ſed ſemper populū peccatū tuū ſup nos acclamare videret. fugā media nocte petijt. Cūqz ticinū pergere ſe putarz mane ad portā ciuitatis mediolanēſis q romana dr inuenit. Qui inuētꝰ cū cuſtodiret a populo miſſa eſt relatio ad clemētiſſimū imperatorez valentinianū. Qui ſūmo gaudio accepit. q iudices a ſe directi ad ſacerdotiū peterentur Letabať enī phꝰ perfectus q verbū ſuū fuerat in eo adimpletū. Dixerat enim cū pficiſcenti mandata donaret. Vade age non vt iudex ſed vt epūs. Pendēte relatione iterum abſcōditur. ſz inuētus cū adhuc eēt cathecuminꝰ baptizať. et octauo die in epālem cathedraz ſublimatur. Cū autem pꝰ annos quattuor romā iuiſſet et ſoror ſua ſacra virgo eiꝰ dextraz oſcularetur. ſubridēs ait. Ecce vt dicebā tibi ſacerdotis manū oſcularis C ¶ Cū autē in quandam ciuitatē p quodam epō ordinando iuiſſet. et eiꝰ electioni iuſtina imperatrix ⁊ alij heretici contradicerēt volētes vt aliquis de ſua ſecta ordinaret. vna de arrianorū virginibꝰ impudētior ceteris. tribunal conſcendit. et beatum amb. per veſtimentum apprehendit. volens ipm ad partem mulierum trahere. vt ab eis ceſus de eccłia cū iniuria pelleret. Cui amb. ait. Et ſi ego indignus ſū tāto ſacerdotio tibi tñ nō cōuenit in quemcūqz ſacerdotez manus inijcere Unde timere debuiſti iudiciū dei. ne tibi aliqd contingat. Qd dictū exitꝰ cōfirmauit. Nā die alio mortuā ad ſepulcrum vſqz deduxit grāz p cōtumelia rependēs. Qd factū oēs perterruit ¶ Poſt hec mediolanū reuerſus inumeras inſidias a iuſtina imperatrice pertulit. muneribꝰ ⁊ honoribꝰ aduerſꝰ eū ppłos excitāte. Cū ergo multi eū in exiliū pellere niterenť vnꝰ eorū ceteris infelicior in tantū furorē excitatꝰ eſt. vt iuxta eccleſiā domū ſibi locarz ac in ea quadrigā paratā haberet q procurāte iuſtina facilius raptum ad exilium deportarz Sed dei iudicio ipſo die quo euz rapere arbitrabať in eadem quadriga de eadē domo in exilium pulſus eſt. Cui tamē ambroſiꝰ reddēs bona pro malis. ſūptꝰ et neceſſaria miniſtrauit. Cantꝰ et officiū in eccłia mediolanēſi primū celebrari inſtituit ¶ Erāt et tūc tempis mediolani multi a demonibꝰ obſeſſi. qui ſe torqri ab ābroſio magnis vocibꝰ clamabāt Juſtina autē et multi arrianorū cū ſimul habitarēt. dicebāt ambroſiū pecunia homines cōparare q ſe ab immūdis ſpiritibus vexari mentirenť. et ab ambr. dicerent ſe torqri Tūc ſubito vnꝰ ex illis arrianis q aſtabant. arreptꝰ a demonio in mediū proſilijt atqz clamare cepit. Utinaz ſic torqrenť vt torqor q non credūt ambr. At illi confuſi. in piſcinam dimerſū hominē necauerūt ¶ Quidam hereticꝰ acerrimꝰ diſputator. et durꝰ et inconuertibilis ad fidem. cū audiret ambr. predicantem. vidit angelū ad aures eiꝰ loquentez verba que populo predicabat Quo viſo fidem quam perſequebať cepit defendere. ¶ B

Quidam aruſpex demones aduocabat. et

ipſos ad nocēdū ābroſio tranſmittebat. Sȝ
reuerſi demones renūciabāt. ꝙ nō ſoluȝ ad
ipm̄ ſed nec etiā ad fores domꝰ ſue appropi⸗
q̄re valebāt. q̄niā ignis inſupabilis oē illud
edificiū cōmuniret vt etiā lōge poſiti vreren
tur. Predictꝰ vero aruſpex cuȝ a iudice ꝓpter
q̄dā maleficia torq̄ret. clamabat āpliꝰ ab ā⸗
broſio ſe torq̄ri ¶ Quendā demoniacū me
diolanū ingredietē demō dimiſit. egredietē
īuaſit Intrrogatꝰ de h̄ demō. ait ābroſiū ſe ti
muiſſe ¶ Aliꝰ q̄dā nocte eiꝰ cubiculū adijt.
vt gladio ipm̄ necaret. p̄ce ac p̄cio a iuſtina
inductꝰ. Sed cū dextra gladiū eleuaſſȝ vt ip
ſū ꝑcuteret. ꝯtinuo aruit manꝰ eiꝰ ¶ Cū vi
ri theſalonice ciuitatis īpatori aliq̄d d̄liq̄ſſet
et eis imꝑator p̄cibus beati amb. induſiſſet
clā agēte curialiū malicia ꝑ iuſſū īperatoris
neſciēte ābroſio plurimi ſūt occiſi. Qđ vt ā⸗
broſiꝰ cōperit īperatori copiā intrādi ecc̄liaȝ
denegauit. Cui cū īperator diceret ꝙ dauid
adulteriū ⁊ homicidiū cōmiſiſſȝ. r̄ndit. Qui
ſecutꝰ es errantē ſequere corrigentē. Qđ cuȝ
audiſſet clemētiſſimꝰ īpator. ita ḡtanť ſuſce
pit. ꝙ purā pn̄iaȝ agere nō negauit. ¶ Qui
a demonio arreptus clamare cepit ab ābro
ſio ſe torq̄ri. Cui ābroſiꝰ. Obmuteſce dya⸗
bole. q̄a nō te torquet ābroſiꝰ ſed tua īuidia.
q̄a illuc hoīes aſcēdere ꝯſpicis. vnde tu tur⸗
piter corruiſti Nā ābroſiꝰ neſcit inflari. Et
ille ſtatī obmutuit ¶ Quadā vice cuȝ
beatꝰ ambroſiꝰ ꝑ ciuitatē ꝑgeret caſu q̄dam
lapſus eſt et in t̄ra pſtratꝰ iacebat. qđ vidēs
alter ridere cepit. Cui amb. Et tu q̄ ſtas vide
ne cadas. Quo dicto ſtatī lapſū ſuū doluit
q̄ riſerat alienū. ¶ Quadā etiaȝ vice amb.
ad palaciū macedonij magiſtri officioꝝ. vt
ꝓ q̄dam intcederet venit. Sed cū fores clau
ſas īuenīſſet. nec intrādi copiā hr̄e potuiſſet
ait. Et tu q̄dē venies ad ecc̄liam et nō clauſ
ianuis ſed aptis intrare nō valeb. Elapſo a
liq̄ tp̄e metuēs inimicos macedoniꝰ ad eccle
ſiā fugit et patētibꝰ ianuis aditū reꝑire n̄ po
tuit. ¶ Fuit etiā tāte abſtinētie ꝙ q̄tidie niſi
in ſabbato et die dn̄ico et feſtis p̄cipuis. ieiu
nabat. Tāte etiā largitatis erat ꝙ oīa q̄ habe
re poťat eccleſijs et paupibꝰ nil ſibi retinens
tribuebat. Tāte cōpaſſionis. vt cū aliq̄s lap
ſū ſuū ſibi ꝯfitebať. ſic amariſſime flebat ꝙ il
lū ſit̄r flere cōpellebat. Tāte hūilitatis ac la⸗
boris vt libros q̄s dictabat ꝓpa manu ſcri⸗
beret. niſi cū infirmitate corꝑis ḡuareť. Tan
te aūt pietatis ⁊ dulcedinis. vt cū alicuiꝰ ſā⸗
cti ſacerdotis vel ep̄i ſibi obitꝰ nunciareť. ſic
amariſſime flebat vt vix ꝯſolari valeret. Cū
aūt īnrogareť. cur viros ſctōs q̄ ad gl'am ꝓ⸗
ficiſcebāť ſic fleret aiebat. Ne putetis me fle
re ꝙ receſſerint. ſed q̄a me p̄ceſſerint. ⁊ quia
difficile inuenit̄ q̄ tā dignꝰ eiꝰ officio habeať.
Tāte etiā ꝯſtātie et fortitudinis. ꝙ īpatorū
vel p̄ncipū vicia nō palpabat. ſed eos voce
libera ꝯſtātiſſime arguebat. ¶ Cū q̄daȝ vir
q̄ddaȝ flagiciū ꝑpetraſſet. ⁊ corā eo adductꝰ
fuiſſet dixit ābroſiꝰ. Oportet illū tradi ſatha
ne in īteritū carnis ne talia deinceps audat
ꝑpetrare. Quē eodē momēto cū adhuc ſer⸗
mo eēt in ore eiꝰ īmūdꝰ ſpūs diſcerꝑe cepit.
¶ Quadā vice vt aūt cū btūs amb. romā
ꝑgeret. et in quadā villa tuſcie apđ quēdam
hoīem nimiū locupletē hoſpitatꝰ fuiſſet. illū
hoīem ſuꝑ ſtatu ſuo ſolicite req̄ſiuit Cui ille
r̄ndit. Statꝰ meꝰ dn̄e ſēꝑ felix extitit ⁊ glioſꝰ
Ecce enī diuitijs īfitis abūdo ſuos ⁊ famlos
q̄ȝ plures habeo. copioſā filioꝝ et nepotum
turbā poſſideo. et oīa ſꝑ ad vota habui. nec
vn̄q̄ȝ mihi aliq̄d aduerſū accidit. vel qđ ꝯtri
ſtaret euenit. Qđ audiēs amb. vehementer
obſtupuit. et his q̄ erant ſecū in comitatu di
xit. Surgite et hinc q̄ntoti'ꝰ fugiamꝰ. q̄a dn̄s
nō eſt in loco iſto. Feſtinate filij feſtiate. nec
in fugiendo morā facite. ne nos hic diuina
vltio apprehendat. ⁊ in peccatis illoꝝ pit nos
inuoluat. Cū ergo fugerēt et aliq̄ntulū ꝓceſ⸗
ſiſſēt. ſubito ſe terra aperuit. et hoīem illum
cū vniuerſ q̄ ad illū ꝑtinebāt ita abſorbuit.
vt nullū inde veſtigium remaneret. Qđ cer
nēs amb. dixit. Ecce frēs q̄ȝ miſericordit̄ deꝰ
parcit cū h̄ aduerſa tribuit. et q̄ȝ ſeuere iraſci
tur cū ſꝑ ꝓſpera elargiť. In eodē aūt loco fo⸗
uea q̄daȝ ꝓfūdiſſima remāſiſſe dr̄. q̄ vſq̄ȝ ho
die in hꝰ facti teſtimoniuȝ ꝑſeuerat. ¶ I
Cū aūt ſctūs amb. radicē oīm maloꝝ auari⸗
ciā mag̃ ac mag̃ in hoībꝰ creſcere cerneret et
maxime in his q̄ erāt in ꝑtātibꝰ ꝯſtituti apđ
q̄s oīa p̄cio vendebanť. necnon et in his qui

erãt ſacris miniſterijs deputati. vehemẽter ingemuit.et ſe de hꝰ ſeculi erũna liberari inſtantiꝰ exorauit. Qui cũ ſe id obtinuiſſe gauderet.reuelauit fratribꝰ ꝙ vſqꝫ ad reſurrectionẽ dñicã cũ eis eẽt. Añ võ paucos dies ꝙꝫ lectulo ꝯtineret.cũ.xliiij.pſalmũ cũ notario dictaret.ſubito ipo vidẽte notario i modũ ſcuti breuis ignis caput eius operuit. atqꝫ paulatiꝫ p os eiꝰ tanqꝫ in domũ habitatori trauit. Tũc facies eius tanqꝫ nix effecta ẽ ſed poſtmodũ ad ſuã ſpẽm reuerſa eſt. Ipo igitur die ſcribendi et dictãdi finẽ fecit.nec ipm pſalmũ explere potuit. Pꝰ igit̃ paucos dies infirmitate corpis laborare cepit. Tunc comes italie cũ mediolani eẽt nobiles ꝯuocauit dicẽs ꝙ tanto viro recedente piculũ eſſet ne ytalie iteritꝰ imineret. Rogauitqꝫ vt ad virũ dĩ accedẽrẽt.rogantes vt ſibi adhuc ſpacium viuẽdi vno anno a dño ĩpetraret. Qđ ille vt ab illis audiuit rñdit. Nõ ita int̃ vos vixi vt me viuere pudeat.nec mori timeo cũ bonũ dñm habeamꝰ. ¶ Eo tpe q̃ttuor eius dyaconi inuicẽ ꝯuenerũt.tractãtes int̃ ſe q̃s pꝰ eiꝰ obitũ bonꝰ eẽt eps. Cũ ergo a loco i q̃ vir dei ambroſiꝰ iacebat lõge eẽnt.et ſimplicianũ ita ſilent̃ noĩaſſent vt vix inuiceꝫ ſe audirẽt ille ab eis lõge poſitꝰ tertio exclamauit Senex ſꝫ bonꝰ. Qđ audiẽtes territi fugerũt et nõ niſi illũ pꝰ eiꝰ obitũ elegerunt. In loco autẽ in q̃ iacebat vidit ieſuꝫ ad ſe veniẽtẽ et ſibi vultu alacri arridentẽ ¶ Honoratꝰ vero eps v̈cellenꝰ q̃ btĩ amb. obitũ expectabat.cũ ſe ſopori dediſſet.vocẽ tertio ſe clamãtis audiuit. Surge q̃a mõ eſt receſſurus. Qui ꝯſurgẽs mediolanũ ꝯcitꝰ venit et ei dñici corporis ſacramẽtũ dedit. Moxqꝫ ille manus in modũ crucis expãdit et vltimũ ſpũm int̃ v̈ba orõnis efflauit. Floruit circa annos domini.ccclxxxix. Cũ autẽ i nocte paſche corpꝰ eiꝰ ad eccliaꝫ fuiſſꝫ dlatũ.plmi infãtes baptiſati eũ viderũt.ita vt aliq̃ eũ ſedentẽ in cathedra t̃bunali dicerẽt.alij aſcendẽtẽ digito ſuis parẽtibꝰ demõſtrarẽt.nonulli võ ſtellam ſuper caput eiꝰ ſe vidẽre narrarẽt ¶ Quidã pſbiter cũ in ꝯuiuio cũ multis alijs eẽt.et ſctõ ambroſio d̈trahere cepiſſꝫ.eũ ꝯtinuo plaga pculit.et d̈ ꝯuiuio ad lectũ ductꝰ vitam finiuit ¶ In vrbe carthagineñ cũ tres epi ſimul ꝯuiuarẽt.ꝛ vnꝰ eoꝝ btõ amb. d̈traxiſſet.relatũ eſt q̃d illi pſbitõ q̃ ſibi d̈traxerat acciđiſſet Qđ cũ ille vilipẽdꝫ.ſubito letale vulnꝰ accepit.et extremũ ꝯtinuo diem clauſit. ¶ G Notandũ ꝙ btũs amb. in multis comẽdabilis fuiſſe vid̈r ¶ Primo in liberalitate q̃a oĩa q̃ hẽbat pauperũ erãt.vñ refert d̈ ſeipſo ꝙ impatori petẽti baſilicã ſic rñdit.et eſt i decreto.cõuenior.xxiij.q.viij. Si a me peteret qđ meũ eẽt.i. fundũ meũ.argentũ meũ ꝛ hꝰmodi meũ.nõ refragarer.q̃ꝫq̃ꝫ oĩa q̃ mea ſũt pauperũ ſint ¶ Secũdo in mũdicie puritate fuit eñi v̈go.vñ refert hiero.eũ dixiſſe Virginitatẽ nõ ſolũ effeximꝰ ſꝫ ſuamꝰ ¶ Tertio in fidi firmitate.vñ dixit cũ impator peteret baſilicã.et eſt in eodẽ caplõ. Poꝰ eſt vt aĩmaꝫ mihi q̃ꝫ fideꝫ auferat ¶ Quarto i martirij auiditate.vñ legit̃ in epla ſua d̈ baſilica non tradenda.ꝙ prepoſitus valẽtiniani ãbroſio mãdauit dicẽs. Tu ꝯtẽnis valentinianũ.caput tibi tollo. Cui amb. Deꝰ pmittat tibi vt facias qđ minaris. Atqꝫ vtinã deꝰ auertat eos ab ecclia et in me oĩa tela ſua ꝯuertant. et meo ſanguĩe ſitim ſuã expleãt. ¶ Quinto in orõnis inſtantia.vñ d̈r d̈ eo et habet̃ i.xj. li. hiſtorie eccleſiaſtice. Amb. aduerſũ regie furorem non ſe manu defenſabat aut telo. ſed ieiunijs ꝛ ꝯtinuatis vigilijs ſub altari poſitus p obſecrationes d̈fenſorẽ ſibi atqꝫ eccleſie deũ parabat ¶ Sexto in lacriarũ abundantia. Habuit eñi tria genera lacrimaꝝ ſ. lacrimas cõpaſſionis p alioꝝ culpis. Vñ di. paulinꝰ d̈ eo in legẽda ꝙ cũ aliq̃s lapſuꝫ ſibi cõfitebat̃.ſic amariſſime flebat ꝙ illũ flere ſimilit̃ cõpellebat. Lacrias deuotionis p eternis d̈ſiđijs.vñ ſupradictũ eſt a paulino ꝙ cũ int̃rogaret̃ cur ſctõs q̃ moriebãt ſic fleret rñdit. Ne me putetis flere q̃a receſſerint ſed q̃a me ad gl̃aꝫ p̈ceſſerint. Lacrias cõpaſſionis p alioꝝ iniurijs.vñ ipe dicit d̈ ſe.et eſt in d̈creto in ſupiori caplõ. Aduerſꝰ milites gothos lacrĩe mee arma mea ſũt. Talia eñi munimẽta ſũt ſacerdotis alit̃ nec debeo nec poſſũ reſiſtere H ¶ Septĩo in forti ꝯſtãtia cꝰ ꝯſtãtia maxĩe in hꝰ apparet. Primo i defenſione catholice veritatis.vñ d̈r in li.xj.

eccleſiaſtice hiſtorie ꝙ iuſtina mater valenti
niani impatoris. arriane hereſeos alumna.
conturbare cepit eccl'iaꝝ ſtatū. cōminari ſa-
cerdotibꝰ depulſiones ⁊ exilia. niſi ariminē-
ſis cōcilij decreta reuocarent. Quo bello ec
cleſie muꝝ ac turrim validiſſimā pulſabat
ambroſiū. In eiꝰ q̄ꝫ pfatione ſic de eo canta
tur. Tāta ambroſiū v'tute ſolidaſti cōſtātie.
tāto munere celitꝰ decoraſti. vt ꝑ eū excluſa
torq̄rent demonia. arrianoꝝ impietas ꝓpul
ſa tabeſceret. ac ſecularium pncipū colla tuo
iugo ſubacta redderent humillima. ¶ Se
cundo in tuitiōe eccl'iaſtice libertatis. Vñ cū
impator auferre vellet q̄ndā baſilicā oppoſu
it ſe ambroſiꝰ ꝯ impatorē. ſicut ipe teſtatur.
⁊ eſt in decreto .xxiij. q. viij. Conuenior ipſe a
comitibꝰ vt ꝑ me baſilice fieret matura tra
ditio. dicētibꝰ impatorē iuſſiſſe iuri ſuo tra
di debere. r̄ndi. Si patrimoniū petit inuadi
te. ſi corpꝰ occurrā. Vultis in vincula rape
vultis in mortē. voluntatis eſt mihi. Non ego
me vallabo circūfuſione ꝑpl'orum. nec alta-
ria tenebo vitā obſecrās. ſꝫ ꝑ altaribꝰ gratiꝰ
immolabor. Mandatꝰ tradere baſilicā. Vr
gemur itaq̄ꝫ pceptis regalibꝰ. ſꝫ ꝯfirmamur
ſcripture ſmonibꝰ. q̄ r̄ndit. Tanq̄ꝫ vna ex in
ſipiētibus locuta es. Noli grauare te impe
rator. vt putes te in ea q̄ diuina ſunt impia
le aliq̄d iuris habere. Ad impatorem palatia
ptinēt. ad ſacerdotes eccl'ie. Sanctꝰ naboth
vineā ſuo ꝓprio cruore defendit. Si ille vine
am nō tradidit ſuā. nec nos tradēmꝰ chriſti
eccl'iam. Tributū ceſaris eſt. nō negetur. eccl'ia
dei eſt. ceſari vtiq̄ꝫ nō donetur Si de me aliq̄d
cōpelleretur ⁊ poſceretur aut fundꝰ. aut domus
aut aurū. aut argentū. id q̄d iuris mei eſſꝫ li
benter offerrē. Tēplo dei nihil poſſū decer
pere nec detrahere. cū illud cuſtodiēdū non
tradēdū accepim ¶ Tertio ī obiurgatōe vi
cij ⁊ oīs iniq̄tatis. Vñ legitur in hiſtoria tripti
ta in quadā cronica ꝙ cū apud theſalonicā
orta ſeditōe q̄dā iudices fuiſſent a ꝑpl'o lapi
dati theodoſiꝰ impator indignatꝰ iuſſit om
nes iterimi. nocētes ab īnocētibꝰ nō ſecernēs
vbi fere q̄nq̄ꝫ milia hoīm ſūt occiſa. Cū igitur
impator mediolanū veniſſet ⁊ eccl'iam itra
re vellet. occurrit ei ambroſiꝰ ad ianuā. eiq̄ꝫ

aditū ꝓhibuit dicēs. Cur impator poſt cā̄m
tāti furoris nō agnoſcis molē tue ꝓſumptō
nis. Sꝫ forte recognitōꝫ pcti ꝓhibꝫ poteſtas
imperij. Decet te vt vincat rō ptātē. Princeps
es o impator ſꝫ ꝯſeruoꝝ. Quibꝰ ergo oculis
aſpicies cōis dñi tēplū. q̄bꝰ pedibꝰ calcabis
ſanctū pauimētū. Quō manꝰ extēdes de q̄
bus adhuc ſanguis ſtillat iniuſtꝰ. q̄ ꝓſumpti
one ore tuo poculū ſanguis eiꝰ pcipies dū
furore tuoꝝ ſmonū tātꝰ iniuſte ſit ſanguis ef
fuſus. Recede ergo recede. ne ſcdo pctō pri
orē nequiciā augere ꝯtēdas. Suſcipe vincu
lum quo te dñs nūc ligauit. eſt eñ medicina
maxima ſanitatis. His ſmonibꝰ impator obe
diēs. gemēs ⁊ flēs ad regalia remeauit. Cū
ergo diu ī fletu māſiſſet. rufinꝰ magiſter mi
litū cā̄m tāte triſticie req̄ſiuit. Cui ille. Tu in
q̄t mea mala nō ſentis. q̄a ſuis ⁊ mēdicanti
bus apta ſūt tēpla. mihi v'o ad ea ingreſſꝰ nō
eſt. Et hec dicēs ſingula v'ba ſingultibꝰ interrū
pebat. Cui rufinꝰ. Curro ſi vis ad ambroſiū
vt tibi ſoluat vinculū q̄ te ligauit. Et ille Nō
poteris ſuadere ambroſio. q̄a nō verebitur im
perialē ptātē vt legē poſſit ꝑuaricari diuinā
Sꝫ cū ille ꝓmitteret ꝙ eū flecteret. eū impa
tor ire pcepit. ⁊ ipe poſt paululū eſt ſecutus
Mox aūt vt ambroſiꝰ rufinū vidit ait. Im
pudētiā canū imitatꝰ es. o rufine tāte videli
cet necis autor exñs. ⁊ nec pudorē ex frōte de
tergēs nō erubeſcis ꝯ maieſtatē latrare diui
nā. Cūq̄ꝫ rufinꝰ ꝓ impatore ſupplicaſſꝫ ⁊ dice
ret eū ſeq̄. ſupno zelo acceſus ambroſiꝰ ait:
Ego tibi ꝓdico q̄niā ingredi eū ſacra limina
ꝓhibeo. Si v'o ptātē in tyrānidē mutauerit
necē libēter ſuſcipio. Qd' cū rufinꝰ ipatori
renūciaſſet. pgā inq̄t ad eū vt iuſtas i facie
ꝯtumelias recipiā. Cū ergo veniſſꝫ. ⁊ ſua ſol
ui vincula poſtulaſſet. occurrēs ambroſius
⁊ ingreſſū ꝓhibēs ait. Quā pniam oñdiſti
pꝰ tātas iniq̄tates. Et ille. Tuū eſt īponere.
meū obtpare. Vex cū ipator allegaret q̄a et
dauid adulteriū ⁊ homicidiū cōmiſiſſet. ait
ambroſiꝰ. Qui ſecutꝰ es errātē ſeq̄re penitē
tem. Qd' ita g'tāter impator ſuſcepit. ꝙ publi
cam pniam agere nō recuſauit Cū igitur recōci
liatꝰ eccl'iaꝫ intraſſet ⁊ itra cācellos ſtaret req̄
rit ambroſiꝰ q̄d ibi expectaret. Cui cū dicerꝫ

ſe pceptioēʒ ſacroꝝ myſterioꝝ expectare. ait
ambroſiꝰ. O īpator intiora loca tantū ſacer
dotibꝰ ſūt collata. Egredere igiť ⁊ hāc expe
ctatioēʒ cū ceťis habe cōem. Purpura nāqʒ
impatores fac̃. nō ſacerdotes. Cui impator
ptinꝰ obediuit. Cū ergo ꝯſtātinopoliʒ reuer
ſus extra cācellos ſtaret. mādauit eidē epūs
vt intraret. Et ille ait. Vix diſcere potui q̄ dif
ferētia ſit impatoris ⁊ ſacerdotis. Vix ei ṽi
tatis inueni magiſtꝝ. Ambroſiū nāqʒ ſoluʒ
noui vocari pōtificē J Octauo ī ſana
doctrina. Eiꝰ nāqʒ doctrina hʒ altā pfundi
tatē. Hiero. de. xij. doctoribꝰ. Ambroſiꝰ ſup
pfundoꝝ pinna raptꝰ ⁊ aeris volucer q̄ʒ diu
in pfundū ingrediť fructū de alto cape vide
ret. Firmā ſoliditatē. Hiero. ibidē. Eius oēs
ſniē. fidei ⁊ eccie. ⁊ oīm ṽtutū firme ſūt colū
ne. Elegātē venuſtatē. Aug. ī li. de nuptijs ⁊
ꝯtractibꝰ. Pelagiꝰ hereſiarcha ſic laudat
ambroſiū vt dicat. Beatꝰ ambroſiꝰ epūs in
cuiꝰ pcipue libris romana lucet fides. q ſcri
ptoꝝ inť latinos flos q̄daʒ emicuit. Et ſbdit
Aug. Cuiꝰ fidē ⁊ puriſſimū ī ſcpturis ſenſū
nec inimicꝰ q̄dē auſus eſt rephendere. Ma
gnā autoritatē. q̄a antiq doctores. ſic̃ Aug.
ṽba ſua p mag̃ autoritate habebāt. Unde re
fert Aug. ad ianuariū. q cū mať eiꝰ mirata
fuiſſet cur mediolani ſabbato nō ieiunareť.
⁊ de h Aug. ambroſiū iterrogaſſʒ. ait Amb.
Cū venio romam ieiuno ſabbato. Sic ⁊ tu
ad quā forte eccīaʒ veneris eiꝰ morē ſerua. ſi
cuiqʒ nō inde vis ſcādalū eē. nec quēq̄ʒ tibi.
Et ſbdit aug. Ego de hac ſnīa etiā atqʒ etiaʒ
cogitās. ita ſp habui tāq̄ʒ eā celeſti oraculo
acceperim

Vita ⁊ paſſio tiburcij ⁊ valeriani ī paſſio
ne ſancte cecilie cōtineť

LVI
De ſancto Georgio

Georgiꝰ dr̄ a geos q̄d eſt tra ⁊ orge q̄d eſt colere. q̄ſi co
lēs terrā. i. carnē ſuā. Aug. aūt in li.
de tri. dic̃. q bona tra eſt ī altitudine montiū
tpamēto colliū. planicie cāpoꝝ. Pria ei eſt
bona ad virētes herbas. ſcda ad vineas. ter
tia ad fruges. Sic beatꝰ georgiꝰ fuit altꝰ de
ſpiciēdo inferiora. ⁊ iō habuit virorē purita
tis. Tpatꝰ p diſcretioēʒ. ⁊ iō habuit vinuʒ int
ne iocūditatis. Planꝰ p hūilitatē. ⁊ iō ptu
lit fruges bone opatōis. Ul' georgiꝰ dr̄ a ge
rar q̄d ē ſacꝝ ⁊ gion q̄d ē arena. q̄ſi ſacra are
na. Fuit ei arena q̄r pōderoſus moꝝ g̃uitate
minutꝰ hūilitate. ⁊ ſiccꝰ a carnali voluptate
Ul' georgiꝰ dr̄ a gerar q̄d ē ſacꝝ ⁊ gion q̄d ē
luctatio. q̄ſi ſacer luctator. q̄a luctatꝰ eſt cuʒ
dracone et carnifice. Ul' georgius dr̄ a gero
q̄d eſt pegrinꝰ. et gir pcioſus. ⁊ us ꝯſiliator.
Ipe ei fuit pegrinꝰ ī ꝯtēptu mūdi. pcioſus ī
corona martyrij. ⁊ ꝯſiliator ī pdicatōe regni
Eiꝰ legēda inť ſcpturas apocrifas ī niceno
cōcilio cōnumerať. ex eo q eiꝰ martyriū cer
tā relatioēʒ nō hʒ. Nā in kalēdario bede dr̄.
q ſit paſſus ī pſida ciuitate diaſpoli. q prius
lidda vocabatur. ⁊ ē iuxta iopen. Alibi dr̄ q
paſſus ſit ſub diocleciano ⁊ maximiano im
peratoribꝰ Alibi legiť q ſub diocleciano im
peratore pſaꝝ pn̄tibꝰ. lxx. regibꝰ imperij ſui.
Hic dr̄ q ſub daciano pſide impantibꝰ dio
cleciano et maximiano A

Georgiꝰ tribunꝰ genere capadox p
uenit q̄dā vice ī puinciā libie ī ciui
tatē q̄ dr̄ ſilena. iuxta quā ciuitateʒ
erat ſtagnū inſtar mariſ. in q̄ draco peſtifer
latitabat. q ſepe pplm ꝯ ſe armatū ī fugā con
uerterat. flatuqʒ ſuo ad muros ciuitatis ac
cedēs. oēs inficiebat. Quapp̄t cōpulſi ciues
duas oues q̄tidie ſibi dabāt. vt eiꝰ furorē ſe
darēt. alioq̄n ſic muros ciuitatis īuadebat.
et aerē inficiebat. q plimi interibāt. Cū ergo
iā oues pene deficerēt maxie cū harū copiā
hr̄e nō poſſent. inito ꝯſilio ouē cū adiuncto
hoīe tribuebāt. Cū igiť ſorte oīm filij et filie
darenť. ⁊ ſors neminē exciperet. ⁊ iaʒ pene oēs
filij et filie ppli eēnt ꝯſūpti. q̄dā vice filia regiſ
vnica ſorte ē dephēſa ⁊ draconi adiudicata
Tūc rex ꝯtriſtatꝰ ait. Tollite aurū ⁊ argētū
et dimidiū regni mei. et filiā meam mihi di
mittite ne taliť moriať. Cui pplꝰ cū furore rn̄
dit. Tu o rex h edictū feciſti. ⁊ nūc oēs pueri
noſtri mortui ſunt. ⁊ tu vis filiā tuā ſaluare
Niſi ī filia tua cōpleueris q̄d ī alijs ordiaſti
ſuccēdemꝰ te ⁊ domū tuā. Qd rex audiens
cepit filiā ſuā flere dicēs. Heu me filia mea

dulciſſima q̄d de te faciā. aut q̄d dicā. q̄n plꝰ
videbo nuptias tuas. Et ↄuerſꝰ ad ꝑplm di-
xit. Oro vt inducias. viij. dieꝝ lugēdi mihi fi
liā tribuatis. Qđ cū ꝑpl's admiſiſſꝫ. in fine. viij
dieꝝ reuerſꝰ ꝑpl's ē cū furore di. Quare ꝑdis
ꝑplm tuū ꝑpt filiā tuā. En oēs afflatu draco
nis morimur. Tūc rex vidēs ꝙ nō poſſꝫ fili
aꝫ liberare. induit eā veſtibꝰ regalibꝰ et āple
xatꝰ eā cū lacrīs dixit. Heu me filia mea dul
ciſſima de te filios in regali gremio nutrire
credebā. et nūc vadis vt a dracone deuorerīſ
Heu me filia mea dulciſſima. ſperabā ad tu
as nuptias ꝑ̄ncipes inuitare. palaciuꝫ mar
garitis ornare. timpana ⁊ organa audire et
nūc vadis vt a dracone deuoreris. Et deo-
ſculās eā dimiſit eā dicēs Utinā filia mea e-
go ante te mortuꝰ eēm q̄ꝫ te ſic amiſiſſē. Tūc
illa ꝑcidit ad pedes patris. petēs ab eo bn̄di
ctionē ſuā. Quā cū pat̄ cuꝫ lacrīs bn̄dixiſſet
ad lacū ꝑceſſit. Quā btūs georgiꝰ caſu inde
tranſiens vt plorantē vidit. eā q̄d hr̄et intro
gauit. Et illa. Bone iuuenis velocit̄ equum
aſcende et fuge. ne mecū ꝑit̄er moriaris. Cui
georgiꝰ. Noli timere filia. ſed dic mihi q̄d hꝯ
ꝑſtolaris oī plebe ſpectāte. Et illa. Ut video
bone iuueīs magn̄ifici cordis es tu. ſꝫ cur me
cū mori deſideras. Fuge velocit̄. Cui georgiꝰ.
Hic ego nō diſcedā donec mihi q̄d habeas
intimabꝭ. Cū ergo totū ſibi expoſuiſſꝫ ait Ge
orgiꝰ Filia noli timere. q̄a in xp̄i noīe te iuua
bo. Et illa. Bone miles mecū ne ꝑeas. ſed te
ip̄m ſaluare feſtines. ſufficit enī vt ſola ꝑeaꝫ.
nā me liberare nō poſſes et mecum perires.
Dū hꝯ loq̄ret̄. ecce draco veniēs caput de la
cu leuauit. Tūc puella tremefacta dixit. Fu
ge bone dn̄e. fuge velocit̄. Tūc georgiꝰ equū
aſcēdēs. et cruce ſe muniēs. draconeꝫ ↄ̄ ſe ad
uenientē audact̄ aggredit̄. et lanceā fortit̄ vi
brās et ſe deo cōmēdās ip̄m ḡuit̄ vulnerauit
et ad t̄rā deiecit. Dixitq̄ꝫ puelle. Proijce zo
nā tuā in collū draconis nihil dubitās filia.
Qđ cū feciſſet. ſeq̄bat̄ eā velut māſuetiſſimꝰ
canis. Cū ergo eū in ciuitatē duceret. ꝑpl'i hꝯ vi
dētes ꝑ montes et colles fugere cepūt. dicen
tes. Ue nobꝭ q̄a iā oēs ꝑibimꝰ. Tūc btūs ge
orgiꝰ innuit eis dicēs. Nolite timere ad hꝯ enī
me miſit dn̄s ad vos. vt a penis vos libera

rē draconis. Tātūmō in xp̄m credite. ⁊ vnuſ
q̄ſq̄ꝫ veſtrū baptizet̄. et draconē iſtū occidaꝫ
Tūc rex et oēs ꝑpl'i baptizati ſūt. Btūs autē
georgiꝰ euaginato gladio draconē occidit.
et ip̄m extra ciuitatē efferri ꝑ̄cepit. Tūc q̄ttu
or paria boū ip̄m extra ciuitatē in magnū cā
pū foras duxerūt. Baptizati āt ſūt in illa die
viginti milia hoīm exceptis ꝑuul'⁊ mlieribꝰ
B ¶ Rex āt in honore btē marie et bti geor
gij eccīaꝫ mire magn̄tudinis ↄſtruxit. De cꝰ
altari fōs viuꝰ emanat. cꝰ potꝰ omēſ langui
dos ſanat. Rex vō infinitā pecuniā btō geor
gio obtulit. quā ille recipe nolēs pauꝑibus
eā dari ꝑ̄cepit. Tunc georgiꝰ regē de q̄ttuor
breuit̄ inſtruxit. ſ. vt eccīaꝝ dei curā hr̄et. ſac
dotes honoraret diuinū officiū diligent̄ au
diret et ſemꝑ pauꝑuꝫ memor eēt. Et oſcula
to rege inde receſſit. In aliq̄bꝰ tn̄ libris legit̄
ꝙ dū draco ad deuorādū puellā ꝑgeret Ge
orgiꝰ ſe cruce muniuit. et draconē aggrediēſ
interfecit ¶ Eo tp̄e imꝑantibꝰ dyocleciano ⁊
maxiano. ſub ꝑ̄ſide daciano tanta ꝑſecutio
xp̄ianoꝝ fuit vt infra vnū menſeꝫ. xvij. milia
martirio coronarent̄. Un̄ int̄ tot tormētorū
genera multi xp̄ianoꝝ deficiebāt. et ydolis
imolabāt. Qđ vidēs ſctūs geor. tactꝰ dolore
cordis intrīſecꝰ oīa q̄ hēbat diſꝑ̄ſit. militareꝫ
habitū abiecit. xp̄ianoꝝ habitū induit ⁊ ī me
diū ꝑ̄ſiliēs exclamauit. Oēs dij gētiū demo
nia. dn̄s aūt celos fecit. Cui ꝑ̄ſes iratꝰ dixit.
Qua ꝑ̄ſūptione audes deos nr̄os demoīa
appellare. Dic tn̄ vnde es tu aut q̄ noīe voca
ris. Cui georgiꝰ ait. Georgiꝰ vocor ex nobili
capadocū ꝑ̄ſapia ortꝰ Paleſtinā xp̄o fauē
te deuici. ſꝫ oīa deſerui vt ſuire poſſeꝫ. liberiuſ
deo celi. Cū aūt ꝑ̄ſes eū ad ſe iclinare nō poſſꝫ
iuſſit eū in eculeū leuari. et mēbratī corpꝰ eꝰ
vngul' laniari. Appoſitis īſup ad lat̄a facibꝰ
patētibꝰ viſceꝝ rimis ſale plagas eiꝰ fricari
iuſſit. Ead̄ nocte dn̄s cū īgēti luīe ei appuit.
⁊ ip̄ꝫ dulcit̄ ↄfortauit. Cꝰ melliflua viſiōe et
allocutōe ſic ↄfortatꝰ ē. vt ꝑ nihilo duceret cru
ciatꝰ Uidēſ daciāꝰ ꝙ eū penis ſupare n̄ poſſꝫ
q̄ndā magū accerſiuit. eiq̄ꝫ dixit. xp̄iani ſuiſ
magicis artibꝰ tormēta ludificāt. ⁊ deoꝝ nr̄o
rū ſacrificia ꝑuipēdūt. Cui magꝰ Si artes
eiꝰ ſupare nequero. capitis reꝰ ero. Ipe ma

leficijs ſuis iniectis.⁊ doꝝ ſuoꝝ noib⁹ īuoca
tis.venenū vīo imiſcuit.⁊ ſctō geoꝛ. ſumēdū
poꝛrexit.ꝯ qđ vir dī ſignū crucis dedit.hau-
ſtoqꝫ eo nil leſiōīs ſēſit.Ruꝛſū mag⁹ poꝛe foꝛ
ti⁹ venenū īmiſcuit.Qđ vir dī ſigno crucis
edito ſine leſiōe aliq̄ totū bibit.Q° viſo ma
g⁹ ſtatī ad pedes e⁹ cecidit.veniā lamētablr̄
petijt et ſe xp̄ianū fieri poſtľauit. Quē moꝛ
iudex dcollari fecit.Seq̄nti die iuſſit geoꝛ.po
ni ī rota gladijs bis acutis vndiqꝫ circūſep-
ta.ſꝫ ſtatī rota frāgit̄.et geoꝛ.illeſ⁹ penit⁹ īueī
tur.Tunc irat⁹ iuſſit eū in ꝟagīnē plūbo liq̄
facto plenā ꝓijci.Qui facto ſigno crucis in
eā ītrauit.ſꝫ v̄tute dī cepit ī ea q̄ſi ī balneo re
foueri.Qđ vidēs daciā⁹ cogitauit eū emol
lire blādicijs.quē minis ſupare nō poťat.vť
toꝛmētis dixitqꝫ illi.Vides fili georgi q̄nte
māſuetudīs ſūt dij nr̄i.q̄ te blaſphemūꝫ taꝫ
patienť ſuſtinēt.pati nihilō⁹ ſi ꝯuerti volue-
ris īdulgere.Age g° dilectiſſīe fili qđ hoꝛtoꝛ
vt ſupſtitōe relicta dijs nr̄is ſacrificeſ vt ma
gnos ab ipſ̄ ⁊ a nob̄ ꝯſeq̄riſ honoreſ.Cui ge
oꝛḡ.ſubridēs ait.Vt qđ a p̄ncipio n̄ mag̃ ꝑ-
ſuaſiſti blādis ſmōib⁹ q̄ꝫ toꝛmētis.Ecce pa-
t⁹ ſū facere qđ hoꝛtaris.Hac ꝓmiſſiōe dacia
n⁹ deluſ⁹ let⁹ efficit̄.Juſſitqꝫ ſub voce p̄coniſ
vt oēs ad ſe ꝯueniret.et geoꝛḡ.tādiu relctā-
tē tādē cedꝛe ⁊ ſacrificare videret.Oꝛnata igi
tur tota ciuitate p̄ gaudio.cū geoꝛḡ.ydoloꝝ
tēplū ſacrificatur⁹ intraret.et oēs ibidē gau
dētes aſtarēt.flexis genib⁹ dn̄z exoꝛauit.vt
tēplū cū ydol' ſic oīo deſtrueret q̄ten⁹ ad ſui
laudē ⁊ ipſi ꝯuerſiōꝫ nihil de eo penit⁹ rema
neret.Statiqꝫ ignis đ celo deſcēdēs.tēplū cū
dijs et ſacerdotib⁹ ꝯcremauit.terraqꝫ ſe apī-
ens oēs eoꝝ reliq̄as đglutiuit ¶ Hic excla-
mat ābꝛo.ī p̄fatōe d.geoꝛ.fidliſſim⁹ mileſ xp̄i
dū xp̄ianitať ꝓfeſſio ſilētō tegeret.ſol⁹ inť xp̄i
colas ītrepid⁹ dei filiū ē ꝯfeſſ⁹.Cui et tātam
ꝯſtātiā grā diuia ꝯceſſit vt et tyrānice ꝑtātiſ
p̄cepta ꝯtēneret.et inūerabiliū nō foꝛmida-
ret toꝛmēta penaꝝ.O felix et inclit⁹ dn̄i ꝓlia
toꝛ quē nō ſolū tpaľ regni blāda nō ꝑſuaſit
ꝓmiſſio.ſꝫ ꝑſecutoꝛe deluſo ſimľacroꝝ eius
poꝛtēta ī abiſſū deiecit.Hec ābꝛo.Hoc audi
ens dacian⁹ geoꝛḡ.ad ſe adduci fecit eiqꝫ di-
xit.Que ſť maleficia tua peſſīe hoīm q̄ tātū
facin⁹ cōmiſiſti.Cui geoꝛḡ.Nō credas me
nō ſacrificare ſꝫ mecū ꝑge ⁊ iterū me imolare
vide.Cui ille.Jntelligo fraudē tuā.q2 vis me
facere abſoꝛberi.ſic tēplū et deos meos abſoꝛ
beri feciſti.Cui geoꝛḡ.Dic mihi miſer.dij tui
q̄ ſe iuuare nō potuerūt quō te iuuabūt.Jra
t⁹ rex nimis dixit alexādꝛe vxoꝛi ſue.Defici-
ens moꝛiar.q̄a ab h̄ hoīe me ſupatū cerno.
Cui illa.Tyrāne crudeľ et carnifex.nūq̄d nō
dixi tibi ſepi⁹ ne xp̄ianis moleſt⁹ eēſ.q̄a de⁹
eoꝝ ꝓ ipſ̄ pugn̄ret.et nunc ſcias me velle fieri
xp̄ianā.Stupefact⁹ rex ait.Heu ꝓh dolor.
nunq̄d et tu es ſeducta.Fecitqꝫ eā per capil
los ſuſpēdi.et flagellis duriſſime cedi.Que
dū cederet̄ dixit geoꝛḡ.Georgi lumē verita
tis.quo putas perueniam.nondū aqua ba
ptiſmi renata.Cui geoꝛḡ.Nihil heſites filia
q̄a ſangn̄is tui effuſio baptiſmus tibi repu-
tabit̄ et coꝛona.Tūc illa oꝛās ad dn̄m emiſit
ſpūꝫ.Hinc atteſtat̄ ābꝛo.in p̄fatiōe dī.Ob h̄
et gētiuꝫ regīa perſaꝝ.crudeli a viro dictata
ſentētia.nondū baptiſmi gratiaꝫ conſecuta
glorioſe paſſionis meruit palmā.Vnđ nec
dubitare poſſum⁹ q̄ roſea perfuſa ſangn̄is
vnda.reſ̄atas poli ianuas igredi meruit re-
gnūqꝫ poſſidere celoꝝ.h̄ amb̄. ¶ Se-
quenti vero die geoꝛḡ.talē accepit ſniaꝫ.vt ꝑ
totā ciūtatē traheret̄.poſtmođ capite punire
tur.Oꝛauit aūt ad dn̄m.vt q̄cūqꝫ ei⁹ īploꝛa
ret auxiliū petitiōis ſue ꝯſeq̄ret̄ effectū.Di-
uina aūt vox ad eū veīt.q̄ ſic fieret vt oꝛauit
Cōpleta oꝛōne capitis abſciſiōe martiriūꝫ
cōſūmauit ſꝫ dyocľ.et maxiano.q̄ cepūt cir-
ca ānū dn̄i.cclxxxvij. ¶ Dacian⁹ aūt cū đ lo
co in q̊ decollat⁹ ē ad palaciū rediret.ignis đ ce-
lo cecidit et ipm̄ cū miniſtris ſuis ꝯſūpſit.Re
fert greḡ.turonēſ̄ q̄ cū q̄dā q̄ſdā reliq̄as ſā
cti geoꝛḡ.deferrēt.et ī q̄dā oratoꝛio hoſpitati
fuiſſēt.mane nullaten⁹ capſā mouere potu
erūt.donec ibidē reliq̄aꝝ ꝑticulā dimiſerunt

¶ Legit̄ in hiſtoꝛia antiochena q̄ cū xp̄iani
ad obſidēdū hierlm̄ ꝑgerēt.q̄dā iuuēis ſpe-
cioſiſſim⁹ cuidā ſacerdoti appuit q̄ ſctūꝫ ge-
oꝛḡ.ducē xp̄ianoꝝ eē ſe dicēs.monuit vt eius
reliq̄as ſecū in hierľz deportarēt.et ipſe cū eiſ
eēt.Cū aūt hierlm̄ obſediſſēt.et ſaracenis re-
ſiſtēnbus ꝑ ſcalas aſcēdꝛe nō auderēt.hūs

geoꝛg̃. armis alb̃ indutꝰ. et cruce rubea inſi
gnitꝰ apparuit. inuẽs vt pꝰ ſe ſecuri aſcẽderẽt.
et ciuitatẽ obtinerẽt. Qui ex h̃ aiati ciuitatẽ
ceperũt. et ſaracenos occiderũt.

De ſcõ marco euãgel. LVII

M

Arcꝰ interpꝛetatur
ſublimis mãdato. certꝰ d̃clinatꝰ ⁊ ama
rꝰ. Sublimis mãdato rõe ꝑfectõis ĩ vita. qa
ñ ſolũ ſuauit mãdata cõia ſꝫ eẽ ſublimia. ſicẽ ſẽ
ꝯſilia. Certꝰ rõe certitudĩs ĩ doctrĩa. q2 doc
nã euãgelij ſui certã tradidit vtpote quã a
petro magiſtro ſuo didicit. Declinatꝰ rõe ꝓ
fund̃ hũilitatis. Nã ꝓpt nimiã hũilitatem
pollicẽ ſibi ãputaſſe d̃r. vt ſacerdotio repbuſ
bꝛẽt. Amarꝰ rõe acerbitatis pene. qa vbiqꝫ
ꝑ citatẽ tractꝰ fuit et int̃ h̃ toꝛmẽta ſpũ tradi
dit. vl' marcꝰ d̃r a marto qd̃ ẽ malleꝰ maioꝛ.
q̃ qd̃ eod̃ ictu ferꝛũ domat. melodiã gñat.
incudem firmat. ſic marcꝰ vnica doctrĩa ſui
euãgelij domat hereticoꝝ ꝑfidiã. dilatat lau
d̃ diuinã. ꝯfirmat eccliã. B

M

Arcꝰ euãgeliſta. leuiticꝰ genere ⁊ ſa
cerdos. petri aplĩ in baptiſmate fili
us. atqꝫ in diuino ſmõe diſcipl's cũ
ipo beato petro romã ꝑfectꝰ ẽ. Cũ aũt petrꝰ
ibidẽ euãgeliũ p̃dicaret rogauerũt fideles q̃
erãt rome btũ marcũ vt euãgeliũ ad perpe
tuã fideliũ memoꝛiã deberet ꝯſcribere. Qd̃
ille qd̃ vt ex oꝛe magiſtri ſui beati pet audi
erat. fid'l ſtilo ꝯſcpſit. Petrꝰ aũt illd̃ dilig̃
ter examinãs vbi oĩ v̈itate plenũ ꝯſperit. re
cipiẽdũ ab oĩbꝰ fidelibꝰ cõpbauit. Uidens
aũt petrꝰ marcũ ꝯſtãtẽ in fide. ipm aq̃legiã
deſtiauit. vbi v̈bũ d̃i p̃dicãs innũeras gentiũ
mltitudĩes ad fidẽ xp̃i ꝯuertit. ac euãgeliũ
ſuũ ſcribĩ ibid̃ ꝯſcpſiſſe dicit. qd̃ quidẽ vſqꝫ ho
die ĩ aq̃legiẽſi eccĩa oñdit ⁊ d̃uotiõne ꝯgrua
reſuat. Tandẽ btũs marcus aq̃legienſem ci
uem. ſ. ermagoꝛã quẽ ad fidem xp̃i cõuertit
romã ad beatũ petrũ adduxit vt eũ in aq̃le
gie epm ꝯſecraret. Suſcepto itaqꝫ ermago
ras pontificatus officio. cũ aq̃legiẽſẽ ecclĩã
optime gubnaſſet. tandẽ ab infidlibꝰ capit.
et ibidẽ martirio coꝛonat. Marcꝰ v̈o a btõ
petro alexandꝛiã miſſus ẽ. et ibi pmꝰ v̈bũ d̃i
p̃dicauit. In pmo aũt introitu ſuo alexãdꝛi
am vt ait philo diſtiſſimꝰ iudeoꝝ maxia mul
titudo in fide et d̃uotione ⁊ cõtinentie obſer
uatione adunata eſt. Papias q̃ꝫ hieropoli
tanus epẽ valde preclara eiꝰ p̃conia p̃cipuo
d̃lucidat ſtilo. Petrus v̈o damiani ſic ait d̃
eo. Tantã eidẽ deus apd̃ alexãdꝛiã gratiam
p̃rogauit. vt oẽs q̃ tunc ad fidi rudimẽta cõ
fluerẽt. mox ꝑ ꝯtinẽtiã ac totiꝰ ſancte cõuer
ſationis inſtantiam tanq̃ꝫ ad monaſtice ꝑ
fectionis faſtigiũ puolarẽt. ad qd̃ nõ ſolum
miraculoꝝ p̃digijs. nõ ſolũ p̃dicatiõis eloq̃
ijs. ſed etiã eximijs puocabat exẽpl'. Et infra.
Factũ eſt autẽ vt pꝰ moꝛtẽ ad ytaliã deinde
ſit reuerſus. vt t̃ra in q̃ datũ eſt ſibi euangeli
uꝫ ſcribere ſacras mereat̃ eiꝰ reliq̃as poſſid̃
re. Btã es o alexandꝛia triũphali h̃ ſangñe
purpurata. felix et tu ytalia coꝛpis hꝰ theſau
ro diues effecta. C ¶ Tante autem hũili
tatis d̃r fuiſſe vt pollicẽ ſibi amputauerit ne
ad oꝛdinẽ ſacerdotij poſſet humano iudicõ
ꝓmoueri. Uerũtamẽ diſpoſitio dei et auto
ritas ſcti petri p̃ualuit q̃ ipm alexãdꝛiã epꝫ
deſtinauit. Mox autẽ vt alexãdꝛiã eſt igreſ
ſus. ſubito calciamentũ eius ruptũ eſt atqꝫ
ſolutũ. Qd̃ in ſpũ intelligẽs ait. Uere expe
ditũ fecit dñs iter meũ. nec me ſathanas im
pedire poterit quẽ ab opibꝰ moꝛtuis dñs iã
abſoluit. Uidẽs aũt marcꝰ quẽdã veta ꝯſu
entẽ. eidẽ calciamẽtũ tradidit coꝛrigendum
Qd̃ cum faceret. ſiniſtram manum grauit̃
vulnerauit ac foꝛtiter exclamare cepit. vnuſ
deus. Quo audito vir dei ait. Uere ꝓſperũ
fecit dominus iter meũ. Factoqꝫ luto ex ſpu
to manum eius vnxit. et continuo ſanitatẽ
recepit. Uidens homo ille tantã eꝰ efficaciã
in domũ ſuam illũ introduxit. et q̃s eẽt. vel
vnde pcũctari cepit. At ille ſe dñi ieſu xp̃i ſer
uũ ꝯfeſſus eſt. Cui ille ait. Uellem ego vid̃
re eũ. Et marcus Ego eum tibi demõſtrabo
Incipienſqꝫ marcus xp̃m ei euangelizauit
⁊ ip̃um cum tota domo ſua baptizauit. Au
dientes autẽ viri ciuitatis illius quendã ga
lileum q̃ deoꝝ ſacrificia cõtẽneret aduenisſe
ei inſidiaſ poſuerũt. qd̃ ille ꝯgnoſcẽſ hoĩe illũ
quẽ curauerat q̃ dicebat̃ anianꝰ ibidẽ epũ
oꝛdinauit. ⁊ ipe pẽtapoli p̃rexit. ⁊ cũ ibid̃ du
obus annis ſteti ſſꝫ iterum alexandꝛiam re
dijt. qui et iuxta mare in rupibus eccleſiam
ꝯſtruxerãt in loco q̃ d̃r bucculi. et fideles ibi

dē mł̄tiplicatos inuenit. Pōtifices āt tēplo
rū eū cōprehēdere conabāt. Cū aūt in ſolēni
tate paſchali btūs marcꝰ miſſā celebrarꝫ. cō:
uenerūt illuc oēs. ⁊ fune ī collo eꝰ miſſo ipꝫ ꝑ
citatē trahebāt dñtes. Trahamꝰ bubalū ad
loca bucculi. Carnes āt eꝰ ī trā fluebāt. ⁊ ſan
gne lapides rigabāt. Poſt hoc ī carcere re
cludit. et ibidē ab āgelo cōfortat. Sed ⁊ ipe
dñs ieſus chriſtꝰ eū viſitauit eūqꝫ conforta
uit dicēs Pax tibi marce euāgeliſta meus
noli timere. qꝛ ego tecū ſum vt eruā te. Ma
ne ergo facto funē iterū collo eiꝰ immittūt
⁊ huc illucqꝫ raptim eū ꝑtrahūt exclamātes
Trahite bubaluꝫ ad loca bucculi. Ipſe aūt
dū traheret grās agebat dicēs. In manꝰ tu
as cōmēdo ſpūꝫ meū. Et h̄ dicēs ſpūꝫ exala
uit ſub nerone q̄ cepit circa ānū dñi. lvij. Cū
āt pagāi eū vellent cōburere. ſubito aer tur
bat grādo exorit. tonitrua ītonāt. fulguraqꝫ
coruſcāt. ita vt q̄libꝫ euadre nitet. ⁊ ſāctū cor
pꝰ eiꝰ rapuerūt. ⁊ in ecclia cū oī reuerētia ſe
pelierūt ¶ Fuit autē forma btī marci hmōi
Lōgo naſo. ſubducto ſupcilio. pulcris ocu
lis. recaluaſter ꝓlixa barba. habitudinis op
tie. etatis medie. canis aſpſꝰ affectōe ꝯtinēs
grā dei plenꝰ. Btūs aūt ābroſiꝰ de eo ſic ait
Duꝫ btūs marcꝰ īnumeris coruſcaret mira
culis ꝯtigit vt ſutor cui calciamētū tradide
rat corrigēdū. ſiniſtrā ſibi ī eiꝰ labore ꝑtūde
ret manuꝫ. Hic cū īflicto vulnere vnꝰ deus
clamauit. Dei famulꝰ audiēs letꝰ affuit. lutū
ex ſputo factū accepit. eiuſqꝫ manū inūxit. ſa
namqꝫ ilico reddidit. ⁊ labori tradidit. illius
nempe cuius ꝑdicabat euāgeli. ſil'imitat mi
raculū. ceci videlicꝫ a natiuitate illumīati a
dño factū. Hec ābroſi. B ¶ Anno ab ī:
carnatione dñi. cccclxviij. tēpe leonis impa
toris. veneti corpus ſcī marci d̄ alexādria trā
ſtulerūt. vbi ecclia ī honore ſcī marci mire
pulcritudinis fabricata ē Quidā nāqꝫ mer
catores veneti q̄ alexādriā ꝑrexerāt duos ꝑ
ſbros ſ cuſtodes corpis ſcī marci ꝑcibꝰ ⁊ ꝓmiſ
ſionibꝰ īduxerūt. vt occulte corpꝰ illud tolli
ꝑmitterēt. ⁊ venetias trāſportarēt. Uex cū
corpꝰ d̄ tumlo leuaret. tātꝰ odor totā alexan
driā ſic ꝑfudit. vt oēs vñ tāta ꝓdiret odoris
ſuauitas mirarent ¶ Cū āt nauigarēt. ⁊ q̄li:
ter corpꝰ ſcti marci d̄ferrēt alijs nauibꝰ reue
laſſēt. vnꝰ illorꝫ ait. Forſitā alicꝰ egiptij corpꝰ
vob datū defertis. ⁊ ſcti marci corpꝰ vos de
ferre putatis Cōtinuo igit nauis ī q̄ erat cor
pꝰ ſcti marci ꝑ ſeipāꝫ mira celeritate ſe vtit. ⁊
in nauē in q̄ ille reſidebat inſurgēs lateris ꝑ
tē fregit nō ꝓus illā dimittēs donec omēs ſe
ibidē corpꝰ eē btī marci credre acclamarent
E ¶ Cū q̄dā nocte naues curſu velociſſimo
ducerent. ⁊ naute tēpeſtate ꝯq̄ſſati. ⁊ tenebs
obuoluti q̄ ꝑgerēt ignorarēt. ſctūs marcus
cuidā monacho cuſtodi corpis ſui apparuit
di. Dic hoībꝰ iſtis vt velocit vela deponant
qꝛ nō lōge a trā diſtāt. Quibꝰ depoſitis ma
ne facto ſe iuxta q̄ndā inſulā inuenerūt. Ue
rū cū ꝑ litora diuerſa trāſirēt. ⁊ ſctūꝫ theſau:
rū oībꝰ occultarēt. venientes incole cōclama
bāt. O q̄ꝫ beati eſtis q̄ ſcti marci corpꝰ porta
tis. Sinite vt ipꝫ ſupplicit adoremꝰ. ¶ Qui
dā nauta adhuc oīno incredulꝰ a d̄mone ar
ripit ⁊ tādiu vexat donec ad corpꝰ ſcti addu
ctꝰ ſe credre ꝯfitet. Qui libatꝰ glām dō d̄dit
et btūm marcū in deuotōe mag̃ deīceps ha:
buit ¶ Quodā tpe dū corpꝰ ſcti marci ītra
q̄ndā colūnā de lapidibꝰ marmoreis faciā
paucis ꝯſcijs eēt repoſitū vt ibi cautiꝰ ſuare
tur. ꝯtigit vt teſtibꝰ illis ex hac luce ſublatis
nemo vbi nā ſctūs eēt theſaurꝰ poſſꝫ cogno
ſcere. nec aliq̄bꝰ indicijs inuenire Fit ex h̄ plā
ctꝰ in clericis. deſolatio ingēs ī laycis. meror
īminet vniuerſ. Formidabat ſiq̄dē plebs de
uota ne prōnꝰ tā inclitꝰ furtiue fuiſſet ſblatꝰ
Ideoqꝫ ieiuniū ſolēne indicit. ꝓceſſio ſolēni:
or ordinat. Et ecce cūctis vidētibꝰ et ſtupēti:
bꝰ lapides a colūna ꝓſiliūt. et archā vbi cor:
pꝰ eꝰ latebat oībus euident oñdūt. Mox d̄
uotas laudes agūt creatori oīꝫ q̄ ſuū eis di
gnatꝰ ē reuelare prōnū. Sicqꝫ dies illuſtra:
ta tāti ꝓdigij glā ſingul'annis decurrētibus
poſteris fit feſtiua. ¶ Iuuēis q̄dā cācri mor
bo ī mamilla v̄mibꝰ corrodētibꝰ cruciatꝰ ce
pit beati marci ſuffragia mente īplorare de
uota. ⁊ ecce ſibi dormiēti q̄dā ꝑegrino habitu
inſignitꝰ apparuit. q̄ g̃du ꝯcito aliq̄ ꝑgere vi:
debatur. Qui ab eo introgatꝰ q̄s eēt et q̄ taꝫ
velocit feſtinaret. marcū ſe eē aſſeruit. q̄ tam
velocit pergeret. et cuidam naui ſe inuocan:
ti ꝑiculo ſubueīret. extēſaqꝫ manu infirmū
tetigit. q̄ mane euigilās penitus ſe ſanatum

ſenſit. Poſt modicū nauis illa portuꝫ vene
tiaꝝ intrauit. narrās ⁊ ſuū ꝑiculum ⁊ marci
adiutoriū. Pro vtriuſqꝫ igiť bñficio deo grā
ꝝ actio exoluit. ⁊ ī ſcō ſuo marco deꝰ mira
bilis ꝑdicať. ¶ Dū qdā mercatores veneti
ſupra qndā nauē ſaracenoꝝ alexādriā ꝑge
rent. ⁊ iminēs ꝑiculū euidēter viderēt. mox
ſup ſcaphā aſcendūt. ⁊ funē ꝑcidūt. Statim
qꝫ nauis illa fluctuū inūdatōe ꝑijt ⁊ vniuer
ſos ſaracenos vnda vorax iuoluit. Vnꝰ aūt
ex eis btūm marcū iuocās voto ꝗ potuit ſe
aſtrixit. ꝙ ſi ſuū ſibi ꝯferret auxiliū. ⁊ ſacꝝ ba
ptiſma ſuſcipeť. ⁊ ipiꝰ limīa viſitaret. Mox
ſibi vir ſplēdidꝰ qdā apparuit. ꝗ ereptum ꝺ
fluctibꝰ ī ſcapha cū ceteris collocauit. Ille
aūt alexādriā veniēs ſꝫ liberatori ſuo ingrꝰ
exiſtēs. nec ſcti marci feſtinat ad limina. nec
noſtre fidei ſuſcipit ſacramenta. Cui denuo
marcꝰ appuit ⁊ ipm ꝺ ſua ingtitudīe incre
pauit. Rediēs igiť ad ſe venetias venit. ⁊ ibi
dē ſacro baptiſmatis fonte renatꝰ ⁊ marcus
appellatꝰ. ⁊ ī chriſtū ꝑfecte credidit. ⁊ ī bonis
opibꝰ vitā finiuit. ¶ Vir qdā dū ī ſūmitate
cāpanilis ſcti marci ꝺ venetijs qddā opꝰ ex
erceret ſubito cadit improuide. mēbratiꝫ to
to corꝑe laniatꝰ. In ipo tn̄ caſu ſuo ſcti mar
ci nō immemor. eiꝰ patrociniū implorauit.
Qui cadēs ex inſperato cuidā ligno ꝓminē
ti ſubſtitit. ⁊ dato fune illeſꝰ euaſit. ⁊ ad opꝰ
ꝓſtinū ꝯſummādū deuotꝰ aſſurgit. ¶ Qui
dā cuiuſdaꝫ nobiľ ꝓuīcialis tpaliter ſuus
dū voto aſtrictꝰ corꝑꝰ ſcī marci viſitare vel
let. ſꝫ a dn̄o ſuo licētiā obtinere n̄ poſſꝫ. tādeꝫ
timorē carnalis dn̄i timori celeſtis poſtpo
ſuit. ⁊ inſalutato dn̄o ad ſanctū viſitādū de
uotꝰ acceſſit. Qđ dn̄s egreferēs. ipm reuer
ſum exoculari mādauit. Fauēt qntociꝰ cru
deli dn̄o crudeliores ſatellites. ⁊ ꝺi famuluꝫ
ſctūm marcū inuocātē ad terram ꝓijciūt. et
acutos palos oculꝰ effodiēdis apponūt. Sꝫ
nihil paloꝝ ꝓficiebāt conamīe. qa in ſe tabe
ſcebāt ſubita fractiōe. Iubet igiť vt ſecuribꝰ
crura frāganť. ⁊ pedeſ ꝑcidāť. ſꝫ indomabile
ferrū ſecuriuꝫ ꝓtinꝰ molleſcit ī plūbū. Iubꝫ
malleis ferreis os ⁊ dētes ꝯtūdi. ſꝫ ferrū ſue
v̾tutis obliuiſciť ⁊ ꝺi potentia hebetať. Qđ
dn̄s vidēs ⁊ ſtupēſ veniā petijt. ⁊ cū ſeruo ſe
pulcrū ſcti marci deuotiōe ſedula viſitauit.
Miles qdā in ꝓlio ſic vulneratꝰ in brachio
vt manꝰ a brachio depēderet adeo vt ipaꝫ ꝑ
cidendā medici ⁊ amici ꝯſulerēt. Ille v̾o eru
beſcēs fieri mancꝰ ꝗ ꝯſueuit haberi tā ꝓbus
manū in locū ſuū reſtitutā pānis ſiue medi
camētis ligari fecit. Inuocauit igiť bti mar
ci ſuffragia. ⁊ manꝰ ꝯtinuo fuit ſanitati ꝓſti
ne reſtituta. ſola tn̄ cicatrix remāſit. ⁊ in tāti
miraculi teſtimoniū. ⁊ ī taľ bn̄ficij monimē
tū. ¶ Vir qdā de ciuitate mātue falſo ab ī
uidis accuſatꝰ ī carcerē eſt recluſus. Qui cū
xl. dies ꝑegiſſet ibidē. ⁊ nimio afficereť tedio.
tandē triduano ieiunio ſe macerās bti mar
ci patrociniū inuocauit. Qui ſibi apparenſ.
iubet vt de carcere ſecurꝰ abſcedat. Ille vero
dormitās p̄ tedio neglexit parere iuſſionibꝰ
ſancti. exiſtimās illuſionibꝰ ſe deludi. Dein
de ſcđo ⁊ tādē tertio ſibi appuit. ⁊ eadē ſibi ī
perauit. Qui ad ſe rediēs. ⁊ hoſtiū apertuꝫ
ꝯſpiciēs. de carcere ſecurꝰ exijt. ⁊ īſtar ſtupe
cōpedes mox ꝯfregit. Ibat igiť die media ꝑ
mediū cuſtodū. ceteroꝝqꝫ oīum. ita vt ipe
cūctos vidēs a nemīe videreť. Qui veniens
ad ſcti marci tumulū. exoluit deuote debitū
grāꝝ. ¶ Cū totā apuliā ſterilitas magˀ iua
deret. nec terrā illā bn̄dictōis pluuia irriga
ret reuelatū ē ꝙ tali plaga ꝑcutereť eo ꝙ ibi
ſcti marci feſtiuitas n̄ colereť. Dū igiť ſctūm
marcū iuocarēt. ⁊ feſtū eiꝰ feſtiue ſe celebra
turos ꝓmitterēt. ſterilitatē ab eis marcꝰ de
pulit. ⁊ inſup abūdantiā miſtrauit. dans eiſ
ſalubrē aerē ⁊ pluuiā ꝯgruentē. ¶ Circa ānū
dn̄i Mccxlj. apud papiā in ꝯuentu ordiniſ
fratrū ꝑdicatoꝝ. fuit qdā frater. religioſe ac
ſancte vite noīe iulianꝰ. natōne fauētinꝰ. iu
uenis corꝑe. ſꝫ canꝰ mēte ꝗ infirmitate vltīa
elaborās cū ꝑorē domꝰ ſup ſtatu ſuo requi
ſiuiſſet. et ille mortē vicinā ſibi imminere di
ceret. ſtatim facie exhilaratꝰ ⁊ manibꝰ ac to
to corꝑe applaudēs. clamare cepit. Date lo
cum fratres. quia p̄ nimia leticie abūdātia
aīa iā ꝓſiliet extra corꝑꝰ ex eo ꝙ iā iocūdos
rumores audiui. Et eleuatis ī celū manibꝰ
dicere cepit. Educ ꝺ carcere aīaꝫ meā ⁊c. In
felix ego hō qs me liberabit ꝺ corꝑe mor. hꝰ
Inť h̾ ille leui ſōno obdormiēs, vidit beatuꝫ